

JAK PRZEKAZYWAĆ DZIECIOM W PROCESIE MIGRACYJNYM INFORMACJE W SPOSÓB PRZYJAZNY DZIECKU

Podręcznik dla pracowników
na linii pierwszego kontaktu

Budujmy Europę
dla dzieci i z dziećmi
www.coe.int/children

**JAK PRZEKAZYWAĆ
DZIECIOM W PROCESIE
MIGRACYJNYM
INFORMACJE
W SPOSÓB PRZYJAZNY
DZIECKU**

Podręcznik dla pracowników
na linii pierwszego kontaktu

Treść

Podziękowania	03	1 Koncepcje przekrojowe	15
O autorach	05	Co oznacza informacja przyjazna dziecku?.....	16
Wprowadzenie	07	Kiedy dzieci potrzebują informacji przyjaznej dziecku?.....	22
Wstęp	09	Jak można porozumiewać się w sposób przyjazny dziecku?.....	23
		Relacje oparte na zaufaniu.....	23
		Zwrócenie uwagi na komunikację niewerbalną.....	26
		Narzędzia do przekazywania informacji w sposób przyjazny dziecku.....	27
		Dostosowanie informacji do wrażliwości dziecka.....	30
		Procedury przyjazne dziecku.....	36
		2 Przybycie na granice: zewnętrzne i wewnętrzne	37
		Kto powinien udzielić informacji po przyjeździe?.....	40
		Jakie informacje dzieci powinny otrzymać po przyjeździe?.....	41
		W jaki sposób informacje mogą być przekazywane w sposób przyjazny dziecku w miejscu przyjazdu?.....	43
		Grupy szczególnie wrażliwe.....	47
		3 Określenie wieku i identyfikacja	49
		Kto powinien udzielać informacji?.....	52
		• Powody, dla których władze dokonują określenia wieku.....	53
		• Informacje o statusie dziecka w trakcie procedury określenia wieku.....	55
		• Informacje na temat samej procedury.....	55
		• Świadoma zgoda i prawo do bycia wysłuchanym.....	56
		• Szczególne potrzeby informacyjne.....	56
		Kiedy dziecko powinno otrzymać informację?.....	62
		Jak skutecznie informować dzieci o określaniu wieku?.....	62
		Zwrócenie uwagi na potrzeby informacyjne dzieci przynależących do grup szczególnie wrażliwych.....	62

Tytuł oryginału:

How to convey child-friendly information to children in migration.
A handbook for frontline professionals
© Rada Europy, grudzień 2018 r

Tekst opracowany i wykorzystany za zgodą Rady Europy. Niniejszy dokument został opublikowany w porozumieniu z Radą Europy, ale na wyłączną odpowiedzialność tłumacza/wydawcy.

Opinie wyrażone w tej książce niekoniecznie odzwierciedlają stanowisko Rady Europy.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Żadna część niniejszej publikacji nie może być tłumaczona, kopiowana lub rozpowszechniana w jakiegokolwiek formie lub za pomocą jakiegokolwiek środków elektronicznych (CD-Rom, Internet itp.) lub mechanicznych, w tym fotokopii, nagrań lub jakiegokolwiek systemu przechowywania lub wyszukiwania informacji, bez uprzedniej pisemnej zgody Dyrekcji Komunikacji (F-67075 Strasbourg Cedex publishing@coe.int).

Okładka, skład i ilustracje:
www.theportcreative.com

Zdjęcie na okładce : © Rada Europy

Wydawnictwo Rady Europy

F-67075 Strasbourg Cedex

<http://book.coe.int>

Edycja: Naomi Trewinnard

© Komenda Główna Straży Granicznej,
styczeń 2020, tłumaczenie na język polski

4 Ochrona dzieci: zaspokojenie potrzeb i opieka.....63

Kto powinien udzielać informacji na temat ochrony dzieci, opieki i ich przyjmowania?	66
Jakich informacji powinien udzielić dziecku?	67
• Zakwaterowanie	67
• Opieka zdrowotna	73
• Edukacja, szkolenie zawodowe, praktyki zawodowe, praca	76
• Rekreacja, kultura, sport, wolontariat	78
Dzieci z grup szczególnie wrażliwych	79

5 Dostęp do opieki prawnej i porad prawnych.....81

Kto powinien udzielać informacji?	83
Jakich informacji potrzebują dzieci?	84
• Dostęp do opiekuna prawnego lub prawnika	84
• Role i obowiązki opiekunów prawnych i prawników	85
• Udział w procesie decyzyjnym	88
• Planowanie przyszłości	89
Grupy szczególnie wrażliwe	90

6 Procedury imigracyjne i azyłowe oraz trwałe rozwiązania.....93

Kto powinien udzielać informacji na temat procedur imigracyjnych i azyłowych oraz trwałych rozwiązań dla dzieci-imigrantów?	95
Jakich informacji należy udzielić?	97
• Informacje na temat azylu i przepisów imigracyjnych	97
• Szczegółowe informacje na temat procedur państwa przyjmującego	98
• Kwestie prawne	101
• Kwestie praktyczne	102
• Punkty zwrotne	104
• Dzieci zatrzymane w związku z ich statusem imigracyjnym	105
• Rozwiązania trwałe	107
• Powroty	108

Wnioski 111**Załącznik 1 Arkusze informacyjne 113**

Arkusze informacyjne dotyczące reagowania kryzysowego i sytuacji w momencie przyjazdu	114
• Pamiętaj, że twoje priorytety nie są takie same jak priorytety dziecka	114
• Informacje, które my potrzebujemy uzyskać od dziecka	115
Arkusze informacyjne na temat informacji przyjaznych dzieciom i systemu ochrony dzieci	116
Arkusze informacyjne dotyczące określenia wieku	117
Narzędzia dla opiekunów prawnych do porozumiewania się z dziećmi	118
Wskazówki dotyczące komunikowania się na temat trwałych rozwiązań	119
Dodatkowe informacje dotyczące umieszczenia w ośrodku zamkniętym	120

Załącznik 2 Tabela najważniejszych aktów prawa międzynarodowego 121**Załącznik 3 Bibliografia 127**

Podziękowania

Ten praktyczny podręcznik dla specjalistów pracujących z dziećmi-migrantami lub w inny sposób przemieszczającymi się został przygotowany przez Dział Praw Dziecka Rady Europy w kontekście Strategii Rady Europy na Rzecz Praw Dziecka (2016-2021) oraz planu działania Rady Europy na Rzecz Ochrony Dzieci Uchodźców i Migrantów (2017-2019).

Wiele osób, dzieci i specjalistów z różnych państw członkowskich Rady Europy współpracowało z Działem Praw Dziecka przy opracowywaniu tego podręcznika. Szczególne podziękowania kierujemy do uczestników, którzy wzięli udział w okrągłym stole poświęconym informacjom przyjaznym dzieciom-migrantom, który odbył się w Strasburgu w dniach 29 - 30 listopada 2017r., do wszystkich tych, którzy odpowiedzieli na zaproszenie do podania przykładów obiecujących praktyk w zakresie informacji przyjaznych dziecku, który odbył się w listopadzie 2017 r. oraz do wszystkich dzieci, które wzięły udział w konsultacjach, które odbyły się w październiku i listopadzie 2017 r. w pięciu państwach członkowskich Rady Europy.

Rada Europy dziękuje grupie roboczej ekspertów, którzy współtworzyli ten podręcznik w oparciu własną wiedzę fachową, a także ustalenia i zalecenia okrągłego stołu, wybrane przykłady obiecujących praktyk oraz opinie wyrażone podczas konsultacji z dziećmi.

Rada Europy pragnie również podziękować następującym organizacjom za udział w procesie przygotowania i opracowania podręcznika:

Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców (UNHCR), Europejska Agencja Informacji i Doradztwa dla Młodzieży (ERYICA), Partnerstwo Pomiedzy Komisją Europejską i Radą Europy w Dziedzinie Młodzieży, Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA) oraz Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej (FRONTEX).

O autorach

Guillaume Coron

Kierownik,
Pierwszy Ośrodek Receptyjny,
Francja.

Guillaume Coron jest kierownikiem w Pierwszym Ośrodku Receptyjnym dla dzieci bez opieki we Francji. Pracuje z dziećmi-migrantami od 20 lat, a ostatnio współpracował w opracowaniu przez Narodową Agencję do spraw Oceny Świadczeń Socjalnych i Socjo-medycznych (ANASEM) zaleceń dotyczących dobrych praktyk w zakresie przyjmowania i wspierania dzieci bez opieki we Francji. Ośrodek receptyjny zapewnia również opiekę alternatywną nad dziećmi, które nie mogą (lub przestały) być objęte opieką w zwykłych ośrodkach ze względu na ich sytuację osobistą lub ze względu na ich stan lub choroby psychiczne.

Dr. Daniel Senovilla Hernandez

Pracownik naukowy CNRS
(Ingénieur de Recherche CNRS) MIGRINTER,
Uniwersytet w Poitiers,
Francja.

Daniel Senovilla Hernández mający tytuł doktora nauk migracyjnych na Uniwersytecie Comillas w Madrycie oraz EA i magistra migracji międzynarodowej stosuje podejście multidyscyplinarne łączące analizę prawną i badania społeczne na poziomie porównawczym. Od 2004 r. mieszka we Francji gdzie gości go ośrodek badawczy MIGRINTER (CNRS). Obecnie kieruje Obserwatorium ds. Migracji Nieletnich (OMM: <https://omm.hypotheses.org/>) oraz jest redaktorem naczelnym internetowego czasopisma "Children and young people on the move - Jeunes et Mineurs en Mobilité".

Silvana Leonforte

Koordinator Pracowników Socjalnych,
Prefektura Ragusa, Sycylia,
Włochy.

Koordinator Pracowników Socjalnych,
Prefektura Ragusa, Sycylia, Włochy.
Silvana Leonforte jest koordynatorem pracowników socjalnych w ramach projektu PUERI realizowanego przez Krajową Fundację Pracowników Socjalnych w Ragusie na Sycylii, koordynującą działania w sytuacjach kryzysowych w przypadku napływu dzieci-uchodźców i migrantów przybywających na Sycylię drogą morską. Jako wyspecjalizowany pracownik pomocy społecznej w sytuacjach kryzysowych, posiadający doświadczenie w zakresie integracji społecznej migrantów i uchodźców, ochrony ofiar handlu ludźmi i ofiar wykorzystywania seksualnego oraz dzieci wchodzących w konflikt z prawem, Silvana Leonforte wnosi również wkład do badań nad potrzebami edukacyjnymi dzieci bez opieki na Sycylii, prowadzonymi wspólnie z Uniwersytetem w Palermo.

Anna Skehan

Adwokat imigracyjny,
Islington Law Centre,
Wielka Brytania

Anna Skehan jest prawnikiem specjalizującym się w sprawach imigracyjnych dzieci i młodzieży w Migrant and Refugee Children's Legal Unit (MiCLU) w Wielkiej Brytanii i praktykuje prawo imigracyjne i azylowe od 1998 roku. Specjalizuje się w reprezentowaniu dzieci i młodzieży od 2010 roku i pomogła w opracowaniu koncentrującej się na dzieciach praktyki reprezentacji dzieci-imigrantów Migrant and Refugee Children's Legal Unit oraz w stworzeniu przyjaznych dzieciom informacji i materiałów dla dzieci imigrujących do Wielkiej Brytanii.

Ellen Van Vooren

Naukowiec i doradca ds. polityki,
Kenniscentrum Kinderrechten vzw (KeKi)
– Centrum Wiedzy o Prawach Dziecka

Ellen Van Vooren pracuje dla Centrum Wiedzy o Prawach Dziecka, którego celem jest gromadzenie, udostępnianie, upowszechnianie i stymulowanie wiedzy naukowej na temat praw dziecka. Studiowała kryminologię na Uniwersytecie w Gandawie i rozwój międzynarodowy na Katho-Howest, zajmowała się z kobietami i prawami dzieci w Peru, pracowała jako pracownik prewencyjny w sektorze zdrowia psychicznego oraz w Biurze Studiów i Polityki Fedasil, federalnej agencji ds. przyjmowania osób ubiegających się o azyl. Ellen van Vooren uczestniczyła w licznych szkoleniach w dziedzinie kryminalistycznych nauk behawioralnych na Uniwersytecie w Gandawie.

Informacje:

Obiecujące praktyki zawarte w niniejszym dokumencie zostały podane za zgodą autora w celu zilustrowania przykładów informacji przyjaznych dzieciom. Wszystkie hiperłącza działały i były aktualne w momencie publikacji.

Przedmowa

Brak dokładnych informacji pozbawia uchodźców i migrantów możliwości działania. Bez wiarygodnych źródeł dokładnych informacji uchodźcy i migranci doświadczają dodatkowego stresu i niepokoju, czują się zagubieni i nie rozumieją, co się dzieje lub co się z nimi stanie. Brak dostępnych informacji stwarza również konkurencję dla państw w postaci przemytników i organizacji przestępczych w zakresie informacji dotyczących dróg migracyjnych.

Problem jest jeszcze poważniejszy kiedy dotyczy dzieci-uchodźców i dzieci-migrantów, zwłaszcza jeśli są one pozbawione opieki lub oddzielone od rodzin. Przekazywanie dzieciom informacji to coś więcej niż tylko wręczenie im broszury na temat praw i procedur. Oznacza to rozmowę z nimi w sposób, który rozumieją, biorąc pod uwagę ich wiek, płeć i kulturę. Oznacza to budowanie relacji opartej na zaufaniu. Oznacza to pomoc w zrozumieniu tego, z czym mają do czynienia po przyjeździe do Europy. Rzeczywistość jest taka, że informacje, o ile są dostępne, najczęściej nie są przekazywane w sposób przyjazny dzieciom i dostosowany ich do wieku. Dlatego też państwa członkowskie Rady Europy przyjęły w maju 2017 r. plan działania na rzecz ochrony dzieci-uchodźców i dzieci-migrantów w Europie, aby zapewnić kompleksową odpowiedź na różne zidentyfikowane problemy w zakresie dostępu do praw i procedur oraz ochrony przed różnymi formami przemocy, jak również integracji. Jako działanie priorytetowe ma ono na celu wspieranie państw członkowskich Rady Europy w promowaniu dobrych polityk migracyjnych przez zapewnienie, by wszystkie dzieci w sytuacji migracyjnej otrzymywały stosowne informacje na temat ich praw i procedur w sposób przyjazny dzieciom.

W tym sensie podręcznik ten jest praktycznym przewodnikiem dla pracowników na linii pierwszego kontaktu, jak towarzyszyć dziecku na każdym etapie jego podróży: od przybycia na nasze granice do znalezienia trwałych rozwiązań na rzecz integracji z krajem przyjmującym. Podręcznik zawiera wskazówki przemyślane i praktyczne zastosowań, aby zachęcić pracowników do krytycznego myślenia o tym, jak komunikują się z dziećmi i zachęcić do poszanowania ich praw, w tym prawa do bycia wysłuchanym i do uczestniczenia w procedurach ich dotyczących.

Umożliwienie dzieciom dostępu do ich praw dzięki informacjom przyjaznym dzieciom jest kluczowym krokiem w kierunku zwiększenia ich ochrony przed wszelkimi formami przemocy, nadużyć i wyzysku. Umożliwia to im wyjście z niepewnej i niebezpiecznej sytuacji i kieruje w stronę bezpieczniejszej przyszłości.

Tomáš Boček

Specjalny przedstawiciel Sekretarza Generalnego ds. Migracji i Uchodźców

Wprowadzenie

Dzieci-migranci i dzieci-uchodźcy nadal stanowią jedną z najbardziej wrażliwych grup społecznych w Europie¹. Dostęp do informacji był wielokrotnie uznawany za niewystarczający, w związku z czym dzieci i młodzież nie mogą korzystać ze swoich praw ani nie rozumieją procedur, które ich dotyczą (Rada Europy 2017a). Podręcznik ten został opracowany, aby wyposażyć pracowników i wolontariuszy, którzy mają kontakt z dziećmi- migrantami i dziećmi-uchodźcami w wiedzę, jak w przyjazny dziecku sposób informować je o prawach i procedurach, które go dotyczą. Dzięki temu podręcznikowi pracownicy i wolontariusze rozumieją, jak stosować międzynarodowe prawa dziecka w kontekście krajowym. Konkretnie kroki opisane w tym przewodniku przedstawiają, w jaki sposób pracownicy i wolontariusze mogą służyć najlepszym interesom dziecka, zapewniając mu prawo do informacji i prawo do bycia wysłuchanym.

Terminologia

Jako ogólną zasadę przyjęliśmy, aby w niniejszym podręczniku określać dzieci-migrantów i dzieci-uchodźców oraz młodzież poniżej 18 roku życia po prostu jako dzieci.

Zasady i wskazówki zawarte w niniejszym podręczniku mają zastosowanie do wszelkich informacji lub komunikacji z przemieszczającym się dzieckiem, które nie ukończyło 18 roku życia, w tym z dziećmi małymi, nastolatkami i młodzieżą w okresie przejściowym do dorosłości. Ważne jest, aby porozumiewać się w sposób przyjazny dziecku, bez względu na to czy dzieci są bez opieki, rozdzielone od rodziny lub w towarzystwie rodziców lub opiekuna.

W niniejszym podręczniku zwrócono szczególną uwagę na potrzeby dzieci bez opieki i dzieci rozdzielone od rodziny ze względu na ich dużą liczbę i szczególną podatność na zagrożenia.

Należy pamiętać, że dzieci, którym towarzyszy rodzina, również potrzebują informacji. Zalecamy, aby w przypadku pracy z dziećmi, którym towarzyszą rodzice lub opiekunowie, dostosować wskazówki zawarte w niniejszym podręczniku również do ich potrzeb.

1. Council of Europe Strategy on the Rights of the Child 2016-2021, dostępne na stronie <https://rm.coe.int/168066cff8>.

Dlaczego powstał ten podręcznik?

Konwencja Narodów Zjednoczonych o Prawach Dziecka (UNCRC) ma zastosowanie do wszystkich dzieci objętych jurysdykcją państwa członkowskiego bez jakiegokolwiek dyskryminacji, niezależnie od rasy, koloru skóry, płci, języka, religii, poglądów politycznych lub opinii, pochodzenia narodowego, etnicznego lub społecznego, własności, niepełnosprawności, urodzenia lub innego statusu, w tym statusu imigracyjnego2 dziecka, jego rodziców lub opiekunów. Każde dziecko ma prawo do bycia wysłuchanym i otrzymania odpowiednich informacji o swoich prawach i procedurach, które go dotyczą.³

'Dziecko'

Obejmuje wszystkie dzieci poniżej 18 roku życia: w tym małe dzieci, nastolatki i młodzież w okresie przejściowym do dorosłości.

Dzieci nie powinny być umieszczane w ośrodku zamkniętym w trakcie procedur imigracyjnych.⁴

Biorąc pod uwagę fakt, że dzieci nadal są umieszczane w ośrodkach zamkniętych, chcielibyśmy udzielić pracownikom wskazówek, jak rozmawiać z dziećmi w tej szczególnie trudnej sytuacji oraz jak pomóc dzieciom przezwyciężyć fakt umieszczenia w ośrodku zamkniętym i zrealizować ich prawo do wolności. Porady takie są podane w każdym fragmencie niniejszego podręcznika, gdzie jest to istotne. de detenție și să conștientizeze dreptul lor la libertate. Astfel de sfaturi sunt integrate în fiecare secțiune, atunci când se aplică.

Informacje przyjazne dziecku" oznaczają informacje dostosowane do wieku, dojrzałości, języka, płci i kultury dziecka.

wiek i dojrzałość

język dziecka

płeć dziecka

kultura dziecka

Liniile directoare ale Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei cu privire la justiția pe înțelesul copiilor, adoptate la 17 Noiembrie 2010, linia directoare 2.

Recomandarea Comitetului de Miniștri cu privire la informarea tineretului asigură un cadru pentru furnizarea informațiilor.⁵

2. Konwencja o Prawach Dziecka Narodów Zjednoczonych, 1989, artykuł 2

3. Konwencja o Prawach Dziecka Narodów Zjednoczonych art. 12, Komitet Praw Dziecka ONZ Komentarz Ogólny nr 12 (2009), Prawo dziecka do bycia wysłuchanym, 20 lipca 2009 r., CRC/C/GC/12.

4. Wspólny Komentarz Ogólny nr 4 (2017) Komitetu Ochrony Praw Wszystkich Pracowników Migrujących i Członków Ich Rodzin oraz nr 23 (2017) Komitetu Praw Dziecka w sprawie zobowiązań państw w zakresie praw człowieka dzieci w kontekście migracji międzynarodowej w krajach pochodzenia, tranzytu, przeznaczenia i powrotu, ust. 2. 10.

5. Zalecenie Komitetu Ministrów w Sprawie Informacji dla Młodzieży, CM/Rec(2010)8.

Dzieci muszą być informowane o ich prawach do życia wolnego od przemocy, do ubiegania się o azyl, do non-refoulement, do łączenia rodzin i do wolności. Ponadto dzieci mają prawo do skutecznego środka prawnego przeciwko bezprawnej ingerencji w ich prawa. Dzieci należy poinformować, że prawo do skutecznego środka prawnego jest niezależne od prawa przynależnego towarzyszącej im osobie dorosłej.⁶

1. Dzieci mają prawo do informacji o przysługujących im prawach

Dzieci, bez względu na to, czy są pozbawione opieki, w separacji czy z osobą towarzyszącą, mają prawo do otrzymywania informacji dostosowanych do ich wieku i do potrzeb, niezależnie od ich statusu imigracyjnego.

2. Bez informacji przyjaznych dziecku dzieci nie mogą korzystać z przysługujących im praw

Prawo do informacji jest warunkiem wstępnym skuteczności wszystkich praw dziecka. Dzieci-migranci napotykać dodatkowe bariery w dostępie do praw wynikające z barier językowych, kulturowych i innych; informacja przyjazna dziecku jest kluczem do odblokowania dostępu do praw i procedur.

3. Dzieci bez informacji przyjaznej dziecku są zagrożone

Dzieci przemieszczające się są bardzo podatne na zagrożenia. Bez odpowiedniej, przyjaznej dziecku informacji o przysługujących im prawach nie mogą podejmować świadomych decyzji ani korzystać z pomocy. Brak informacji może prowadzić do poczucia braku bezpieczeństwa i zwiększyć podatność na handel ludźmi i inne formy wyzysku lub nadużyć.

W najlepszym interesie dziecka leży otrzymywanie informacji przyjaznych dziecku, aby umożliwić mu uczestnictwo w procedurach, które go dotyczą. Należy je zatem poinformować o odpowiednich procedurach i ich konsekwencjach, tak aby mogły wyrazić świadomą opinię, której przypisuje się odpowiednią wagę w zależności od ich dojrzałości i możliwości zrozumienia.⁷

Najlepszy interes dziecka ma na celu zapewnienie pełnego i skutecznego korzystania z praw dziecka oraz całościowego rozwoju dziecka. Jest on potrójny:

- 1) prawo dziecka do tego, by we wszystkich sprawach, które go dotyczą, w pierwszym rzędzie brać pod uwagę najlepszy interes dziecka;
- 2) zasada, zgodnie z którą należy stosować najkorzystniejszą dla dziecka wykładnię przepisu;
- 3) zasada procedowania, zgodnie z którą dorośli muszą ocenić wpływ każdej procedury lub decyzji na dziecko i rozważyć ten wpływ w najlepszym interesie dziecka.⁸

6. Europejska Konwencja Praw Człowieka z 1950 r., art. 13.

7. Konwencja ONZ o prawach dziecka z 1989 r., art. 3, art. 12.

8. Komitet Praw Dziecka ONZ (CRC), uwagi ogólne nr 14 (2013 r.) dotyczące prawa dziecka do uwzględnienia w pierwszej kolejności jego interesu (art. 3 ust. 1), 29 maja 2013 r., CRC/C/GC/14.

Porozumiewanie się z dziećmi w sprawie oceny najlepszego interesu dziecka

Ocena najlepiej pojętych interesów jest sprawą złożoną. Powinna ona być oparta na faktach i dowodach.

Wytyczne UNHCR w Sprawie Określenia Najlepszego Interesu Dziecka (2008) wskazują, że odpowiednie uczestnictwo dziecka jest niezbędne jako podstawowe zabezpieczenie proceduralne. Niezbędne jest informowanie dziecka o:

- jego prawie do uczestniczenia w ocenie najlepszego zabezpieczenia jego interesów;
- jak oceniane będą jego najlepsze interesy i przez kogo;
- w jaki sposób jego zdanie będzie wysłuchane i przekazane;
- jak duża waga będzie przywiązywana do jego zdania;
- jakie inne czynniki będą brane pod uwagę i jaka będzie ich waga, w tym osobiste pochodzenie dziecka, sytuacja rodzinna, wcześniejsze doświadczenia/sytuacja w kraju pochodzenia i podróży, jego rozwój, zdrowie psychiczne i fizyczne, adekwatność konkretnych rozwiązań w zakresie opieki, dostępne dla dziecka środki bezpieczeństwa, zagrożenia, na jakie jest/było narażone, w tym ryzyko przemocy uwarunkowanej płcią i przemocy seksualnej, oraz wszelkie procedury imigracyjne lub azylowe;
- w jaki sposób można wesprzeć dziecko w określeniu, co leży w jego najlepszym interesie;
- rola opiekuna dziecka w ocenie najlepszego interesu;
- wszelkie obowiązki innych podmiotów (władze lokalne, pracownicy służby zdrowia, instytucje edukacyjne) w zakresie dostarczania dowodów dotyczących najlepszego zabezpieczenia interesów dziecka.

Jak opracowano podręcznik?

Podręcznik został opracowany przez i dla tych, którzy komunikują się z dziećmi przemieszczającymi się. Może on stanowić źródło przemyśleń oraz być praktycznym narzędziem do udzielenia pracownikom i wolontariuszom porad i wskazówek dotyczących komunikowania się z dziećmi-migrantami na temat praw i procedur, które ich dotyczą.

Treść została opracowana przez grupę roboczą ekspertów, w oparciu o zalecenia zainteresowanych stron działających na każdym szczeblu na rzecz ochrony dzieci-migrantów, w tym władz rządowych i lokalnych, rzeczników praw dziecka, ekspertów krajowych i specjalistów pracujących z dziećmi-migrantami (Rada Europy 2018a). Podręcznik zawiera również opinie wyrażone przez dzieci-migrantów. Zalecenia od dzieci, o których mowa w tekście zostały zebrane podczas warsztatów w pięciu państwach członkowskich Rady Europy. Są one przedstawione w żółtych ramkach (Rada Europy 2018b). Podręcznik zawiera również przykłady obiecujących praktyk przedstawionych przez zainteresowane strony w odpowiedzi na otwarte zaproszenie do wniesienia wkładu do niniejszego opracowania.

Jak używać tego podręcznika ?

Obiecujące praktyki

Rady praktyczne

Weź pod uwagę

Pytania dzieci

Wypowiedzi dzieci

Rekomendacje dzieci

Złote zasady

Podręcznik nie ma być wyczerpujący, ale ma na celu dostarczenie praktycznych wskazówek, aby wzmocnić praktykę zawodową. Został on opracowany na szczeblu Rady Europy i nie odnosi się do konkretnych kontekstów krajowych każdego z państw członkowskich. Autorzy starają się oprzeć na nadrzędnych zasadach, które mogą być stosowane w kontekstach krajowych i lokalnych.

Podręcznik adresowany jest do pracowników i wolontariuszy pracujących z dziećmi-uchodźcami i dziećmi-migrantami w państwach członkowskich Rady Europy. Każdy rozdział jest dostosowany do wyzwań w porozumiewaniu się, przed którymi stoją osoby pracujące z dziećmi na każdym etapie podróży dziecka, od momentu jego przybycia, poprzez identyfikację i przyjęcie, aż po procedury określania statusu imigracyjnego i integrację z trwałym rozwiązaniem.

Podręcznik zawiera przykłady **obiecujących praktyk** wdrożonych w całej Europie, które czytelnik może uznać za inspirujące, gdy rozważy, jak wdrożyć podręcznik w swojej codziennej praktyce. Tekst zawiera również **rady praktyczne**, które mogą wskazywać sposoby wdrożenia wskazówek w codziennej praktyce, a także punkty do rozważenia zwracające uwagę czytelnika na konkretne sytuacje lub czynniki ryzyka. Każdy rozdział zawiera listę **pytań**, związanych z tematyką poruszaną w rozdziale, **które dzieci mogą zadać**, **wypowiedzi dzieci**, **rekomendacje dzieci** oraz sekcję dotyczącą **złotych zasad** w zakresie informacji przyjaznych dzieciom.

Arkusze informacyjne zawarte w załącznikach do podręcznika zostały opracowane w taki sposób, aby ułatwić czytelnikowi wdrożenie zawartych w nim wskazówek dotyczących praw dziecka i odpowiednich procedur.

01

Koncepcje przekrojowe

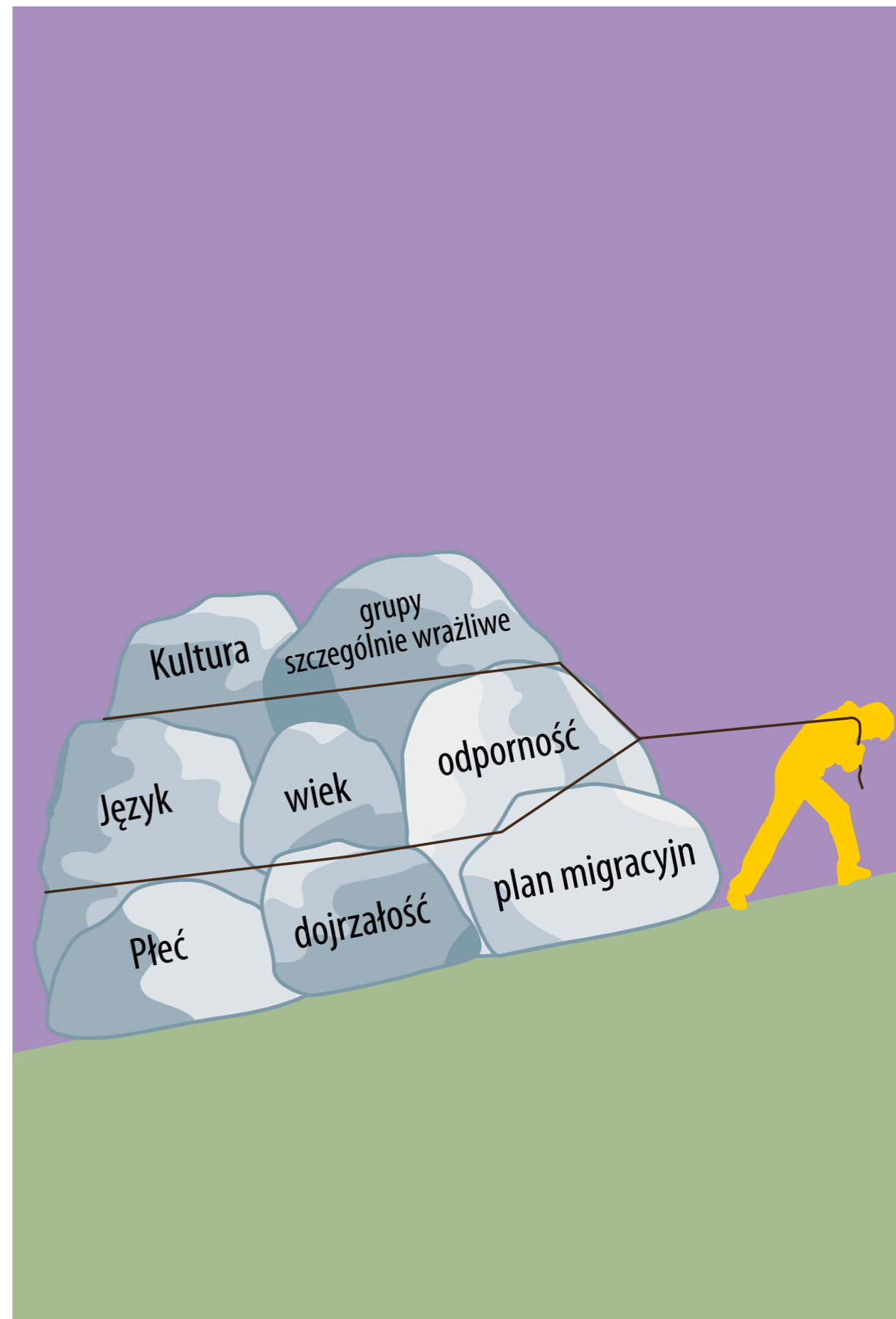
Złote zasady

- dostosuj informacje do sytuacji dziecka;
- wzmacnij pozycję dziecka, dostarczając mu informacje dające mu siłę i odporność;
- upewnij się, że dziecko rozumie, jakie informacje są poufne i co jesteś zobowiązany ujawnić
- stosuj słownictwo nieosądzające;
- posługuj się pytaniami otwartymi;
- nie szkodź;
- przekaż dziecku wszystkie niezbędne informacje, nawet jeśli mogą one być użyteczne dopiero na późniejszym etapie.

Co oznaczają informacje przyjazne dziecku?

„Informacje przyjazne dziecku” oznaczają, że muszą one być dostosowane do wieku, dojrzałości, języka, płci i kultury dziecka.⁹ Będzie to wymagało od osoby ich udzielającej dostosowania tych informacji oraz złożoności tego przekazu do sytuacji każdego dziecka aż do 18 roku życia. Elementy te powinny być brane pod uwagę łącznie.

Wszelkie informacje, w tym ogólne informacje na temat praw i informacje dla młodzieży, osoba udzielająca informacji może uczynić przyjaznymi dziecku. Można to osiągnąć poprzez odpowiednie dostosowanie informacji.

Informacje powinny być dostosowane do **wieku i dojrzałości** dziecka, aby uwzględnić jego poziom zrozumienia jego praw i procedur. Wiek i dojrzałość dziecka będą miały znaczenie przy rozważaniu treści przekazywanych informacji oraz złożoności terminologii, która może zostać użyta.

Na przykład bardzo małe dziecko prawdopodobnie nie zrozumie złożonego słownictwa specjalistycznego związanego z procedurami prawnymi, podczas gdy 17-latek w okresie przejściowym do dorosłości może być na tyle dojrzały, by je zrozumieć.

Rady praktyczne

Danie dziecku ulotki informacyjnej napisanej dla dorosłych prawdopodobnie będzie oznaczało nieprzekazanie mu informacji w sposób przyjazny dziecku, nawet jeśli informacje są napisane w jego języku ojczystym, ponieważ nie będą one zawierały słownictwa lub terminów dostosowanych do jego wieku i dojrzałości.

Dostosowanie informacji do **języka dziecka** oznacza, że informacje powinny być przekazywane w języku dla niego zrozumiałym. Oznacza to tłumaczenie informacji na język, którym posługuje się dziecko, przy użyciu odpowiedniego słownictwa. W miarę możliwości należy korzystać z usług tłumaczy ustnych i mediatorów kulturowych w celu porozumiewania się z dziećmi, aby zapewnić im zrozumienie przekazywanych informacji i możliwość uczestniczenia w procedurze. Jeżeli dziecko posługuje się językiem mniejszości narodowej lub dialektem, lepiej jest porozumiewać się z nim w tym języku, ponieważ dziecko może nie posługiwać się językiem urzędowym kraju pochodzenia..

Dzieci mówiły o uczuciu stresu i braku zaufania do tłumaczy pochodzących z ich kręgu kulturowego, zwłaszcza w przypadku informowania na temat potrzeby uzyskania ochrony międzynarodowej lub sytuacji, w których dochodzi do nadużyć i wykorzystania wrażliwości dziecka.

Rady praktyczne jak zbudować zaufanie do tłumacza

1. sprawdź, czy dziecko i tłumacz rozumieją się nawzajem;
2. zacznij od wyjaśnienia kim jesteś i jaka jest rola tłumacza;
3. upewnij się, że dziecko rozumie, że tłumacz nie powinien go osądzać ani przekazywać innym członkom swojej społeczności szczegółów rozmowy;
4. daj dziecku wybór co do płci tłumacza.

Zapewnienie dostosowania informacji do **płci dziecka** ma szczególne znaczenie przy osobistym kontakcie z dzieckiem, podczas wywiadu lub warsztatów. Dostosowanie informacji do płci dziecka może mieć wpływ na treść tych informacji, ponieważ dziewczynki, chłopcy, lesbijki, geje, osoby biseksualne, transseksualne i interseksualne (LGBTI) powinny być informowane o odpowiedniej ochronie ze względu na płeć i o pomocy, z której mogą skorzystać. Sposób przekazywania informacji również powinien być odpowiedni. Na przykład, należy się zastanowić, jak dostosować informacje, aby uwzględnić różne wrażliwe punkty i odporność psychiczną chłopców i dziewczynek, którzy przeżyli wykorzystywanie seksualne, w zależności od płci. Jeśli to możliwe, należy dać dziecku możliwość wyboru, czy rozmawiać z mężczyzną, czy z kobietą.

Dostosowanie informacji do **kultury dziecka** ma szczególne znaczenie w kontekście informacji przyjaznych dziecku, ponieważ napotkane dzieci będą pochodziły z różnych kultur i środowisk. Aby porozumiewać się w sposób wrażliwy kulturowo, zapoznaj się z kulturą pochodzenia dziecka, aby zbudować relacje oparte na zaufaniu i wzmocnić zaufanie dziecka do udzielanych informacji. Niewrażliwość kulturowa może napiętnować dziecko i uczynić je bardziej podatnym na wiktymizację, zwłaszcza w przypadku przekazywania informacji na tematy delikatne, takie jak wykorzystywanie seksualne lub znęcanie się.

Poszanowanie kultury dziecka nie oznacza, że szkodliwe praktyki powinny być tolerowane. Należy zachować szczególną ostrożność podczas rozmowy z dzieckiem o jego prawach i odpowiednich procedurach w związku ze szkodliwymi, tak zwanymi tradycyjnymi praktykami, aby upewnić się, że dziecko jest informowane i wzmocnione, a nie osądzone lub obwiniane.

Rady praktyczne

Okaleczanie żeńskich narządów płciowych (Female Genital Mutilation - FGM) jest formą prześladowania ze względu na płeć. Informując dziecko o jego prawie do międzynarodowej ochrony na tej podstawie lub o odpowiednich świadczeniach socjalnych i medycznych dostępnych dla niego jako osoby, która przeżyła okaleczenie żeńskich narządów płciowych lub dziecka zagrożonego tego typu okaleczeniem, należy zwrócić szczególną uwagę na komunikację w sposób wrażliwy kulturowo:

- używaj odpowiedniego słownictwa i unikaj obwiniania (osoba, która dokonała okaleczenia mogła być dziecku znana, a nawet może być członkiem rodziny);
- upewnij się, że twój język ciała pozostaje neutralny, aby uniknąć zastraszenia lub niepokoja dziecka;
- słuchaj opinii dziecka na temat jego doświadczeń, nie pytając go o szczegóły dotyczące przemocy i cierpienia, które przeżyło, skieruj dziecko do specjalistycznej pomocy;
- upewnij się, że dziecko rozumie, jakie procedury są stosowane i w jaki sposób będzie ono chronione.

Zwróć uwagę na potrzeby informacyjne dzieci, które są pod opieką opiekunów jak również dzieci bez opieki i dzieci oddzielone od rodziny.

Weź pod uwagę

- W jaki sposób można zagwarantować, że każde dziecko jest informowane o przysługujących mu prawach i procedurach, które go dotyczą?
- W jaki sposób każde dziecko może skorzystać z przysługującego mu prawa do udziału w procedurach, które go dotyczą?
- Jak każde dziecko może skorzystać z przysługującego mu prawa do bycia wysłuchanym?
- Czy w przypadku dzieci, które są pod opieką rodziców albo opiekunów właściwe jest, aby korzystały one z tych praw poprzez swoich rodziców lub opiekunów?

By wesprzeć **dziecko w jego prawie do bycia wysłuchanym**:

- wyjaśnij, które części procedury (jeżeli występują) są dobrowolne, a które obowiązkowe;
- wyjaśnij konsekwencje uczestnictwa lub nieuczestniczenia, jeżeli jest coś, co dziecko może sobie wybrać;
- wyjaśnij mechanizmy i procedury wyrażenia opinii w sprawie;
- wyjaśnij jakie opcje są dostępne, jeżeli życzenia dziecka nie są spełniane i jak do nich dotrzeć;
- uświadom dziecko odnośnie wszystkich procedur składania skarg i ich skuteczności.

W tym kontekście zapewnienie dziecku otrzymywania informacji dostosowanych do płci może być szczególnie istotne w sytuacji, gdy dziecku towarzyszy osoba towarzysząca i jest ono zagrożone nie otrzymaniem odpowiednich informacji ze względu na kulturowe pojmowanie roli dziecka w rodzinie. Pracownicy mogą uznać, że muszą porozumiewać się z dziewczynkami i chłopcami przy użyciu różnych metod, w zależności od wieku i kultury dziecka oraz treści informacji.

Należy pamiętać, że dzieci dotknięte problemem migracji to przede wszystkim dzieci. Oznacza to, że mają one prawo dostępu do swoich praw i odpowiednich usług bez dyskryminacji, w tym niektórych usług świadczonych na rzecz obywateli.

Rady praktyczne

Jeśli opracowałeś ulotkę informacyjną lub film wideo uświadamiający na temat świadczeń dostępnych dla dzieci, zastanów się, czy narzędzia te mogą być dostosowane do porozumiewania się z dziećmi dotkniętymi migracją poprzez przetłumaczenie na język obcy. Nie zawsze konieczne jest tworzenie zupełnie nowych narzędzi przekazu informacji.

Kiedy dzieci potrzebują informacji przyjaznych dziecku?

Co do zasady, informacje przyjazne dziecku o procedurach dotyczących dzieci przemieszczających się powinny umożliwiać poinformowanie dzieci o:

- 1) ich prawach w ramach procedury, w tym prawie do bycia wysłuchanym;
- 2) samej procedurze;
- 3) wszelkich dostępnych mechanizmach wnoszenia skarg.

Informacja powinna być udzielana niezwłocznie, to znaczy, traktowana jako sprawa priorytetowa, mając na uwadze, że dzieci inaczej postrzegają czas niż dorośli. Dzieci mogą czuć się przytłoczone ogromną ilością informacji, które mają wchłonąć i zrozumieć.

Podawaj informacje w możliwych do opanowania ilościach i nie bój się powtarzać informacji podanych przy poprzedniej okazji. W przypadku przekazywania informacji na temat nowego zagadnienia, właściwie byłoby również przejrzanie i ponowne zapoznanie się z istotnymi informacjami, które już zostały przekazane.

Rada praktyczna

Upewnij się, czy dziecko rozumie że udzielasz mu informacji na temat jego praw lub porady, na której powinno polegać.

Na zdolność dziecka do korzystania z przekazywanych mu informacji będą miały wpływ liczne czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, w tym wpływ urazów, wiek i rozwój dziecka oraz okres czasu jaki dziecko spędziło w określonych warunkach. W związku z tym konieczne może okazać się rozbicie informacji i dostarczenie ich w trakcie większej liczby krótszych sesji informacyjnych, niż miałyby to miejsce w przypadku osoby dorosłej.

Obiecujące praktyki

End Child Prostitution and Trafficking (ECPAT)

(Zakończyć prostytucję dziecięcą i handel dziećmi (ECPAT))

Broszura: *"Unaccompanied migrant children in France: what are your rights?"*
("Dzieci migranci bez opieki we Francji: jakie są wasze prawa?")

<https://ecpat-france.fr/www.ecpat-france/wp-content/uploads/2017/04/brochure-react-anglaisilovepdf-compressed.pdf>

Jak można porozumiewać się w sposób przyjazny dziecku?

Złote zasady

- informacje powinny być przekazywane w języku ojczystym dziecka;
- informacje muszą być przekazywane bezpośrednio dziecku;
- warunki, w którym informacje są przekazywane, mają wpływ na stopień, w jakim są one przyjazne dziecku;
- należy rozważyć inne metody przekazywania informacji niż za pośrednictwem języka (ustnego i pisemnego), aby zapewnić ich uniwersalne zastosowanie;
- angażuj dzieci w tworzenie i ocenę wszelkich narzędzi lub materiałów;
- zminimalizuj długość tekstu i używaj łatwego słownictwa, piktogramów i kolorów;
- posługuj się pytaniami refleksyjnymi i otwartymi;
- jasno określ grupę dzieci, do której próbujesz dotrzeć za pomocą informacji;
- pamiętaj, że dzieci w różnym wieku i z różnych grup szczególnie wrażliwych będą reagować na różne formy i metody komunikacji.

Relacja zaufania

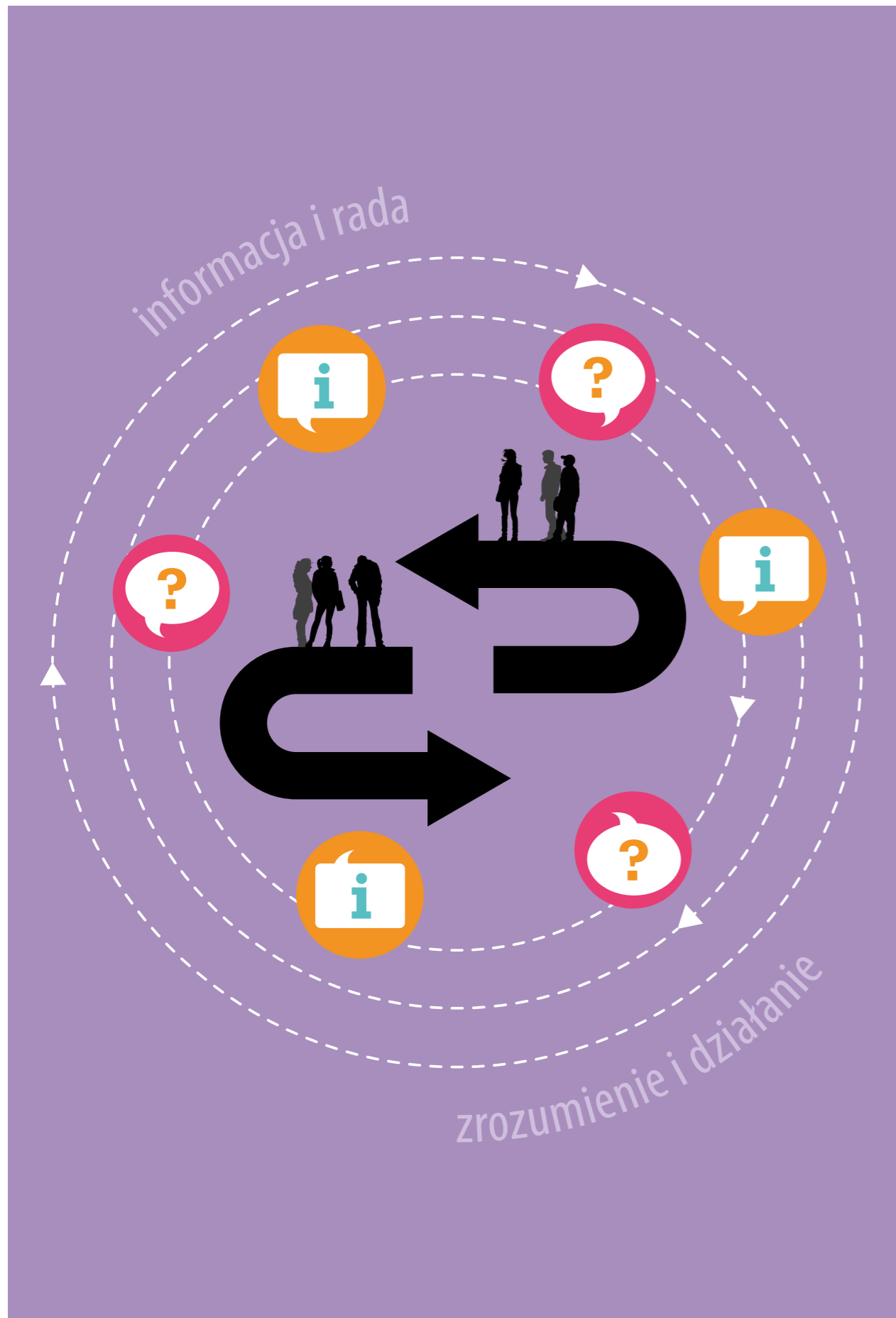
Dzieci dotknięte migracją zostały pozbawione swoich punktów odniesienia. Mogą czuć się izolowane i cierpieć na urazy powstałe w kraju pochodzenia, podczas podróży i/lub w państwie przyjmującym. Szczególna bezbronność tych dzieci i prawdopodobieństwo poważnego naruszenia ich praw oznacza, że mogą mieć poczucie, że nie wiedzą komu ufać, ani gdzie szukać pomocy lub wiarygodnych informacji.

Rekomendacje dzieci

Omawiając trudne tematy, dzieci mówiły przede wszystkim o potrzebie uzyskania przestrzeni i poczucia bezpieczeństwa. Relacje z pracownikiem oparte na zaufaniu zostały uznane za ważne.

Możesz stworzyć atmosferę, w której dzieci mogą przyswajać informacje w życiu codziennym, udostępniane w sposób dostępny i wiarygodny oraz stosując mniej formalne metody porozumiewania się. Jednocześnie ważne jest, aby być świadomym swojego osobistego bagażu kulturowego i że dziecko może interpretować informacje poprzez pryzmat swojej kultury lub płci, który różni się od twojego. Słuchaj poglądów dziecka bez uprzedzeń. Zaufanie może być budowane jako część bieżącej wymiany informacji.

Rady praktyczne

Budowanie relacji opartych na zaufaniu wymaga czasu.

Uszanuj milczenie dziecka: jeśli nie jest ono gotowe, by porozmawiać z tobą o czymś, upewnij się, że rozumieją twój obowiązek działania w jego najlepszym interesie i nie wywieraj na nie presji, by z tobą rozmawiać.

Uszanuj subiektywną wersję prawdy dziecka. Może minąć trochę czasu, zanim dziecko poczuje się wystarczająco bezpiecznie, by zdystansować się od swojej pierwotnej opowieści.

Należy pamiętać o określeniu granic relacji opartej na zaufaniu, w tym zobowiązania do zachowania poufności oraz zakresu, w jakim można lub należy ujawnić coś, o czym dziecko mówi.

Rady praktyczne

Pomoc dziecku w zrozumieniu roli, zakresu twojej odpowiedzialności i granic twoich obowiązków zawodowych/mocy sprawczej ochroni je przed fałszywymi oczekiwaniami.

Udzielanie dziecku zapewnień, gdy nie możesz być pewien wyniku procedury, oznacza, że prawdopodobnie nie udało Ci się osiągnąć tego celu.

Jeśli jesteś wolontariuszem lub szkolisz wolontariuszy, bądź świadomy ograniczeń swojej roli i rzetelnie informuj dzieci.

Praktyczne rozważania mające na celu optymalizację kontaktów obejmują:

- upewnienie się, że, na ile to możliwe, spotkania odbywają się w czasie, który nie zakłóca potrzeby dziecka dostępu do podstawowych potrzeb, takich jak jedzenie, zakwaterowanie i edukacja;
- upewnienie się, że dziecko jest w stanie zrozumieć informacje poprzez dostosowanie języka i korzystanie z usług tłumaczy podstawowego języka dziecka;
- upewnienie się, że informacje są dostarczane w sytuacji, w której zachowana jest poufność, w tym, w razie potrzeby, poufność w stosunku do osób dorosłych sprawujących opiekę nad dzieckiem, w szczególności w przypadkach, gdy ich interesy mogą być sprzeczne z interesami dziecka;
- zapewnienie pewnej ciągłości opieki pomiędzy służbami i zapewnienie koordynacji pomiędzy podmiotami i władzami, w przypadku gdy wymagane jest przekazanie sprawy, zwiększy szanse na to, że informacje udzielane dziecku w tym kontekście będą uważane za przyjazne dziecku.

Nawet jeśli dopiero co poznasz dziecko, to i tak ważne jest przekazywanie wiarygodnych informacji w sposób przyjazny dziecku, aby chronić dzieci przed niewiarygodnymi źródłami informacji, takimi jak przemytnicy czy organizacje przestępcze zajmujących się handlem ludźmi. Dostarczanie informacji w ramach relacji opartej na zaufaniu zmniejszy ryzyko, że dziecko ucieknie, zaginie lub stanie się ofiarą sieci przestępczych.

Zwróć uwagę na komunikację niewerbalną

Jako osoba udzielająca informacji, musisz być świadomy, że może to być bardzo mylące, jeśli twoje sygnały niewerbalne są niezgodne z informacjami, które podajesz dziecku ustnie lub pisemnie. Względy kulturowe mogą odegrać dużą rolę w interpretacji sygnałów niewerbalnych. Warunki, w których udzielana jest informacja również wpływają na otwartość dziecka.

Rada praktyczna

Ważnym elementem jest język ciała pracownika, w tym zachowanie, ton głosu, postawa i kontakt wzrokowy.

Wszystkie elementy informacji przyjaznej dziecku będą istotne. Na przykład, jeśli dziecko nie czuje się komfortowo utrzymując kontakt wzrokowy z tobą, pomyśl o kulturze dziecka: być może jest to oznaka szacunku, aby unikać kontaktu wzrokowego z osobą dorosłą lub osobą płci przeciwnej.

Weź pod uwagę

- Należy pamiętać, że nigdy nie wolno wyrządzić dziecku szkody zgodnie z zasadami waszej organizacji w zakresie ochrony dzieci. Jeśli dziecko wydaje się być zdenerwowane lub przytłoczone informacjami, które mu podajesz, PRZERWIJ.
- Zapytaj dziecko, czego potrzebuje.
- Zadaj sobie pytanie, co jest w najlepszym interesie dziecka.
- Czy może powinieneś przerwać rozmowę, użyć innego słownictwa, zrobić przerwę, skierować dziecko do specjalisty lub porozumiewać się z nim w inny sposób, na przykład w obecności zaufanej osoby lub za pośrednictwem mediatora kulturalnego?

Porady szkoleniowe

Jeśli szkolisz wolontariuszy lub pracowników pogotowia kryzysowego, upewnij się, że zwracają uwagę na komunikację niewerbalną, język ciała, kulturowe implikacje języka ciała i słów/zachowania oraz rolę tłumacza lub osoby przeprowadzającej wywiad.

Narzędzia do przekazywania informacji przyjaznych dzieciom

Do informowania dzieci można używać różnych sposobów, w tym ustnych, wizualnych i pisemnych narzędzi komunikacji. Zastosowanie ich kombinacji może zapewnić, że informacje są przyswajane i właściwie rozumiane przez dziecko.

Pomyśl o dziecku, z którym próbujesz się porozumieć: jeśli jest analfabeta, sama pisemna broszura nie pomoże mu zrozumieć jego praw, w tym przypadku informacjom w formie pisemnej musi towarzyszyć wsparcie wizualne lub rozmowa. Dzieci, które nie potrafią czytać, mogą nadal chcieć otrzymać pisemne informacje, które będą mogły omówić z rówieśnikami lub członkami swojej społeczności.

Rekomendacje dzieci

Dzieci zalecają używanie ulotek w połączeniu z wywiadami i animacjami lub zdjęciami, aby upewnić się, że rozumieją podane informacje.

Informacje dostarczane przez Internet mogą być przekazywane na kilka sposobów, w tym poprzez filmy wideo, strony internetowe, pytania i odpowiedzi poparte poradami ekspertów, aplikacje na telefony komórkowe, informacje o infoliniach i użytecznych adresach. Korzystanie z nagrań dźwiękowych i filmików wideo może być przydatne w przekazywaniu informacji dzieciom o różnym poziomie umiejętności czytania i pisanie lub dojrzałości.

Rady praktyczne

Należy pamiętać, że informacje mogą być przekazywane indywidualnie lub zbiorowo.

Spotkania zbiorowe pozwalają na efektywne wykorzystanie czasu i zasobów ludzkich oraz mogą dostarczyć podstawowych odpowiedzi na potrzeby dzieci odnośnie informacji dotyczących oceny wieku, dostępu do opieki i praw socjalnych, azylu, uzyskania statusu osoby dorosłej.

Informacje przekazywane zbiorowo powinny być uzupełnione rozmową indywidualną w celu dostosowania ogólnych informacji przekazywanych na spotkaniach zbiorowych do indywidualnych potrzeb dziecka.

Obiecujące praktyki

Informacyjne warsztaty grupowe, Francja

Organisation for Migrant Minors OMM (Organizacja do Spraw Małoletnich Migranców) prowadzi warsztaty dla dzieci bez opieki. Warsztaty grupowe są wykorzystywane jako okazja do poinformowania dzieci o ich prawach i przedyskutowania z nimi procedur, przed którymi stoją. Warsztaty prowadzone są przez specjalistów w dziedzinie prawa imigracyjnego i zapewniają dzieciom przestrzeń do zadawania pytań, dzielenia się doświadczeniami i pogłębiania zrozumienia ich praw. Jest to bezpieczna przestrzeń, w której dzieci mogą swobodnie zadawać pytania, bez poczucia zagrożenia.

<https://omm.hypotheses.org/1>

Bez względu na zastosowaną technikę, zawsze należy wziąć pod uwagę następujące kwestie przy przekazywaniu i tworzeniu informacji przyjaznych dziecku (lista otwarta):

- przedstawić siebie/instytucję: dokładnie wyjaśnić, kim jesteś i jaka jest twoja rola;
- posługiwać się odpowiednim językiem i słownictwem;
- korzystać z usług tłumacza/pośrednika kulturowego (należy upewnić się, że tłumacz/pośrednik kulturowy przekazuje informacje w sposób przyjazny dziecku oraz że nie występuje konflikt interesów lub postrzegany konflikt interesów, a także unikać korzystania z usług innych osób obecnych w placówce w celu tłumaczenia ustnego);
- unikać żargonu: tłumaczyć skomplikowane i techniczne słownictwo na prosty język, który dziecko rozumie;
- unikać skomplikowanych metafor;
- zwracać uwagę na kontekst, w jakim porozumiewasz się z dzieckiem. Omówić należy tylko te elementy historii dziecka, które są niezbędne dla danej procedury,
- szanować poufność we wszystkich sytuacjach i upewnić się, że dziecko to rozumie;
- pytać dziecko, czy ma jakieś pytania i sprawdzać, czy zrozumiało informacje, które mu podaliśmy, prosząc je o wyjaśnienie własnymi słowami tego, co im właśnie powiedzieliśmy.

Obiecujące praktyki

Brighter Futures London, Wielka Brytania

Jest to przykład informacji przekazywanej bezpośrednio rówieśnikom przez rówieśników. Dzieci, które przeszły przez procedury imigracyjne i azylowe w Wielkiej Brytanii wyjaśniają procedury i prawa innym dzieciom, które właśnie weszły w takie procedury.

www.brighterfutureslondon.co.uk

Obiecujące praktyki

Sieć na rzecz praw dzieci: „Bird song” („Piosenka ptasia”)

Jest to przykład informacji przekazywanej bezpośrednio sobie nawzajem przez rówieśników, ten film został nakręcony przez dzieci, aby wyrazić ich poglądy na temat ich podróży do Europy.

Film informacyjny: www.youtube.com/watch?v=G5yFl1oxtgQ

Nieformalne sposoby porozumiewania się z dziećmi mogą być bardzo skuteczne, aby pomóc dziecku zachować podane informacje. Rozważać komunikację poprzez gry, komunikację bezpośrednią między rówieśnikami, programy mentorskie oraz wykorzystanie grup teatralnych i warsztatów twórczych do edukowania grup dzieci w zakresie ich praw..

Obiecujące praktyki

EF Ensamkommande Förbund, Szwecja

EF jest niepolitycznym i niereligijnym stowarzyszeniem, które składa się z mieszkającej w Szwecji młodzieży bez opieki z różnych krajów i jest prowadzone autonomicznie przez jej członków. Działania te obejmują informacje przekazywane bezpośrednio sobie nawzajem przez rówieśników na temat procedury azylowej w Szwecji udzielane nowo przybyłym dzieciom bez opieki w ich języku ojczystym. Stowarzyszenie posiada również system wsparcia koleżeńskiego i współpracuje z około 40 organizacjami, takimi jak Czerwony Krzyż i Save the Children, oferując lekcje języka szwedzkiego i angielskiego, pomoc w odrabianiu zadań domowych, zajęcia piłkarskie i projekty teatralne oraz zajęcia uczące dzieci czytać i pisać w języku ojczystym.

<http://ensamkommandesforbund.se>

Pracownicy powinni również zastanowić się, w jaki sposób dostosować swój przekaz do wykorzystania odpowiednich technologii, w tym kanałów, z których już korzystają dzieci. Ogólne informacje na temat praw i procedur mogą być udostępniane szerokiej publiczności za pośrednictwem mediów społecznościowych i internetowych forów dyskusyjnych.

Takie formy komunikacji nie byłyby jednak odpowiednie do przekazywania informacji poufnych lub szczególnie chronionych ze względu na brak ochrony danych i poufności.

Obiecujące praktyki

Miniila App

Missing Children Europe

Jest to aplikacja do przekazywania dzieciom informacji o ich prawach i gdzie mogą uzyskać pomoc w państwie członkowskim, w którym się znajdują poprzez smartfony w języku, który rozumieją. Aplikacja zawiera informacje na temat praw, usług, pomocy prawnej, opieki i podnoszenia świadomości w zakresie unikania ryzyka.

[Film informacyjny](#)

Dostosowanie informacji do wrażliwości dziecka

Weź pod uwagę

Oprócz tego, że dzieci są szczególnie wrażliwe, pamiętaj, że są odporne. Upewnij się, że podajesz informacje, aby chronić wrażliwość dzieci i wzmocnić ich odporność.

Przynależność do grup szczególnie wrażliwych to pojęcie szerokie. Wrażliwość i podatność na zagrożenia może objawiać się u każdego dziecka w różnym stopniu i może zmieniać się w czasie, dlatego też potrzeby informacyjne dziecka będą się zmieniać. Każde dziecko będzie miało inne słabe punkty i podatność na zagrożenia oraz wypracowane mechanizmy radzenia sobie z problemami, co oznacza, że żadne dziecko nie jest jedynie bezbronne. Podczas rozmowy z dzieckiem lub młodą osobą przechodzącą w dorosłość ważne jest, aby dostosować informacje oraz sposób, w jaki ich udzielasz biorąc pod uwagę przynależność dziecka do grup wrażliwych.

Rada praktyczna

Nie należy ograniczać rozumienia przynależności do grup szczególnie wrażliwych do definicji zawartej w prawie krajowym.

Rzeczy, które podkreślają szczególną wrażliwość dziecka, mogą nie zawsze być widoczne. Czynniki zewnętrzne, które mogą uczynić dziecko bardziej podatnym na zagrożenia, to między innymi: ubóstwo, problemy ze zdrowiem fizycznym lub psychicznym, brak formalnego wykształcenia, analfabetyzm, izolacja od sieci społecznych i brak umiejętności językowych. Czynniki te mogą mieć szczególny wpływ na sposób, w jaki zdecydujemy się rozmawiać z dzieckiem.

Dzieci z określonymi czynnikami ryzyka będą również wymagały dodatkowych informacji, które będą przekazywane w odpowiedni sposób, w zależności od ich wrażliwości. Im więcej cech przynależności do grup szczególnie wrażliwych dziecko wykazuje, tym więcej elementów należy wziąć pod uwagę przy udzielaniu informacji temu dziecku.

Weź pod uwagę

Czynniki ryzyka

- czy podróż naraziła dziecko na krzywdę?
- czy wiek dziecka oznacza, że jest ono szczególnie narażone na wykorzystanie?
- izolacja: bycie bez opieki sprawia, że dziecko jest szczególnie podatne na wykorzystanie;
- czy dziecko jest ofiarą handlu ludźmi?
- czy dziecko jest ofiarą przemocy seksualnej i molestowania seksualnego?
- czy dziecko jest ofiarą tortur i innych form przemocy?
- czy istnieje ryzyko, że dziecko stanie się ofiarą przymusowego małżeństwa?
- czy dziecko jest ofiarą czy świadkiem przemocy domowej i maltretowania?
- czy dziecko jest młodą matką czy jest w ciąży?
- czy dziecko jest niepełnosprawne fizycznie lub umysłowo?
- czy dziecko należy do mniejszości (w tym mniejszości religijnych, etnicznych, LGBTI)?
- czy płeć dziecka zwiększa jego narażenie na zagrożenia?

Weź pod uwagę

Szczególne potrzeby informacyjne dzieci LGBTI

Dziecko LGBTI musi być poinformowane o przysługującym mu prawie do ochrony przed dyskryminacją oraz prawie dostępu do ochrony, w tym ochrony międzynarodowej.

Dzieci LGBTI mogą stać się ofiarami dyskryminacji w kraju przyjmującym z rąk członków swojej społeczności i społeczności przyjmującej.

W związku z tym istotne jest przekazywanie informacji w sposób, który nie pozwala na ich identyfikację lub napiętnowanie.

Dzieci te powinny również otrzymywać informacje na temat szczególnego wsparcia dla ofiar przestępstw nienawiści, takiego jak numery interwencyjne i infolinie dla ofiar homofobii i przestępstw nienawiści, o grupach wsparcia dla ofiar przemocy oraz organizacjach pozarządowych działających na rzecz wspierania dostępu do praw przez osoby LGBTI.

Rady praktyczne

Dostosuj swój przekaz do wrażliwości i odporności dziecka

Na przykład, nastolatek, który nie zna języka lub nie ma żadnych związków ze społecznością, może być bardzo podatny na zagrożenia. Być może zauważysz, że nastolatek ma zdolności artystyczne i radzi sobie z uczuciem izolacji rysując komiksy. Powinieneś dostosować sposób rozmowy z tym nastolatkiem, biorąc pod uwagę jego podatność na zagrożenie (izolacja i brak znajomości języka) oraz stopień jego odporności (zdolności artystyczne), przekazując dziecku istotne informacje w odpowiedniej formie. Być może istnieje komiks lub animowany film wideo, który mógłbyś mu pokazać. Zaprosz go do nawiązania kontaktu w sposób, który ma dla niego sens. Być może dziecko zechce rysować, kiedy słucha tłumacza lub kiedy przekazuje ci swoje potrzeby.

Informacje powinny być dostosowane do szczególnych potrzeb dziewczynek, w tym informacje na temat praw i procedur dedykowanych dla poszczególnych płci. Dostosuj udzielanie informacji w celu sprostania szczególnym wyzwaniom stojącym przed dziewczynkami. Jak już wspomniano wcześniej, dziewczynki i chłopcy, którzy są z rodzinami również potrzebują specjalnie dostosowanych do nich informacji.

Weź pod uwagę

Ofiary handlu ludźmi

Dziecko będące ofiarą handlu ludźmi może zachowywać się w sposób nieprzewidywalny, ponieważ obawia się swoich handlarzy. Może to sprawić, że na pierwszy rzut oka będzie wyglądało na mniej wrażliwe.

Należy wziąć pod uwagę wpływ sytuacji dziecka na informacje, które należy przekazać oraz jej wpływ na odbiór tych informacji (dziecko może nie skorzystać z porady, ponieważ jest ofiarą handlu ludźmi).

Wiedza o tym, jakie informacje mogą być dla dziecka użyteczne, daje mu środki, które może wykorzystać później (powiedz dziecku, czym jest handel ludźmi, jaka ochrona jest dostępna itp).

Aby przedstawić swój punkt widzenia, można wspomnieć o sytuacji fikcyjnej lub użyć przykładu nie nawiązując bezpośrednio do danego przypadku, lub użyć określeń opisowych i pytań, aby pomóc dziecku poczuć się mniej pokrzywdzonym.

Rada praktyczna

Dalsze wskazówki dotyczące identyfikacji dzieci zagrożonych handlem ludźmi na granicach można znaleźć w opracowaniach FRONTEX-u (2015 r).

Weź pod uwagę

Zamężne dziewczynki

Zastanów się, jak przekazać informacje o:

- prawach dziecka w małżeństwie; informacje te muszą być dostosowane do wieku i dojrzałości dziewczynki;
- prawie dziecka do wyrażenia zgody w kontekście jej małżeństwa oraz w kontekście procedur imigracyjnych, a jeśli jej mąż jest jej opiekunem, czy ma prawo wyrażać zgodę w imieniu dziewczynki;
- prawie dziecka do zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego, w tym w przypadku, gdy dziewczynka jest w ciąży;
- ochronie i zabezpieczeniu dostępnym dla dziecka, w tym dla ofiar przemocy, ofiar przymusowych małżeństw, ofiar handlu ludźmi i ofiar przemocy domowej w celu uzyskania prawa pobytu;
- jej prawach jako dziecka: do edukacji, do opieki zdrowotnej, do odpowiedniego zakwaterowania, do ochrony przed wszelkimi formami przemocy;
- czy jesteście państwo zobowiązani do ujawnienia jej sytuacji służbom ochrony dzieci.

Jeśli nie jesteś właściwą osobą do udzielenia dziecku informacji na którykolwiek z powyższych tematów, upewnij się aby skierować dziecko do odpowiednich służb, aby mogło uzyskać dostęp do pomocy i informacji o przysługujących mu prawach.

Zwróć szczególną uwagę porozumiewając się z żonatymi dziewczynkami, które mogą napotykać dodatkowe bariery w uzyskiwaniu informacji o swojej indywidualnej sytuacji, nawet jeśli jako dziecko mają prawa niezależne od praw męża i mogą być uprawnione do dostępu do procedur niezależnie od statusu imigracyjnego lub azylowego ich męża. Pamiętaj, że dzieci te mają prawa zarówno jako dzieci, jak i jako dziewczynki.

Należy pamiętać, że dzieci przebywające w ośrodku zamkniętym, w tym młodzież w okresie przejściowym do dorosłości, są szczególnie narażone na wszelkie formy przemocy i nadużyć. Specjaliści, którzy mają do czynienia z dziećmi pozbawionymi wolności, powinni o tym pamiętać, porozumiewając się z nimi.

Należy dostosować informacje do szczególnych potrzeb dzieci niepełnosprawnych zgodnie ze wszystkimi elementami informacji przyjaznych dziecku, o których mowa powyżej. Należy zachować ostrożność przy doborze słów, aby używane słownictwo nie miało charakteru negatywnego lub obraźliwego, zwłaszcza w pracy z tłumaczami.

Sposób, w jaki porozumiewasz się z dzieckiem na temat jego słabych punktów, będzie ważnym elementem budowania relacji opartej na zaufaniu i umożliwi rozmowę z dzieckiem.

Rady praktyczne

Używanie pytań pośrednich i neutralnego słownictwa w celu zadania dziecku pytania o jego słabe punkty może uspokoić dziecko, oraz spowodować, że nie będzie czuło wtórnej wiktymizacji z powodu uczuć, na które zwracamy uwagę i o których dyskutujemy.

Na przykład: dziewczynka zagrożona przymusowym małżeństwem może bać się porozmawiać z tobą na ten temat z obawy przed konsekwencjami, jakie mogą ją spotkać, jeśli dojdzie do konfrontacji z jej rodziną lub potencjalnym mężem. Umożliwienie dziecku zrozumienia jego praw i środków bezpieczeństwa, jak również twojej roli i obowiązków, zbuduje relację zaufania, która może pomóc dziecku mówić o tych zagrożeniach.

Podobnie chłopcy i dziewczynki, którzy są narażeni na wykorzystywanie i molestowanie seksualne, lub którzy przeżyli wykorzystywanie i molestowanie seksualne są narażeni na stygmatyzację i ostracyzm ze względu na swój status ofiary. Ważne jest, aby chronić je przed napiętnowaniem lub ostracyzmem podczas informowania o tych zagrożeniach. Jednym ze sposobów, aby to zrobić, jest informowanie dzieci w grupie o zagrożeniach i dostępnej pomocy.

Weź pod uwagę

Kiedy się komunikujesz:

- unikaj słów, które mogłyby być rozumiane jako obwinianie ofiary;
- upewnij się, że dzieci wiedzą, gdzie mogą uzyskać pomoc: na ścianie umieść plakat z numerem telefonu linii wsparcia lub wręcz każdemu dziecku ulotkę z numerem telefonu, abyś nie wyróżniał żadnego dziecka.

Jeśli podejrzewasz, że dziecko jest zagrożone, podejmij działania w tej sprawie! Poproś kolegę o pomoc i skontaktuj dziecko z odpowiednimi służbami, które mogą mu pomóc, na przykład poprzez umówienie wizyty u lekarza lub poinformowanie opiekuna dziecka lub pracownika socjalnego o swoich obawach.

Szczególną uwagę należy zwrócić na dostosowanie sposobu komunikacji do szczególnych potrzeb dzieci, które padły ofiarą przemocy, w celu zapewnienia im informacji niezbędnych do uzyskania dostępu do specjalistycznej pomocy i procedur, w tym dla ofiar handlu ludźmi, wykorzystywania i niegodziwego traktowania w celach seksualnych, molestowania i przemocy w rodzinie (w tym przemocy ze strony policji, przemocy na granicach i przymusowych małżeństw). Rozważ, czy właściwe może być kontaktowanie się z dzieckiem za pośrednictwem ekspertów, takich jak psychologowie i przy pomocy mediatora kulturowego, a nie tłumacza. Warunki, w którym odbywa się wywiad, również powinny być dostosowane do potrzeb dziecka.

Procedury przyjazne dziecku

Informacje przyjazne dziecku to narzędzie umożliwiające korzystanie z praw i procedur. Decydenci polityczni powinni być świadomi, że bez procedur przyjaznych dziecku dostęp do praw będzie ograniczony, nawet jeśli dziecko otrzymało dokładne i przyjazne informacje. Procedury przyjazne dziecku zostaną przeanalizowane w osobnej części.

Poniżej przedstawiono niektóre z kluczowych cech procedury przyjaznej dziecku, przy czym wykaz ten nie jest wyczerpujący.

A) Dostęp do praw: zasada „bez zbędnej zwłoki” jest kluczowym elementem procedur przyjaznych dziecku.

Szybka i sprawiedliwa decyzja zawsze leży w najlepszym interesie dziecka. Zasada „bez zbędnej zwłoki” dotyczy dostępu do procedury i czasu trwania procesu decyzyjnego.

B) Prawo do bycia wysłuchanym: udział dziecka w podejmowaniu decyzji, które go dotyczą, jest następstwem informacji.

Nie wystarczy po prostu informować dziecko o jego prawach i procedurach, które go dotyczą. Dzieci mają prawo uczestniczyć w procedurach, które ich dotyczą, a ich opinie powinny być brane pod uwagę w zależności od wieku i dojrzałości.

C) Skuteczne środki prawne: dzieci mają prawo do skutecznego środka prawnego.

Prawo do skutecznego środka prawnego dotyczy sytuacji nie wywiązywania się przez państwo z obowiązku poinformowania dziecka o jego prawach i procedurach, które go dotyczą, w sposób dostosowany do jego wieku i dojrzałości.¹⁰

Aby środek prawny był skuteczny, musi być również przyjazny dziecku:

- dziecko musi zrozumieć, że środek prawny istnieje, dlatego też należy je informować o dostępnych środkach prawnych;
- dziecko musi mieć możliwość skorzystania z przysługującego mu prawa do skutecznego środka prawnego. Dlatego też procedura musi być dostępna i dostosowana do możliwości dziecka;
- dziecko musi być w stanie zrozumieć postępowanie oraz konsekwencje wynikające z jego przeprowadzenia, dlatego też postępowanie musi być fizycznie i intelektualnie dostępne dla dziecka i musi ono być w stanie zrozumieć decyzję, która go dotyczy.

02

Przybycie na granice zewnątrzną i wewnętrzną

10. Rahimi v. Greece Nr. 8687/08 (2011), Curtea Europeană a drepturilor omului.

Złote zasady

- udziel wstępnych informacji na temat praw dziecka;
- zwracaj uwagę na to, w jaki sposób udzielasz informacji;
- podnoś świadomość na temat zagrożeń w celu umożliwienia dzieciom rozpoznawania zachowań krzywdzących;
- wykorzystuj anonimowe sposoby przekazywania informacji o przemocy i molestowaniu, aby uniknąć stygmatyzacji ofiar;
- udzielaj informacji na temat tego, co dzieje się na granicy, gdzie dziecko zostanie przeniesione i co stanie się dalej;
- udzielaj informacji niezwłocznie (nie oznacza to natychmiast).

Poprzez spotkania z dziećmi po przyjeździe i informowanie ich w sposób przyjazny dziecku o przysługujących im prawach, pracownicy i wolontariusze mogą przyczynić się do zapobiegania wiktymizacji i zmniejszenia ryzyka handlu ludźmi lub ponownego handlu ludźmi, zaginięcia i innych zagrożeń.

Pytania dzieci

- Co się dzieje?
- Czy to miejsce jest bezpieczne?
- Czy jestem w więzieniu, czy mam kłopoty?
- Do czego wam są potrzebne moje odciski palców lub kopia mojego paszportu?
- Gdzie mnie przenosicie ?
- Dlaczego nie mogę zostać przeniesiony z osobami dorosłymi, z którymi podróżowałem na statku?

Dzieci przybywają do państw członkowskich na różne sposoby, w tym przez: regularne przejścia graniczne, punkty „hot-spot”, nadbrzeża, porty handlowe, poprzez lądowania na plaży i przez zieloną granicę, płoty graniczne i strefy tranzytowe. Każde dziecko musi otrzymać informację o przysługujących mu prawach w momencie przybycia, niezależnie od miejsca przybycia na dane terytorium. Dzieci przebywające w ośrodku zamkniętym również potrzebują szybkiej i odpowiedniej informacji.

Obiecujące praktyki

“Boxes of wonder” (“Pudełka cudów”)

Save the Children Serbia

„Pudełka cudów” to zestawy narzędzi do prowadzenia sesji informacyjnych w improwizowanej, przyjaznej dzieciom przestrzeni na temat praw i udziału w podejmowaniu decyzji. Jedno z pudełek zawiera zadanie odwzorowania podróży, które ma pomóc dzieciom rozpoznać i docenić ich mocne strony i wytrzymałość, poradzić sobie z traumatycznymi doświadczeniami i rozpoznać potencjalne zagrożenia, oraz wyposażać dzieci w sposoby ograniczenia ryzyka. Model ten pozwala pracownikom i wolontariuszom zajmującym się przybywaniem dzieci na zieloną granicę i do płotów granicznych, na lotniska lub w inne miejsca, które nie są wyposażone na stałe w instalacje pozwalające na udzielanie informacji w odpowiednim warunkach.

Obiecujące praktyki

Jednostki mobilne przyjazne dziecku:

Turecki Ruchomy Półksiężyc (Kizilay)

Turecki Czerwony Półksiężyc wykorzystuje jednostki mobilne przyjazne dzieciom do prowadzenia działań zapobiegawczych, w tym podnoszenia świadomości na temat praw dziecka, przemocy rówieśniczej i przemocy seksualnej (intymność w związkach). Jednostki mobilne mogą być wykorzystywane do reagowania na sytuacje kryzysowe, w celu umożliwienia identyfikacji dzieci szczególnie zagrożonych przemocą i wykorzystywaniem w warunkach przyjaznych dziecku oraz w celu zapewnienia informacji przyjaznych dziecku.

Kto powinien udzielić informacji po przyjeździe ???

Osoby, które spotykają się z dziećmi po przyjeździe: straż graniczna, policja, personel międzynarodowy, organizacje rządowe i pozarządowe, których zadaniem jest udzielanie informacji, w tym prawnicy, wolontariusze zajmujący się sytuacjami kryzysowymi, urzędy azytowe i władze publiczne, są odpowiedzialne za udzielanie dzieciom odpowiednich informacji po przyjeździe. Organizacje rządowe i lokalne, takie jak służby informacyjne i doradcze dla młodzieży mogą być również istotnymi jednostkami udzielającymi informacji w momencie przyjazdu.

Rady praktyczne

Pomyśl o swoim ubraniu i wiadomości, jakie twoje ubranie wysła dzieciom po przyjeździe. Ważne jest, aby wszyscy pracownicy i wolontariusze obecni na miejscu byli możliwi do zidentyfikowania dzięki specjalnym ubraniom, tak aby dzieci mogły ich szybko rozpoznać. Nie zapominaj jednak, że dzieci mogą mieć negatywne skojarzenia związane z mundurem.

Obiecujące praktyki

Wywiady indywidualne

Projekt PUERI, Włoska Narodowa Fundacja Pracowników Socjalnych, Włochy

Multi-dyscyplinarne zespoły złożone z pracownika socjalnego, psychologa i mediatora kulturalnego przeprowadzają po przyjeździe indywidualne wywiady z dziećmi. Projekt ten jest realizowany w hotspotach we Włoszech. Mediatorzy kulturowi pomagają innym pracownikom zrozumieć przekaz dziecka, zarówno werbalny, jak i niewerbalny, oraz udzielać dziecku informacji w sposób wrażliwy kulturowo.

Jakie informacje muszą otrzymać dzieci po przyjeździe?

Istotne jest, aby dzieci spotkały się z przeszkolonymi specjalistami, którzy są w stanie zaspokoić ich potrzeby i odpowiedzieć na ich pytania.

“[Informacje na temat] piłki nożnej, fotografii, szkoły były naprawdę dobre, ale szpital nie, i nie mogłam znaleźć adresu”

Sara, lat 16

Dzieci powinny być informowane, że ich najlepszy interes musi być przede wszystkim brany pod uwagę we wszystkich sprawach ich dotyczących od momentu przybycia. Powinny zrozumieć, w jaki sposób ich najlepsze interesy będą brane pod uwagę. Wszyscy pracownicy lub wolontariusze zaangażowani na tym etapie mają do odegrania ważną rolę w informowaniu dziecka o jego prawach i zbliżających się procedurach. Dziecko będzie musiało zostać poinformowane, że zostanie poddane wielu procedurom, w tym pobieraniu odcisków palców i badaniom lekarskim, dlatego też powinno otrzymać informacje na temat kolejnych kroków i celów tych procedur.

Dziecko mogło otrzymać fałszywe informacje od przemytników; przekazując dziecku właściwe informacje od momentu przyjazdu, uspokoisz je i pomożesz mu zaufać służbom i pracownikom, z którymi się spotykają, chroniąc je przed ryzykiem zaginięcia.

Rada praktyczna

Poinformuj dziecko, że ma prawo, aby podczas procedury rejestracji towarzyszyła mu osoba zaufana lub opiekun ad hoc.

Dzieci mogą czuć się przytłoczone, jeśli otrzymają zbyt wiele informacji. Ważne jest, aby zidentyfikować kluczowe informacje, które powinny być przekazane dziecku niezwłocznie po jego przybyciu oraz informacje, które mogą być przekazane po zaspokojeniu jego podstawowych potrzeb.

Upewnij się, że dziecko rozumie:

- że ma prawo nie zostać zawrócone: każdy powinien być chroniony przed zawróceniem. W stosunku do dziecka oznacza to, że nie należy go wysłać do innego kraju przed indywidualną oceną jego najlepszych interesów;
- że ma prawo do życia wolnego od przemocy: nikt nie ma prawa go bić lub krzywdzić, a jeśli tak się stanie, to jest to wbrew prawu, i że może zwrócić się o pomoc, a sprawcy powinni zostać ukarani;
- że ma prawo zaspokoić swoje podstawowe potrzeby;
- że ma prawo do specjalnej ochrony, takiej jak wyznaczenie opiekuna prawnego, dostęp do zakwaterowania dostosowanego do wieku oraz do edukacji;
- gdzie zostanie przeniesione: do ośrodka recepcyjnego lub innego państwa (np. w ramach umowy o relokacji lub procedury łączenia rodzin);
- że powinno niezwłocznie zgłosić się do władz, aby zostać zarejestrowanym jako dziecko, aby uniknąć uznania za osobę dorosłą - szczególnie ważną rolę może tu odegrać straż graniczna, informując dzieci, że mają one szczególne prawa i ochronę;
- dlaczego pobierane są odciski palców i co dzieje się z tymi danymi później: wyjaśnij dziecku, że pobranie odcisków palców jest częścią procedur identyfikacji, a nie karą czy ograniczeniem;
- jakie procedury będą zastosowane i konsekwencje rejestracji jako dziecko lub jako osoba dorosła, w tym wstępne informacje o łączeniu rodzin, wewnętrznych procedurach relokacji w obrębie państwa i europejskiej procedurze relokacji.

Weź pod uwagę

Dzieci będące ofiarami handlu ludźmi

Jeśli uważasz, że dziecko może być ofiarą handlu ludźmi, upewnij się, że rozumie, że ma prawo do specjalnej ochrony i że nie zostanie ukarane za cokolwiek, do czego handlarze go skłonili.

Może to być jedyna okazja dla władz do kontaktu z tymi dziećmi, dlatego kluczowe znaczenie ma upewnienie się, że dzieci są poinformowane na tym etapie o przysługujących im prawach oraz o tym, gdzie można uzyskać pomoc.

Rady praktyczne

Aby uniknąć wiktylizacji, należy udzielić informacji na temat praw i szczególnej ochrony przysługującej ofiarom przemocy i handlu ludźmi w czasie spotkania grupowego. Zdefiniuj, co oznaczają te pojęcia.

Upewnij się, że informacje na temat infolinii są łatwo dostępne w momencie przybycia, umieszczając plakat z numerami infolinii pomocy dla ofiar lub adresami stron internetowych stowarzyszeń pomocy dla ofiar. Dołącz kod QR, który dziecko może zeskanować lub sfotografować, aby później mieć dostęp do informacji.

Jeśli zidentyfikujesz dziecko jako potencjalną ofiarę, skieruj je do wyspecjalizowanych służb, które mogą udzielić bardziej szczegółowych informacji i porad na temat praw oraz zapewnić dziecku specjalistyczną pomoc.

Obiecujące praktyki

European Hotline for missing children 116 000

HAMOGELO, Grecja

Opracowano ulotki z informacjami w kilku językach na temat europejskiego numeru interwencyjnego dla dzieci. Mogą one być rozdawane po przyjeździe w celu poinformowania dzieci o tym, gdzie można znaleźć dalszą pomoc, jeśli są one w niebezpieczeństwie, lub oddzielone od rodziców. Dzieci, które zadzwonią pod numer infolinii, będą mogły otrzymać informacje i porady w swoim własnym języku.

www.hamogelo.gr/gr/en/home

W jaki sposób informacje mogą być przekazywane w sposób przyjazny dziecku w momencie przyjazdu?

Wsparcie mediatora kulturowego ma fundamentalne znaczenie w warunkach przyjazdu w celu zrozumienia języka, ale także komunikacji niewerbalnej i kultury dziecka. Poinformuj dziecko, czy może wybrać płć mediatora kulturowego.

“Dzięki obecności Lamiae [mediatora kulturowego], rozmowa w moim języku dała mi większą swobodę w mówieniu. Wszystko, co mi wyjaśniłeś, było dla mnie użyteczne.”

Chlarifda, lat 14

Rady praktyczne

Nawet w sytuacjach awaryjnych, poświęć czas na uspokojenie dziecka, jeśli jesteś związany obowiązkiem zachowania poufności i obowiązków informacyjnych. Pomoże to dziecku poczuć się bezpieczniej podczas rozmowy z tobą.

Wyjaśnij różne role osób pracujących z dzieckiem w momencie przyjazdu, pracowników, z którymi dziecko spotka się po rozpoczęciu procedury, w tym prawników, ich opiekuna prawnego (wyjaśnij różnicę między tymi dwiema rolami), pracowników socjalnych, psychologów, mediatorów kulturowych i tak dalej.

Rekomendacje dzieci

„Wyjaśnij powoli i w miły sposób”

“Wyłumacz za pomocą rysunków, bardzo miły sposób mówienia”

“Zabierz dziecko do miejsca, do którego chce iść, albo zaprowadź je do [organizacji pozarządowej], której ufasz, że mu pomoże”.

Rekomendacje nastolatków dotyczące tego, w jaki sposób udzielać informacji młodszym dzieciom po przyjeździe

Uwarunkowania przyjazdu muszą mieć wpływ na komunikację z dzieckiem. Czynniki takie jak powód emigracji, jego zdrowie w momencie przyjazdu, oczekiwania, marzenia i projekt migracyjny będą miały wpływ na informacje, których poszukuje po przyjeździe.

Rada praktyczna

Jeśli dziecko wydaje się być zbyt zmęczone lub zestresowane, aby zrozumieć informacje, które mu przekazujesz, lepiej jest najpierw zaspokoić jego podstawowe potrzeby - spanie, jedzenie i odpoczynek - i zaprosić je później na rozmowę informacyjną, kiedy będą w lepszym stanie, aby zrozumieć i przyswoić informacje.

“Czasami potrzebujemy czasu, by zapomnieć, przez co przeszliśmy, zanim o tym będziemy mówić.”

Amara, lat 14

Dzieci często nie są gotowe do rozmowy o przeżyciach traumatycznych i trudnych wydarzeniach życiowych po przyjeździe. Państwa rolą na tym wczesnym etapie po przyjeździe jest sprawienie, żeby dzieci otrzymały niezbędne informacje i były w kontakcie z odpowiednimi służbami w celu uzyskania dostępu do pomocy i procedur w odpowiednim czasie.

Przede wszystkim należy szanować granice dziecka. Należy szanować prawo dziecka do bycia wysłuchanym, słuchać priorytetów dziecka i udzielić mu wstępnych informacji na temat procedury, która może najlepiej odpowiadać jego potrzebom.

Upewnij się, że poinformujesz dzieci, że mają prawo do ochrony przed wykorzystywaniem, w tym przed pracą dzieci. Dzieci mogą doświadczać różnych emocji, gdy dowiedzą się, że nie mają prawa do pracy. Mogą czuć się zdradzone lub stracić nadzieję zastanawiając się jak spłacać swoje długi migracyjne. Należy być przygotowanym na takie reakcje, gdy poinformujesz dziecko o jego prawie do ochrony przed pracą dzieci.

Rada praktyczna

Zwróć uwagę na komunikację niewerbalną, zwłaszcza w stresującej, nadzwyczajnej sytuacji przyjazdu.

Niewłaściwy ton głosu, postawa i ogólne zachowanie w obliczu dziecka mogą wywołać traumatyczne wspomnienia w tej stresującej sytuacji.

Wykorzystanie obrazów lub przekazu cyfrowego może być przydatne na tym etapie, aby dać dzieciom wgląd w procedury, które mają się odbyć i zmniejszyć niepewność, jaką dziecko odczuwa.

Rada praktyczna

Użycie plakatów w celu podniesienia świadomości na temat spraw, które “nie są w porządku”, aby dać dzieciom sposobność uzyskania informacji w sposób anonimowy i umożliwienia im samodzielnego korzystania z tego typu materiałów może być użyteczne na tym etapie.

Narzędzia wizualne, takie jak plakaty, ulotki i filmy wideo, które nie wymagają znajomości języka są przydatne do przekazania informacji. Podobnie korzystanie z przekazu cyfrowego umożliwi dzieciom dostęp do stron internetowych na późniejszym etapie. Wykorzystanie linków samoczynnie aktywujących się może umożliwić dziecku dostęp do informacji w kluczowych momentach na późniejszym etapie.

Obiecujące praktyki

Mapa informacyjna dotycząca procedur

Oxfam, Włochy

O hartă este folosită pentru a ilustra procedurile pe care copilul le va urma din momentul debarcării până la o decizie cu privire la statutul său. Harta include ilustrații ale diferitelor etape ale procedurii de înregistrare, serviciile disponibile și diferitele tipuri de decizii pe care copilul le-ar putea primi. Harta include, de asemenea, informații despre drepturi, linii de asistență și datele de contact ale organizațiilor care ar putea ajuta copilul.

Obiecujące praktyki

Ulotka dla dzieci bez opieki

Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji (IOM)

IOM opracowała ulotki i plakaty dla dzieci bez opieki. Ulotki zawierają informacje o telefonach zaufania, prawach dziecka w kraju, dostępnych procedurach, gdzie można znaleźć pomoc i o procedurze azylowej. Ulotki zostały dostosowane do sytuacji w pięciu państwach i przetłumaczone na kilka najczęściej używanych języków.

Rady praktyczne

W trakcie przekazania lub po prostu w momencie, w którym ze względów bezpieczeństwa dzieci bez opieki i dorośli mogą zostać rozdzieleni po dotarciu na ląd, należy poinformować dzieci i młodzież o tym, dlaczego są rozdzielane, jak długo będzie trwać separacja i gdzie zostaną zabrane.

Odpowiednie informacje w trakcie tej separacji zmniejszą poczucie stresu i niepokoju.

Moment przyjazdu, po którym następuje identyfikacja, jest jednym z pierwszych wyzwań dla dziecka bez opieki: podjęcie decyzji, czy zgłosić się do władz jako dziecko, czy też nie. Niektóre dzieci mogą próbować nie być identyfikowane jako dziecko, aby realizować inne cele. Sprawy te zostaną szczegółowo przeanalizowane w następnym rozdziale.

Grupy szczególnie wrażliwe

Aby skutecznie porozumieć się z dzieckiem, ważne jest rozpoznanie jego słabych punktów na początkowym etapie. W momencie przyjazdu należy zwrócić szczególną uwagę na dziewczynki, dzieci wymagające szczególnej opieki medycznej oraz dzieci z grup szczególnie wrażliwych, takie jak dzieci niepiśmienne, które mogą mieć trudności z dostępem do niektórych rodzajów pomocy.

Rady praktyczne

Poinformuj wszystkie dzieci o możliwości dostępu do opieki specjalistycznej. Dzieci mogą przekazać te informacje innym dzieciom, o których wiedzą, że mogą z nich skorzystać.

Informacje na temat specjalnych procedur mających zastosowanie do grup szczególnie wrażliwych powinny być również przekazywane na etapie wstępnym.

Pomóż dziecku rozpoznawać krzywdzące zachowania nawet na wczesnym etapie po przybyciu, na przykład jeśli przemytnik lub handlarz skonfiskował jego dokumenty tożsamości lub jeśli dziecko jest przygotowywane do zawarcia małżeństwa wbrew jego woli.

Oddzielne spotkania grupowe z udziałem dziewczynek i chłopców mogą być odpowiednie na tym etapie w celu dostosowania informacji do szczególnych potrzeb każdej z najbardziej narażonych na ryzyko grup, takich jak dzieci zagrożone przymusowym małżeństwem, chłopcy będący ofiarami wykorzystywania seksualnego, dziewczynki będące ofiarami wykorzystywania seksualnego, dzieci będące ofiarami przestępstw na tle seksualnym lub dzieci LGBTI, które są ofiarami przestępstw na tle nienawiści. Zapewnianie dzieciom przestrzeni, w której będą mogły być informowane o tych zagrożeniach w kontekście jednej płci, może poprawić komunikację i odporność dziecka.

Weź pod uwagę

Wyjaśnij, że gwałt i przemoc / molestowanie seksualne są przestępstwem, i że dziecko powinno być chronione przed taką przemocą. Wyjaśnij, że dziecko będące ofiarą nie będzie karane ani obwiniane. Pomóż mu zrozumieć, że stosunek wobec tych przestępstw może różnić się od tego w jego kulturze rodzimej. Należy pamiętać, że dziecko może pochodzić z kultur, które penalizują ofiarę, a nie sprawcę.

Dzieci potrzebują informacji o ryzyku bycia zmuszonym do prostytucji i przemocy seksualnej, nawet na tak wczesnym etapie po przybyciu. Informacje takie należy przekazywać na granicach zewnętrznych i wewnętrznych oraz w ośrodkach zamkniętych, w których dzieci są szczególnie zagrożone.

Poinformuj dziecko, że kontynuowanie podróży nielegalnymi metodami naraża je na większe ryzyko przemocy seksualnej i innych form przemocy. Może to obejmować próby przekraczania granic na własną rękę lub z pomocą przemytników (w ciężarówkach, na dachu pociągu, przeskakując płoty, przechodząc przez góry, bez odpowiedniego wyposażenia itp).

Jeśli sytuacja przybycia warunkuje umieszczenie w ośrodku zamkniętym należy pamiętać, że czyni to dzieci bardziej podatnymi na wszelkie formy przemocy i nadużyć. Dziecko nadal musi być informowane o przysługujących mu prawach i procedurach, które ich dotyczą. Sposób, w jaki porozumiewasz się z dzieckiem i treść informacji, powinien być dostosowany do zamkniętego charakteru miejsca jego przyjazdu.

Rady praktyczne

Jeśli w ośrodku zamkniętym używasz plakatów, aby poinformować dziecko o telefonach zaufania dla dzieci i infoliniach, upewnij się, że plakat znajduje się na wysokości, którą dziecko może odczytać. Umieść plakat w miejscu, w którym dziecko widzi go przypadkowo, nie będąc identyfikowanym przez innych cudzoziemców umieszczonych w ośrodku lub personel.

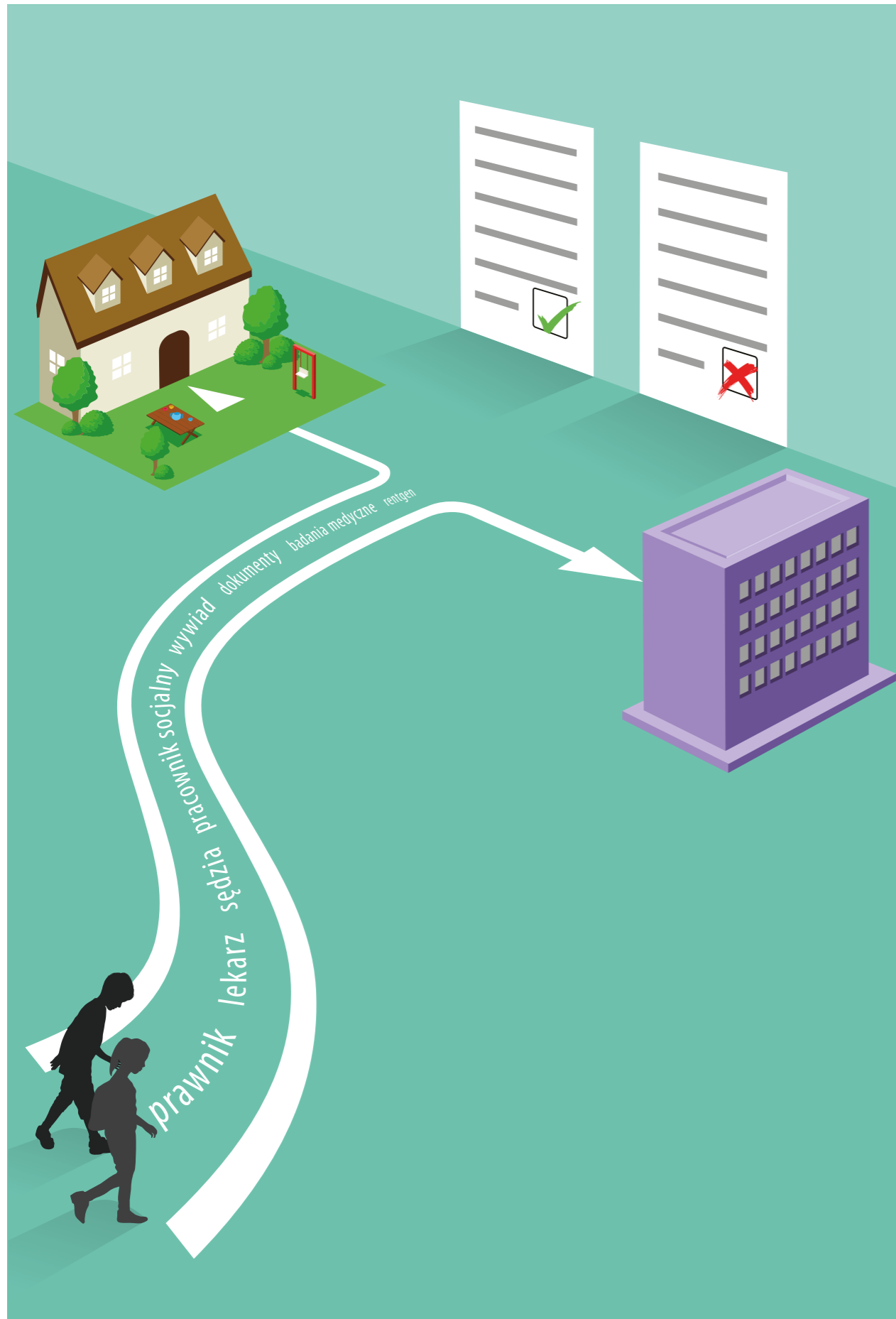
“Wysłałbym mojego małego ptaszka, by podziękował wszystkim ludziom, którzy mnie przyjmują, za ich dobroć. [...] na jedzenie, ubrania, buty, ochronę...”

Wszystko to sprawiło, że zapomniałem o problemach, które miałem podczas podróży, takich jak brak wody na pustyni, szmuglerzy w Libii. Cieszę się, że mnie wspieracie z dala od mojego kraju. Niech Bóg was błogosławi.”

Yaya

03

Określenie wieku i identyfikacja

Złote zasady

- poinformuj dziecko, że powinno mieć taki sam dostęp do praw i powinno być traktowane jako dziecko w trakcie całej procedury (domniemanie nieletniości);
- informuj dziecko, że powinno być chronione przed upokorzeniem; procedura nie powinna naruszać jego godności;
- przed dokonaniem określenia wieku dziecko musi zostać poinformowane o celu procedury i metodzie;
- podczas określenia wieku dziecko potrzebuje informacji o przysługujących mu prawach, prawie do wyrażenia zgody lub odmowy wyrażenia zgody oraz o konsekwencjach;
- po podjęciu decyzji należy poinformować dziecko o konsekwencjach tej decyzji, wszelkich dostępnych sposobach odwołania lub rewizjach;
- wzmocnij dziecko w działaniach w przypadku naruszenia jego praw oraz poinformować je o dostępnych skutecznych środkach prawnych i sposobie uzyskania do nich dostępu;
- dostosuj informacje do szczególnych słabych punktów dziecka.

Zgodnie z międzynarodowym konsensusem, każda osoba przechodząca określenie wieku musi być uznawana za dziecko i korzystać ze wszystkich praw dziecka w trakcie procedury określenia wieku. Dlatego ważne jest informowanie dziecka o tym prawie. Zgodnie z tym założeniem będziemy używać terminu "dziecko" w całym tym rozdziale.

Dziecko może uważać, że pozostawanie bez opieki związane jest z utratą rodziców lub opiekunów prawnych. Ważne jest zatem, aby pracownicy poświęcili niezbędny czas na wyjaśnienie, co oznacza bycie dzieckiem bez opieki według prawa i praktyce. Pracownicy muszą informować dzieci, że mają prawo wiedzieć i pozostawać w kontakcie z krewnymi lub przyjaciółmi w kraju przyjmującym i że nigdy nie powinno to być wykorzystywane jako argument do pozbawienia ich opieki instytucjonalnej, w tym opiekuna prawnego, jeśli są bez opieki lub oddzielone od rodziców lub opiekunów prawnych (więcej informacji na ten temat znajduje się w rozdziale 4 dotyczącym opieki prawnej).

Weź pod uwagę

Dzieci, które posiadają opiekunów mają prawo do informacji, tak jak dzieci bez opieki. Zastanów się, w jaki sposób możesz zapewnić, aby dzieci w rodzinach były informowane o swoich prawach w trakcie całej procedury identyfikacji i określenia wieku.

W tym rozdziale zbadane zostaną potrzeby informacyjne dzieci, które podlegają procedurom identyfikacji i określenia wieku. Zawarte w nim zostały fragmenty badań terenowych przeprowadzonych we Francji (Bailleul i Senovilla Hernández, 2015).

Kto powinien udzielać informacji?

Podczas określenia wieku i procedur identyfikacyjnych dziecko spotka się z szeregiem pracowników, w tym z organami odpowiedzialnymi za kontrolę graniczną (w tym z funkcjonariuszami policji), personelem ośrodków recepcyjnych, urzędami ds. azylu i migracji, opiekunami prawnymi, przedstawicielami prawnymi oraz personelem wymiaru sprawiedliwości, w tym sędziami, prywatnymi doradcami prawnymi i prawnikami. Każdy specjalista ma obowiązek informowania dziecka o swojej roli i powinien zostać przeszkolony w zakresie udzielania odpowiednich informacji w sposób przyjazny dziecku w trakcie sporadycznych lub regularnych kontaktach z dziećmi w procesie migracyjnym.

Rady praktyczne

Unikaj jak tylko się da używania terminów technicznych lub prawnych, skomplikowanych pojęć lub skrótów. Jeśli nie ma innej możliwości, pojęcia należy dokładnie wyjaśnić.

“Mamadou i jego prawnik wychodzą z sali rozpraw paryskiego Sądu do Spraw Dzieci. Mamadou nie przejawia żadnych emocji, żadnej ulgi, żadnej złości. Nie sposób odczytać na jego twarzy decyzji sędziego dotyczącej jego nieletniości; w rzeczywistości nie zrozumiał jej. Jego prawnik zaczyna tłumaczyć werdykt towarzyszącej mu osobie dorosłej. Tymczasowo został umieszczony pod ochroną Opieki Społecznej dla Dzieci w Paryżu. Kilka minut później prawnik tłumaczy decyzję Mamadou, ale używając skomplikowanych terminów, nadal nie widać na jego twarzy reakcji. [Towarzyszący mu dorośli] będzie musiał wyjaśnić mu to jeszcze raz, później, w bardziej odpowiedni i przystępny sposób, zanim na jego twarzy pojawi się pierwszy uśmiech.”

Wyciąg z notatnika badań terenowych
Paryż, Bailleul i Senovilla, kwiecień 2015 r.

Pracownicy, którzy są niezależni od władz państwowych i/lub lokalnych odpowiedzialnych za przyjmowanie dzieci, powinni udzielać informacji i odpowiedzieć na pytania, jakie dzieci mogą mieć na temat określenia wieku i procedur identyfikacji, którym podlegają.

Obiecujące praktyki

InfoMIE, Francja

InfoMIE (Centre ressources sur le mineurs isolés étrangers - Centrum wiedzy o nieletnich cudzoziemcach bez opieki) jest państwową platformą skierowaną do pracowników różnych instytucji, ośrodków recepcyjnych i organizacji pozarządowych pracujących bezpośrednio lub pośrednio z dziećmi bez opieki. Jedną z głównych misji InfoMIE jest ułatwianie wymiany istotnych informacji między pracownikami na szczeblu krajowym. InfoMIE prowadzi stronę internetową działającą jako platforma wiedzy dostarczająca informacji, jak również listy mailingowe, na której pracownicy mogą zadawać pytania, na które często odpowiadają inni pracownicy będący w podobnej sytuacji w swojej codziennej praktyce.

www.infomie.net

Jakich informacji potrzebuje dziecko odnośnie procedury określenia wieku?

Pytania dzieci

- Dlaczego muszę się poddać określeniu wieku?
- Jaki jest mój status podczas procedury określenia wieku?
- Kiedy zostanie przeprowadzone określenie wieku?
- Jak długo potrwa określenie wieku?
- Gdzie będzie przeprowadzone określenie wieku?
- Jak władze określą mój wiek?
- Kto będzie brał udział w określeniu wieku, czy mogę przyprowadzić na badanie kogoś, komu ufam?
- Co się stanie, gdy zostanie podjęta decyzja odnośnie mojego wieku?
- Co jeśli nie chcę się poddać określeniu wieku?

Powody, dla których władze dokonują określenia wieku

Rekomendacje dzieci

Niektóre dzieci zgłaszały, że czuły się obrażane. Powiedziano im, że kłamią o odnośnie swojego wieku lub były w niekorzystnej sytuacji z powodu braku dokumentów.

Dzieci muszą być informowane o tym, dlaczego władze dokonują określenia wieku. Pomóż dziecku zrozumieć, że określenie wieku jest związane z polityką globalną i że nie jest ona ukierunkowana indywidualnie.

Obiecujące praktyki

Książeczka "Witamy w Niemczech. Przewodnik dla nieletnich bez opieki"

BumF, listopad 2016 r.

Broszura zawiera informacje o procedurze określenia wieku, dlaczego jest podejmowana i w jaki sposób. Ulotka uczy również dzieci na ich prawa oraz na fakt, że powinny one omówić z prawnikiem wszelkie błędy w rejestracji ich wieku.

<http://kommgutten.info/>

Wyjaśnij, w jaki sposób będzie przeprowadzane określenie wieku.

Weź pod uwagę

Czasami dzieci, dobrowolnie lub pod jakimś wpływem lub gdy dorośli im grożą, oświadczają, że są osobami dorosłymi. Na przykład, dziecko będące ofiarą handlu ludźmi może otrzymać polecenie od handlarzy, żeby oświadczyło, że jest osobą dorosłą.

Rady praktyczne

Unikaj bezpośredniego kwestionowania zadeklarowanego wieku dziecka, aby nie podważać jego zaufania do twoich rad. Zamiast tego poinformuj je o konsekwencjach zadeklarowania nieodpowiedniego wieku (nieletni lub dorosły). Poinformuj dziecko o przysługujących im jako dzieciom i dorosłym uprawnieniach i możliwościach ochrony, w tym o prawie do niekarania za to, do zrobienia czego zmusili ich handlarze ludźmi.

Upewnij się, że dziecko jest poinformowane o dostępnych telefonach zaufania i wsparcia dla ofiar, w tym dla ofiar handlu ludźmi.

Informacje o statusie dziecka podczas procedury określenia wieku

CDzieci muszą być odpowiednio informowane o swojej procedurze administracyjnej i przysługujących im uprawnieniach (w tym w zakresie zakwaterowania, edukacji, pomocy społecznej) w trakcie procedury określenia wieku i do czasu podjęcia ostatecznej decyzji w sprawie ich wieku, łącznie z prawem do wyznaczenia opiekuna prawnego, nawet jeśli jest to tylko tymczasowe.

Dziecko musi również otrzymać informacje na temat dostępnego wsparcia socjalnego i ich statusu prawnego, jeśli zdecyduje się zakwestionować decyzję o swoim wieku.

Informacje na temat samej procedury

PPraktyki oceny wieku różnią się w zależności od państwa członkowskiego. Dziecko mogło już przejść określenie wieku w innym państwie. Nie zakładaj, że była to taka sama procedura. Powinno ono zostać poinformowane o terminie przeprowadzenia określenia wieku, prawdopodobnym czasie trwania procedury i przewidywanym czasie podjęcia decyzji.

Dziecko musi być dokładnie poinformowane o miejscu, w którym odbędzie się procedura określenia wieku, zwłaszcza jeśli to miejsce nie jest mu znane. Należy je również poinformować o tym, czy podczas procedury określenia wieku jest możliwe, aby towarzyszyła mu zaufana osoba dorosła, taka jak jego opiekun prawny.

Ocena wieku może być dla dziecka niezwykle stresującą procedurą. Zrozumienie, jacy specjaliści biorą w niej udział i czy współpracują bezpośrednio z instytucją odpowiedzialną za określenie wieku, lub z władzami imigracyjnymi, pomoże zmniejszyć odczuwany stres.

Rada praktyczna

Wyjaśnij rolę i obowiązki każdego z zaangażowanych podmiotów.

Pomóż dziecku zrozumieć, że czasami podlega ono sprzecznym priorytetom organów ds. ochrony dzieci i organów imigracyjnych.

Dziecko musi być poinformowane o języku, który będzie używany podczas procedury określenia wieku oraz o możliwości poproszenia o pomoc tłumacza podczas procedury. Ma to szczególne znaczenie w przypadku określenia wieku podczas wywiadu.

Dziecko powinno również otrzymać informacje na temat metod, które będą stosowane (patrz poniżej), stopnia dokładności, marginesu błędów oraz możliwości łączenia różnych metod na różnych etapach procedury.

Świadoma zgoda i prawo do bycia wysłuchanym

Rady praktyczne

Upewnij się, że dziecko rozumie, że ma prawo do bycia wysłuchanym odnośnie procedury określenia wieku. Każde dziecko musi być poinformowane o tym, w jakim stopniu jego zgoda będzie wymagana i czy jakakolwiek osoba dorosła, taka jak opiekun, może wyrazić zgodę w jego imieniu. Dziecko musi również zostać poinformowane, czy ma prawo do odmowy udziału w procedurze oraz o konsekwencjach takiej odmowy.

Świadoma zgoda jest warunkiem wstępnym wszelkich badań lekarskich lub przetwarzania danych osobowych. Aby wyrazić świadomą zgodę, dziecko musi zrozumieć medyczne i prawne konsekwencje związane z badaniem. Konwencja o ochronie praw człowieka i godności istoty ludzkiej z 1997 r. w odniesieniu do zastosowania biologii i medycyny określa ogólny obowiązek uzyskania świadomej zgody osoby poddanej badaniu lekarskiemu lub, w przypadku dziecka, jeżeli nie jest ono w stanie wyrazić zgody, zgody swojego opiekuna (art. 5 i 6).

Prawo do informacji i sprostowania danych osobowych jest chronione na mocy Konwencji o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych z 1981 r. (art. 8).

Dziecko, które odmawia lub wycofuje swoją zgodę na określenie wieku, musi zostać obiektywnie poinformowane, że ma do tego prawo, ale także o potencjalnych konsekwencjach negatywnego wyniku decyzji o jego nieletniości. Dziecko powinno zostać poinformowane, jeżeli fakt odmowy wyrażenia zgody na badanie lekarskie dotyczące określenia wieku pociągnie za sobą jakiegokolwiek negatywny skutek, takie jak automatyczna decyzja o tym, że jest ono osobą dorosłą lub automatyczne odrzucenie wniosku o azyl.

Szczególne potrzeby informacyjne

Dziecko powinno zostać poinformowane, że ma prawo do ochrony przed poniżającym traktowaniem i traktowaniem naruszającym z jego godność.

Upewnij się, że dziecko rozumie, że władze są zobowiązane, również w trakcie procedur określenia wieku, do wzięcia pod uwagę przede wszystkim jego najlepszego interesu.

- **Identyfikacja biometryczna**

Za każdym razem, gdy rejestruje się odciski linii papilarnych lub wizerunek twarzy dziecka, musi ono zostać poinformowane o celach i konsekwencjach podania tych danych, sposobie ich przechowywania, o tym, kto będzie miał do nich dostęp i jak długo będą one dostępne. W szczególności w przypadku korzystania z kilku różnych baz danych daktyloskopijnych, które będą dostępne dla kilku różnych organów, w tym na szczeblu międzynarodowym w ramach mechanizmów współpracy międzynarodowej, dziecko musi zrozumieć, kto ma dostęp do jego danych i w jaki sposób.

- **Wywiady**

Wszystkie wywiady muszą być dobrze przygotowane. Pomaga to zmniejszyć stres i uniknąć błędów.

“Kiedy widzimy osobę pytającą, boimy się. Więc kiedy sa zadawane pytania, nie odpowiadamy na nie we właściwy sposób.”

Ousmane, lat 17

Jeżeli określenie wieku odbywa się w drodze wywiadu poprzez określenie środowiska pochodzenia i dojrzałości psychologicznej dziecka, dziecko musi się starannie przygotować. Przygotowanie się do wywiadu wymaga znajomości struktury i rodzaju pytań, które będą zadawane.

Jeśli przeprowadzasz wywiad lub pomagasz dzieciom w przygotowaniu się do rozmowy, pamiętaj, że rekonstrukcja wcześniejszych traumatycznych doświadczeń może być dla dziecka dużym źródłem stresu. Przed rozpoczęciem wywiadu poinformuj dziecko o swojej roli, czy informacje, które ci podadzą, będą poufne i jaki jest cel wywiadu. Dzieci nie zawsze są gotowe do udzielenia informacji o swojej podróży, albo mogły zapomnieć lub wymazać elementy ze swojej pamięci.

“Jesteśmy pod wpływem dużego stresu i popełniamy błędy. W Afryce nie jesteśmy przyzwyczajeni do tego typu wywiadów, więc wariujemy”

Amadou, lat 16

Pomóż dziecku zrozumieć ryzyko związane z wykorzystaniem historii przygotowanej przez inną osobę, np. przemytnika lub handlarza ludźmi.

Weź pod uwagę

Dzieci mogły nie otrzymać w trakcie podróży informacji innych niż informacje przekazane przez przemytników lub handlarzy ludźmi. Na etapie określenia wieku i identyfikacji należy pamiętać, że przekazanie dziecku informacji zbuduje zaufanie i pomoże mu ujawnić swoją historię. Takie opowiedzenie jego historii może pozwolić na określenie potrzeb związanych z ochroną oraz bezbronności dziecka na wczesnym etapie, umożliwiając ci przekazanie dziecku informacji o tym, gdzie można uzyskać dalszą pomoc i dostęp do odpowiedniej ochrony.

- **Dowody w postaci dokumentów**

W niektórych sytuacjach służby zajmujące się ochroną dzieci mogą zwrócić się do właściwych organów z prośbą o weryfikację dokumentów tożsamości. W takim przypadku należy pomóc dziecku zrozumieć, co się dzieje. Dokumenty tożsamości dziecka mogą mieć dla niego ogromne znaczenie i może czuć się bez nich bardzo niepewnie.

Rady praktyczne

Dzieci należy informować o poważnych konsekwencjach (w tym o możliwości wszczęcia postępowania karnego) w przypadku okazania fałszywych dokumentów tożsamości.

Pomóż dziecku zweryfikować jego dokumenty. Jeśli dokumenty zostały przekazane przez przemytnika lub handlarza ludźmi, należy poinformować dziecko o możliwości podrobienia dokumentów. Pomóż dziecku zrozumieć, że może ono chcieć o tym porozmawiać, zanim dokumenty zostaną zweryfikowane.

Biorąc pod uwagę fakt, że duża liczba dzieci nie jest zarejestrowana przy urodzeniu, możliwe jest, że dziecko nie będzie miało aktu urodzenia ani innych dokumentów. Poinformuj dziecko o tym, w jaki sposób można ustalić jego tożsamość, np. poprzez uzyskanie orzeczenia sądu w państwie przyjmującym w celu ustalenia daty urodzenia. Jednocześnie należy poinformować dziecko o ryzyku polegania na rówieśnikach, handlarzach ludźmi lub przemytnikach w celu uzyskania dokumentów tożsamości.

Dziecko powinno być również poinformowane, że możliwe jest dostarczenie innych dowodów w postaci dokumentów (takich jak akta szkolne, karty klubu sportowego), które potwierdzą jego wiek.

- **Badania lekarskie**

“To jest coś, co nie jest dobre. Nie mówi prawdy. W moim przypadku przeskanowali wszystko, nawet moje organy płciowe. Nie zapytali mnie o pozwolenie, tylko to zrobili. Kiedy skończyli to robić, lekarz powiedział mi: “nie masz 16 lat”, a ja odpowiedziałem: “twoja maszyna nie działa prawidłowo, twoja maszyna jest chora”. Był wściekły, kiedy mu to powiedziałam. Kiedy następnego dnia dali mi wyniki, powiedzieli mi: “Nie, masz ponad 19 lat.”

Amadou, lat 16 (Jej deklarowany wiek został później potwierdzony przez sędziego)

Należy dokładnie wyjaśnić różne badania lekarskie, którym dziecko zostanie poddane, w tym możliwe konsekwencje dla jego stanu zdrowia i stanu prawnego. Należy zwrócić szczególną uwagę na przekazywanie tych informacji w języku, który dziecko rozumie, używając słownictwa dostosowanego do jego dojrzałości, kultury i płci.

Bycie wrażliwym na płęć i kulturę ma szczególne znaczenie przy wyjaśnianiu charakteru i celu różnych metod medycznych, na przykład jeśli dziecko musi się częściowo rozebrać, aby przejść badanie, pomoże mu zrozumieć, że jest to na potrzeby badania. Lekarz nie powinien ich osądzać i nie powinien robić nic, aby dziecko poczuło się upokorzone lub zawstydzone.

Rady praktyczne

“Osoby, które muszą przejść badanie lekarskie w celu określenia wieku, powinny zostać poinformowane o charakterze badania lekarskiego oraz możliwych konsekwencjach zdrowotnych i prawnych, zwłaszcza w odniesieniu do ich statusu prawnego jako osób ubiegających się o ochronę międzynarodową. Informacje te powinny być dostarczane przez właściwe organy krajowe w sposób przyjazny dziecku i w zrozumiałym dla niego języku. W celu zapewnienia poszanowania praw dziecka konieczne jest, aby przed przeprowadzeniem procedury określenia wieku organy krajowe wyznaczyły opiekuna prawnego, który będzie wspierał i reprezentował osobę poddawaną określeniu wieku.”

FRA (2018)

Lekarz powinien również upewnić się, że dziecko rozumie stosowaną metodę i czas trwania badania, jak również margines błędny z tym rodzajem określenia wieku medycznego. Dziecko będzie musiało również zrozumieć, że w razie wątpliwości, zostanie mu przypisany niższy wiek.

Rady praktyczne

Sprawdź, czy dziecko ma jakieś pytania.

Wiele dzieci myli inne badania lekarskie, które odbywają się bezpośrednio po przyjęciu, takie jak ogólne badania lekarskie, z medycznym określeniem wieku.

Pomóż dziecku zrozumieć, czy medyczna metoda określenia wieku jest stosowana jako środek ostateczny. Wyjaśnij dlaczego pozostałe elementy procedury były niejednoznaczne i dlaczego to badanie jest uważane za zgodne z ich najlepszym interesem. Można to osiągnąć poprzez wyjaśnienie skutków i konsekwencji badań lekarskich dla określenia wieku i wszelkich efektów ubocznych. Taka wymiana informacji musi odbywać się w warunkach przyjaznych dziecku, pozwalających pracownikom na rozmowę i ocenę potencjalnych słabych punktów dziecka i powodów, które mogą wskazywać, że metoda medyczna jest w rzeczywistości nieodpowiednia dla dziecka. Dziecko nie może wyrazić świadomej zgody, chyba że otrzyma odpowiednie informacje.

Złote zasady

- Poinformuj dziecko o przysługującym mu prawie do godności i o zakazie poniżającego traktowania.
- Upewnij się, że dziecko rozumie, że procedury identyfikacji i oceny wieku muszą respektować jego godność.

Rady praktyczne

Poinformuj dziecko, jakie sposoby określenia wieku są zabronione w państwie przyjmującym. Na przykład, jeśli badanie dojrzałości płciowej jest zabronione, upewnij się, że dziecko wie, że tego typu badanie jest zabronione.

Poinformuj dziecko, że ma prawo powiedzieć NIE, jeśli lekarz stara się je upokorzyć w trakcie procedury określenia wieku.

Obiecujące praktyki

Informacje udzielane dzieciom przed badaniem lekarskim w celu określenia wieku

W 2014 r. w szpitalu dziecięcym Sachsska w Sztokholmie przeprowadzono szereg procedur określenia wieku. Badania przeprowadzono w klinice dla młodzieży, gdzie wszyscy inni pacjenci byli również nastolatkami, a warunki zostały dostosowane do tej grupy wiekowej.

Informacja o treści badania została przesłana młodej osobie i jej opiekunowi za pośrednictwem urzędnika ds. migracji. Przed rozpoczęciem badania udzielono informacji na temat samego badania, prawa do przerwania badania w dowolnym momencie oraz tego, że żadne inne informacje poza ogólnym określeniem wieku nie będą udostępniane Radzie ds. Migracji.

(Hjern 2016)

• *Konsekwencje i dostępne środki prawne*

Dzieci muszą być informowane o konsekwencjach procedury identyfikacji i określenia wieku oraz o różnych szczeblach podejmowania decyzji, w tym na szczeblu administracyjnym i sądowym.

Obiecujące praktyki

Broszura "Twoja procedura azylowa w Austrii".

(UNHCR 2016)

Niniejsza broszura jest dwujęzyczna (w języku angielskim i niemieckim) i zawiera informacje na temat procedury określenia wieku, dlaczego jest przeprowadzana i jej wyników. Celem broszury jest również poinformowanie dziecka, że ma ono prawo zakwestionować decyzję w sprawie określenia wieku.

www.unhcr.org/dach/wp-content/uploads/sites/27/2017/02/AUT_UNHCR-UMF_D_E_2016.pdf

Jeżeli dziecko zostanie uznane za dziecko, musi zostać niezwłocznie poinformowane o przysługujących mu prawach w zakresie dostępu do opieki i o prawach socjalnych (w tym o zakwaterowaniu, edukacji, opiece medycznej, wsparciu edukacyjnym i socjalnym), do reprezentacji prawnej i opiekuna prawnego, o swoim statusie imigracyjnym i azylowym, jak również o świadczeniach dostępnych w momencie opuszczenia przez nie systemu opieki dla dzieci po ukończeniu 18 roku życia.

Rada praktyczna

Dziecko musi zostać powiadomione, że w przypadku wydania pozytywnej decyzji uznającej jego nieletniość, organy administracyjne mogą się odwoływać, a w konsekwencji nadal istnieje potencjalne ryzyko, że jego status dziecka zostanie podważony jeśli decyzja odwoławcza nie potwierdzi jego wieku.

Kiedy w wyniku procedury określenia wieku dana osoba zostanie uznana za osobę w wieku powyżej 18 lat, musi ona zostać dokładnie i odpowiednio poinformowana o następujących kwestiach:

- możliwości i terminach odwołania się od decyzji oraz kto może zapewnić wsparcie prawne i doradztwo w trakcie procedury odwoławczej;
- fakt, że decyzja niekoniecznie zmienia ich subiektywną tożsamość, ale ma konsekwencje prawne i administracyjne. Młoda osoba, której to dotyczy, musi również zostać poinformowana o istniejących możliwościach zwrócenia jej dokumentów tożsamości (zwłaszcza jeśli dokumenty te zostały skonfiskowane);
- bezpośrednich konsekwencjach tej decyzji w postaci wyjścia z systemu usług opiekuńczych lub zakwaterowania zarezerwowanego dla dzieci;
- statusie administracyjnym młodego człowieka po wydaniu decyzji odmownej (może zaistnieć potrzeba wyjaśnienia tej kwestii), niezależnie od tego, czy istnieje możliwość odwołania się;
- powodach prawnych i faktycznych, na których opiera się decyzja, aby umożliwić dziecku zrozumienie, dlaczego deklarowany przez nie wiek został zakwestionowany.

Rada praktyczna

W przypadku decyzji o uznaniu danej osoby za osobę dorosłą, należy poinformować ją o pomocy socjalnej i danych kontaktowych odpowiednich instytucji prywatnych lub publicznych, które mogą pomóc jej w znalezieniu zakwaterowania, opieki medycznej, pomocy społecznej i doradztwa prawnego.

Dzieci i młodzież z obecnymi lub wcześniejszymi problemami lub chorobami psychicznymi mogą być szczególnie zagrożone w wyniku decyzji o uznaniu ich za osoby dorosłe. Pracownicy powinni być szczególnie wrażliwi, empatyczni i pomocni w informowaniu tych osób o skutkach decyzji (biorąc pod uwagę ryzyko zniknięcia i, wyjątkowo, ryzyko samookaleczenia).

Kiedy dziecko powinno otrzymać informacje?

Informacji należy udzielać przed rozpoczęciem procedury identyfikacji lub określenia wieku, aby umożliwić dziecku właściwe przygotowanie się do wywiadu oraz zrozumienie celu i konsekwencji wszelkich innych procedur.

W trakcie procedury należy informować dziecko o czasie oczekiwania i kolejnych etapach. Jest to również okazja dla dziecka do zadawania wszelkich pozostałych pytań i udzielania informacji zwrotnych. Kolejne kroki mogą być realizowane poprzez rozmowy indywidualne.

Dzieci muszą być dokładnie informowane po otrzymaniu decyzji lub dokumentów rejestracyjnych, niezależnie od tego, czy jest to decyzja pozytywna czy negatywna, w celu przygotowania się na konsekwencje i kolejne etapy każdej procedury, jeśli na przykład zostały zarejestrowane jako osoba ubiegająca się o azyl.

Jak skutecznie informować dzieci o ocenie wieku?

Ogólne wstępne informacje na temat określenia wieku można udzielać w trakcie spotkań ogólnych, podczas których nie zadaje się pytań bezpośrednich. Inne dobre strategie obejmują zapraszanie innych młodych ludzi, którzy przeszli już ocenę wieku do wzięcia udziału w spotkaniach, tak aby mogli wyjaśnić własnymi słowami i za pomocą własnych spostrzeżeń w jaki sposób odbywa się określenie wieku. Zaprosz dzieci do wzięcia udziału w dalszych, indywidualnych tym razem, spotkaniach, aby odpowiedzieć na bardziej indywidualne lub prywatne pytania związane z sytuacją każdego dziecka. Byłby to czas na zidentyfikowanie przynależności do grup szczególnie wrażliwych, co sprawiłoby, że dana metoda określenia wieku byłaby nieodpowiednia dla danego dziecka.

Takie sprawy wrażliwe nie powinny być omawiane publicznie, aby uniknąć wiktyimizacji lub stygmatyzacji dziecka.

Zwróć uwagę na potrzeby informacyjne dzieci z grup szczególnie wrażliwych

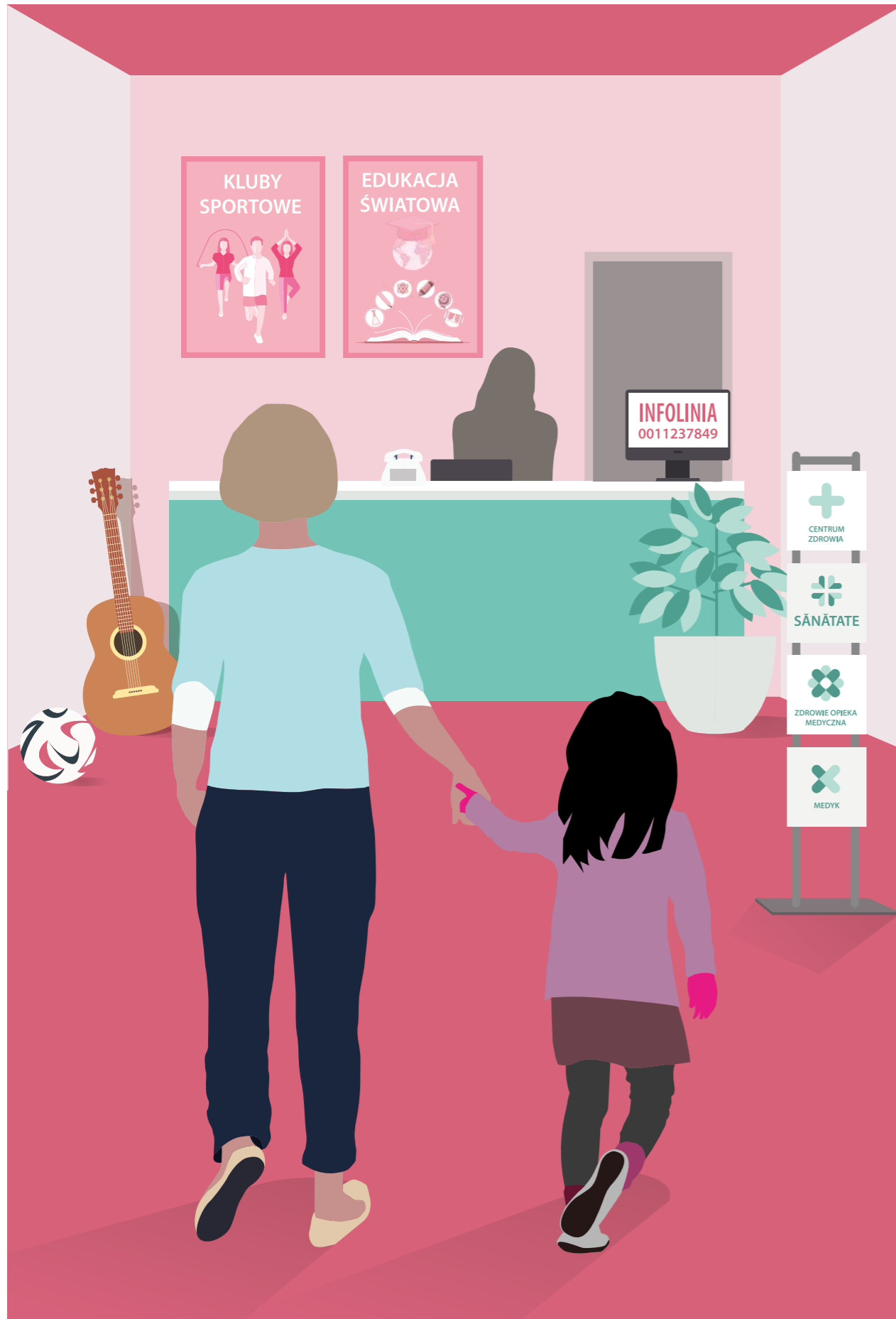
Dzieci cierpiące na urazy i choroby psychiczne oraz dzieci niepełnosprawne mogą uznać procedury identyfikacji i oceny wieku za szczególnie stresujące. Ważne jest zapewnienie, aby dzieci te otrzymywały informacje dostosowane do ich dojrzałości i cech szczególnie wrażliwych zgodnie z najlepszym interesem dziecka.

Dzieci w innych grup szczególnie wrażliwych, takich jak dziewczynki w ciąży, należy je informować, że mają prawo do ochrony przed praktykami, które byłyby szkodliwe dla ich konkretnego stanu zdrowia oraz, że jeżeli doświadczą jakichś komplikacji w wyniku niewłaściwego określenia wieku, mają prawo do skutecznego środka prawnego.

Dzieci umieszczone w ośrodku detencyjnym należą w praktyce do grup szczególnie wrażliwych. W tym kontekście należy pamiętać o poinformowaniu dziecka, że powinno być chronione przed nieludzkim i poniżającym traktowaniem. Oznacza to, że wszelkie procedury identyfikacji i określenia wieku, które mają miejsce w ośrodku detencyjnym, muszą respektować ich godność. Udziel dzieciom informacji, których potrzebują, aby mieć dostęp do pomocy i skutecznych środków prawnych, jeśli padły ofiarą dyskryminacji lub poniżającego traktowania.

04

Ochrona dzieci: zaspokojenie potrzeb i opieka

Złote zasady

- informuj dziecko o przysługującym mu prawie do opieki, zakwaterowania, opieki medycznej, edukacji, wypoczynku;
- informuj dziecko o tym, czy przepisy dotyczące opieki są uwarunkowane jakimiś obostrzeniami i jak długo będzie ona trwać;
- wspieraj dziecko, aby mogło uczestniczyć w procedurach;
- zwiększ uczestnictwo w społeczeństwie przyjmując informując dziecko o zajęciach rekreacyjnych, podczas których może ono spotkać się z lokalnymi dziećmi i młodzieżą.

Informacja przyjazna dziecku w ośrodku recepcyjnym powinna być postrzegana jako ciągły i nieustanny proces mający na celu zapewnienie informacyjnego wsparcia socjalnego dla dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji. W tym kontekście informacje powinny również mieć na celu zwiększenie odporności dziecka.

Obiecujące praktyki

Gazeta "Migratory Birds"

Network for Children's Rights,
UNICEF, Komisja Europejska i Federalne Biuro Spraw Zagranicznych Niemiec

Gazeta napisana przez i dla dzieci. Artykuły zawierają informacje o prawach, procedurach, zeznaniach na temat doświadczeń i rysunki. Jest to przykład uczestnictwa dzieci i informacji przekazywanej bezpośrednio między sobą.

Jako zasada ogólna dzieci powinny być informowane o systemie ochrony praw dzieci w kraju przyjmującym, w tym, że jest on bezpłatny, że mają prawo do opieki, o zakresie dostępnej opieki, o instytucjach zaangażowanych, o prawie do opieki ze względu na płeć/specjalne potrzeby oraz o tym, w jaki sposób dziecko może mieć do niej dostęp. Ponadto dziecko musi być poinformowane o realistycznych ramach czasowych i możliwości, że rzeczywistość może różnić się od przepisów prawnych.

"Nie znaleźliśmy żadnych informacji, po prostu szliśmy za ludźmi, nie wiedzieliśmy dokąd jedziemy, dopóki nie dotarliśmy do obozu i nie zarejestrowaliśmy naszych nazwisk."

Ayzan, lat 15

Informacje te zostaną omówione tematycznie w tym rozdziale. Potrzeby informacyjne mogą się znacznie różnić w zależności od etapu podróży migracyjnej dziecka i ram prawnych obowiązujących w każdym z państw członkowskich.

Rada praktyczna

Dzieci potrzebują informacji w trybie pilnym i w ramach trwającego procesu przewidywania swojej przyszłości i aby czuć się wzmocnione do poszukiwania dalszych informacji zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami.

Wszystkie informacje powinny służyć wzmocnieniu pozycji dziecka, od momentu przybycia do Europy, w celu zbudowania jego "Projektu Życia" zgodnie z jego najlepszym interesem.

Projekt „Życie” to plan opracowany i wynegocjowany pomiędzy dzieckiem a władzami kraju goszczącego. Projekt „Życie” to kompleksowe, spersonalizowane i elastyczne narzędzia integracji.

www.coe.int/t/dg3/migration/archives/Source/ID10053-Life%20projects_GB.pdf

(Consiliul Europei 2010)

Kto powinien udzielać informacji na temat ochrony dzieci, opieki i ich przyjmowania?

Niniejszy rozdział jest skierowany w szczególności do pracowników, którzy na co dzień blisko pracują z dziećmi. Dotyczy on również pracowników lub wolontariuszy pracujących w ośrodkach recepcyjnych. Jako personel na linii pierwszego kontaktu, zazwyczaj jesteście państwo odpowiedzialni za udzielanie wstępnych informacji na temat praw i procedur, które będą dzieci dotyczyć. Przyszła współpraca pomiędzy pracownikami z linii pierwszego kontaktu a władzami jest kluczem do poprawy udzielania na bieżąco informacji przyjaznych dziecku i dostępu do praw.

“Był taki młody nowoprzybyły, z którym dzieliłem pokój w ośrodku recepcyjnym. Pierwszego wieczoru zadawał mi wiele pytań dotyczących tego, jak potoczą się sprawy. Powiedziałem mu więc, że pójdzie do szkoły, do której muszą iść wszystkie dzieci przychodzące do ośrodka. Powiedziałam mu, że pójdzie tam na chwilę pouczyć się trochę francuskiego, zanim pójdzie do szkoły.

Kiedy dotarłem do ośrodka recepcyjnego, otrzymałem dokument, w którym znalazłem prawie wszystkie zasady, wszystkie informacje. Przeczytałem go i zadawałem wychowawcom pytania o to, czego nie rozumiałem.”

Souleymane, lat 15

Same dzieci są dobrym "narzędziem" do rozpowszechniania informacji (bezpośrednio pomiędzy sobą). Aby było to konstruktywne, dzieci muszą otrzymywać bardzo precyzyjne informacje.

Jakich informacji powinien udzielić dziecku ?

Zakwaterowanie

Przyjazd do ośrodka recepcyjnego jest często czasem niepokoju i niepewności. Tym bardziej, że dziecko mogło doświadczyć różnych rodzajów przyjęcia podczas swojej podróży migracyjnej. Wskazane jest dokładne i bezzwłoczne poinformowanie dziecka o podstawach prawnych i warunkach jego przyjęcia. Przydatne też może być podzielenie informacji na kategorie i udzielanie ich stopniowo.

“Najlepszym sposobem jest pokazanie zdjęć lub skorzystanie z usług tłumaczy i to zależy od tego, czy rozmawiasz z chłopcem czy z dziewczynką. Jeśli jest to dziewczynka, łatwiej jest nam z nią rozmawiać, jeśli jest to chłopiec, to jest to trochę trudne.”

Amina, lat 14

Rada praktyczna

Jeśli nie ma możliwości znalezienia tłumacza lub mediatora kulturowego w języku dziecka, spróbuj pokonać tę barierę praktyczną, korzystając z narzędzi komunikacji niewerbalnej.

Ulotki informacyjne powinny być wykorzystywane jako uzupełniający środek przekazu informacji już dostarczonych przez pracowników ustnie.

“Z chłopcem lub dziewczynką, którzy nie mówią w lokalnym języku, lepiej jest rozmawiać za pomocą symboli, a także traktować je w przyjazny sposób, aby mogły wyrażać siebie bez wahania, lepiej być w kontakcie z nimi na temat tego, czego chcą.”

Ahmed, lat 14

Udzielaj informacji o tym, jak będzie wyglądało zakwaterowanie, życie codzienne, obowiązujące przepisy, kto będzie obecny, gdzie dziecko będzie spać, gdzie dziecko będzie jadło, dostęp do urządzeń sanitarnych, jak dostać ubrania, jak zadzwonić do rodziny za granicą i gdzie dziecko może bezpiecznie przechowywać swoje rzeczy.

Obiecujące praktyki

Ośrodek recepcyjny “Le Charmeyran”, Francja

Specjalna broszura została stworzona jako obrazkowe narzędzie wspierające kontakt ustny pomiędzy pracownikami i dziećmi. Sprawdzona przez użytkowników, ma za zadanie poszanowanie działań dziecka, a nie tylko pracownika. Łączy on w sobie informacje graficzne i tekstowe (przetłumaczone na sześć różnych języków) dotyczące procedur we Francji, grup szczególnie wrażliwych, praw, dostępu do praw i życia codziennego w ośrodku recepcyjnym. Niektóre strony zawierają informacje, a inne pozwalają na zbieranie informacji o dziecku (jego tożsamość, powiązania rodzinne, zdrowie, itp).

Niektóre dzieci mogą nie rozumieć, dlaczego drzwi wejściowe otwartego ośrodka recepcyjnego są zamykane na noc. Aby uniknąć nieporozumień ważne jest, aby dzieci mieszkające w ośrodku rozumiały jego charakter oraz ich prawa i swobody w jego obrębie.

Pytania dzieci

- Czy jestem w ośrodku otwartym czy zamkniętym ?
- Czy mogę wyjść nawet wtedy, gdy drzwi są zamknięte?
- Kogo powinienem poprosić o pozwolenie na wyjście na zewnątrz?
- Jakie są godziny wyjścia?

Obiecujące praktyki

Wideo na temat codziennych zasad w ośrodku recepcyjnym, Węgry

Personel ośrodka recepcyjnego na Węgrzech stworzył krótki film wideo zawierający tylko kilka słów tekstu. Przedstawia on codzienne zasady panujące w ośrodku. Nie wymaga umiejętności językowych, aby go zrozumieć, ale dostarcza bardzo konkretnych informacji na temat ośrodka.

Film podąża za osobą umieszczoną w ośrodku zgodnie z rozkładem dnia, pokazując informacje o tym, gdzie można nabyć przybory toaletowe, gdzie można zjeść i przedstawiając członków personelu, w tym pracowników socjalnych, pielęgniarki i nauczycieli.

Możliwości i środki oferowane w ośrodku recepcyjnym w celu nawiązania lub pozostania w kontakcie z rodziną muszą być dziecku wyjaśnione, na przykład jak uzyskać dostęp do Internetu. Upewnij się, że dziecko będzie poinformowane o zasadach prywatności podczas korzystania z komunikacji online.

Pytania dzieci

- Jaki jest porządek dnia w ośrodku recepcyjnym?
- Jak uzyskać ubrania?
- Jak mogę zadzwonić do rodziny za granicą?
- Jak mogę zachować swoje rzeczy w bezpiecznym miejscu, czy mogę je włożyć do szafki?
- Czy można wyjść z ośrodka bez osoby dorosłej?
- O której powinienem iść spać?
- Jak mogę praktykować swoją religię?
- Co mogę jeść, jeśli nie mogę jeść mięsa?
- Jak mogę uzyskać dostęp do Internetu?

Weź pod uwagę

Dzieci z grup szczególnie wrażliwych, takie jak dzieci będące ofiarami handlu ludźmi, muszą być uczulone na ryzyko identyfikacji w Internecie przez byłych handlarzy.

Pomysły na działania mające na celu edukację dzieci w zakresie bezpiecznego korzystania Internetu można znaleźć w (zmienionym) podręczniku korzystania z Internetu Rady Europy:

<https://rm.coe.int/internet-literacy-handbook/1680766c85>

(Rada Europy 2017b)

Konieczne jest wyjaśnienie roli i tego czym się zajmują pracownicy, z którymi dziecko spotka się w ośrodku recepcyjnym. Wyjaśnij kto jest związany tajemnicą, kto jest opiekunem prawnym dziecka lub wyznaczonym pracownikiem socjalnym, jak również do kogo dziecko może się zwrócić o pomoc. Rozważ zorganizowanie spotkań informacyjnych w ośrodku, podczas których różne osoby mogą przedstawiać dzieciom informacje i w ten sposób wzmocnić koordynację współpracy z dziećmi.

Obiecujące praktyki

'Who is Who?'

Migrant & Refugee Children's Legal Unit (MiCLU), Wielka Brytania

Who is Who? został zaprojektowany z myślą o dzieciach bez opieki ubiegających się o azyl w Wielkiej Brytanii, aby wyjaśnić kim są różni specjaliści, z którymi mogą się zetknąć, w jaki sposób mogą im pomóc, jakie są ich prawa i gdzie mogą się udać w poszukiwaniu dalszej pomocy. Dzieci mogą przeczytać broszurę same w swoim języku ojczystym lub pracownicy pomocniczy mogą ją przeczytać razem z nimi. Broszura jest dostępna w kilku różnych językach, w tym w języku angielskim, arabskim, albańskim, rumuńskim, farsi i wkrótce w chińskim.

<https://miclu.org/who-is-who>

Rada praktyczna

Daj dziecku kartkę z adresem ośrodka, aby upewnić się, że będzie dysponowało ono niezbędnymi informacjami na temat swojej tożsamości i adresu, gdy będzie przebywało poza ośrodkiem. Może to być bardzo pomocne w uzyskaniu pomocy, jeśli się zgubi i nie mówi w języku kraju przyjmującego.

Dzieci potrzebują informacji, aby sobie dać radę w mieście. Należy wyjaśnić szczegóły dotyczące najczęściej odbywanych przez dziecko podróży, jak również metody korzystania z transportu publicznego, np. jak znaleźć linię autobusową lub kierunek jazdy oraz jak poprosić o zatrzymanie się lub skasować bilet. Poza udzielaniem informacji ustnie, należy rozważyć odbycie z dzieckiem podróży, aby pokazać, jak to działa.

Weź pod uwagę

Upewnij się, że dzieci mają wystarczające informacje na temat tego, gdzie mogą otrzymać pomoc, jeśli czują się niepewnie lub niezręcznie w ośrodku.

Powody, dla których dzieci mogą czuć się niepewnie w ośrodkach recepcyjnych:

- traumatyczne wspomnienia z poprzednich doświadczeń w innych ośrodkach recepcyjnych;
- zakwaterowanie nieprzystosowane do wieku dziecka;
- nierównowaga płci;
- bliskość dorosłych mieszkańców;
- dzieci będące ofiarami przemocy domowej lub świadkami przemocy domowej lub nadużyć w ośrodku recepcyjnym;
- obecność dzieci z psychospołecznymi lub psychicznymi zaburzeniami lub o trudnym sposobie bycia;
- strategie przetrwania między dziećmi (przemoc, zastraszanie, kradzieże);
- presja zawarcia małżeństwa;
- presja ze strony przemytników lub handlarzy;
- infiltracja ośrodka przez sieci przestępcze..

“Pierwszego dnia, kiedy przyjechałem do Francji, mieszkałem na ulicy przez tydzień. Znalazł mnie Czerwony Krzyż, potem umieszczono mnie w schronisku, i przeprowadzono ze mną kilka wywiadów w celu określenia wieku, a następnie przewieziono mnie do hotelu. Spędziłem miesiąc w innym mieście, a następnie zostałem wysłany do innego stowarzyszenia, teraz mieszkam w mieszkaniu z innymi dziećmi.”

Souleymane, lat 16

Należy jak najszybciej udzielić dziecku informacji o różnych dostępnych możliwościach zakwaterowania. Jeśli planowane jest przeniesienie, dziecko musi zostać jak najszybciej poinformowane o przyczynach, miejscu, do którego się uda i rodzaju zapewnionego zakwaterowania.

Dziecko musi być dokładnie poinformowane i zachęcane do wyrażenia swojego zdania odnośnie akceptacji przeniesienia, a nawet jego odrzucenia. Na przykład dyskusja na temat przeniesienia pozwoli pracownikom określić, czy proponowane zakwaterowanie jest odpowiednie i zgodne z najlepszym interesem dziecka.

W przypadku nakazu przeniesienia, dziecko musi zostać poinformowane o ciągłości prawnej swoich praw w momencie przybycia do nowego miejsca zakwaterowania, podkreślając, co będzie takie samo, a co inne. Szczególne narzędzie informacyjne, takie jak broszura zaproponowana przez ECPAT (patrz Wprowadzenie) może być tutaj użyteczne. Może to być również dobra okazja do uczulenia dziecka na jego prawo do skutecznych środków prawnych, wewnętrznych mechanizmów składania skarg oraz prawa do kontaktu z rzecznikiem praw dziecka.

“[W ośrodku recepcyjnym], poprosiłem o wieści dotyczące moich dokumentów, nadal czekałem na odpowiedź [na mój wniosek o nadanie statusu uchodźcy], od czasu ... mojego przesłuchania. Na moim pokwitowaniu zbliżała się data ważności. Poszedłem do [prefektury], aby odnowić dokument pobytowy. Poprosili mnie o korespondencję zawierającą decyzję. Powiedziałem im, że nic nie otrzymałem, powiedzieli mi, że ośrodek recepcyjny musiał otrzymać odpowiedź. Wróciłem do ośrodka, wyjaśnili mi to: “Nie otrzymaliśmy nic, może prefektura się pomyliła”.

Czekałem tydzień, wróciłem do administracji ośrodka recepcyjnego. Przyznali, że mają pocztę.... ale zapomnieli mi ją dać. Odmówili mi wydania tego listu, powołując się na nieobecność dyrektora. Spędziłem tygodnie nie do wytrzymania, byłem niespokojny, nie mogłem spać, bolała mnie głowa... Czuję się zagubiony....

Biegałam wszędzie, nie wiedziałam wyjścia z tej sytuacji, chciałam zobaczyć [Kierownika służby opiekunów prawnych]. Nie rozumiałem, dlaczego nie dali mi tego listu, chociaż był on adresowany do mnie. Nalegałem, aby umówić się z nią na spotkanie... to było pilne, wiedziałem, że jest 30-dniowe opóźnienie w odwołaniu się od decyzji... W międzyczasie [Służba Opiekunów Prawnych] zadzwoniła do ośrodka recepcyjnego, aby powiedzieć, że jestem nieszczęśliwy, że zamierzam zrobić skandal. Byli wściekli. Nauczyciel zadzwonił do mnie, był bardzo zły, zarzucił mi, że poszedłem [do Służby Opiekunów Prawnych] bez ostrzeżenia ich. Chciałem tylko odzyskać tę pocztę. Powiedział do mnie: “Jeśli nie jesteś szczęśliwy, spadaj!”

Abdulmalik Faizi, Mogę napisać swoją historię.
(Faizi, Meichker i Bearboz 2014)
(tłumaczenie robocze)

Opieka medyczna

“Swędzi mnie całe ciało. Bolą mnie też zęby. Dwa zęby są złamane. Jeden z powodu uderzenia karabinu przemytnika w pustynię. Jeden z powodu strażnika więziennego w Libii.”

Mamadou, lat 15

Informuj dzieci o dostępnej opiece medycznej w zakresie leczenia chorób objawowych. Wizualne środki przekazy mogą być użyteczne w celu ułatwienia komunikacji, na przykład żeby przedstawić kaszel lub badania krwi. Należy pamiętać, że dzieci mogły doświadczyć przeżyć traumatycznych. Niektóre obrazy mogą wywołać trudne wspomnienia. Pomóż dziecku zrozumieć, że może ono również poddać się badaniom diagnostycznym. Należy również wyjaśnić, że niektóre choroby mogą być przedmiotem obowiązkowego zgłoszenia (np. gruźlica).

Pytania dzieci

- Dlaczego powinienem iść do lekarza, skoro nie jestem chory?
- Co się dzieje z moim badaniem krwi?
- Dlaczego muszę mieć prześwietlenie klatki piersiowej, nie czuję się źle?
- Jeśli jestem chory, odeślesz mnie z powrotem do mojego kraju?
- Co to jest psycholog/psychiatra?
- Czy psycholog jest tak jak marabout (święty człowiek)?

Rada praktyczna

Jeśli dziecko odmawia współpracy w zakresie badań diagnostycznych, wysłuchaj jego obaw i spróbuj dowiedzieć się dlaczego.

“W moim kraju, kiedy idziesz do szpitala, nie wracasz do domu.”

Daouda, lat 15

Wyjaśnienia muszą być podane w sposób precyzyjny, ale ostrożny, żeby mieć pewność, że zostały zrozumiane. Niektóre praktyki medyczne nie zawsze mogą funkcjonować kulturze dziecka, co może prowadzić do stresu i nieporozumień. Niektóre terapie, zwłaszcza te dotyczące zakażeń bezobjawowych, mogą wywołać niepokój, a nawet mogą zostać odrzucone.

“Robiłem badania krwi we Włoszech. Zrobiłem to kilka razy, bo sprzedają naszą krew.”

Moussa, lat 15

Dzieci potrzebują informacji na temat zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego. Mogą być ofiarami wykorzystywania i molestowania seksualnego. Konsultacje medyczne mogą być cenną okazją do dostarczenia informacji na temat antykoncepcji, chorób przenoszonych drogą płciową i seksualności. Bardzo ważne jest przekazywanie tych informacji w sposób wrażliwy kulturowo bez osądzania dziecka; może to również pozwolić niektórym dzieciom na zgłaszanie przypadków fizycznego, psychicznego lub seksualnego wykorzystywania, w tym okaleczania narządów płciowych.

Dzieci mogą cierpieć na zespół stresu pourazowego, depresję i niepokój. Niepewność co do przyszłości może pogłębić te objawy. Pomóż dziecku przewidywać przyszłe kroki w jego integracji lub postępowaniach administracyjnych.

“Kiedy pielęgniarka mówiła o seksualności i antykoncepcji, zrozumiałam, że uprawianie seksu z dwoma synami i wszystkimi ich przyjaciółmi w rodzinie, w której byłem goszczona w Grecji, nie było normalne. Nie wiedziałam, że mogłam odmówić.”

Sonia, lat 13

Rada praktyczna

Zapewnij się, że dzieci mają dostęp do informacji odnośnie dostępnych usług w zakresie zdrowia psychicznego.

Wiele dzieci padło ofiarą wykorzystania i przemocy ze strony handlarzy, przemytników lub grup zbrojnych w drodze do kraju przyjmującego, a czasami w obrębie państwa członkowskiego. Dzieci są w wysokim stopniu zagrożone zatrzymaniem, torturami oraz nieludzkim i poniżającym traktowaniem, przemocą seksualną i pracą przymusową w trakcie podróży.

Wszystkie te czynniki zwiększają podatność dziecka na zaburzenia psychiczne. Informacje na temat dostępnej pomocy specjalistycznej i usług opiekuńczych muszą być dostosowane do szczególnych potrzeb tych dzieci, aby uniknąć powtórnego doznania urazów psychicznych.

“W klasie są tacy, którzy są trochę zawstyżeni, inni, którzy są nieśmiali i inni, którzy wstydzą się nie wiedzieć. Czują, że utknęli, zablokowani. Każdy ma swoją historię. Są tacy, którzy tam są, są w klasie, ale w głowie są gdzie indziej. Myślą o swojej przeszłości. Czasami ludzie się boją, ich sytuacja jest bardzo skomplikowana, to nie jest łatwe”.

Hafidjou, lat 15

Obiecujące praktyki

‘Mind-Spring Junior’

Oferta Grupy Psychoedukacyjnej dla Młodych Uchodźców, Paul Sterk, Holandia

Program zwiększa odporność psychiczną młodych uchodźców, opierając się na ich własnych siłach i pomagając im zająć się przyszłością. Grupa jest nadzorowana przez specjalnie przeszkolonego opiekuna „Mind-Spring” i profesjonalnego pracownika socjalnego w ich własnym języku.

Metody pracy stosowane w grupie „Mind-Spring” to dyskusje psychoedukacyjne i ćwiczenia relaksacyjne.

Podczas sześciu dwugodzinnych spotkań uczestnicy szukają sposobów pracy nad swoją przyszłością w swoim własnym języku. Uzyskują wgląd we wspólne dolegliwości psychospołeczne i psychologiczne oraz nabywają umiejętności radzenia sobie z nimi. Program poświęca wiele uwagi dostosowaniu się do nowej sytuacji i od- / z-nalezieniu pozytywnej, “nowej” tożsamości dla uchodźców.

Weź pod uwagę

Szczególną uwagę należy zwrócić na dzieci z zaburzeniami psychicznymi. Dzieci z autyzmem i zaburzeniami w porozumiewaniu się mogą wymagać dostosowania informacji do ich specyficznych potrzeb. Dzieci te będą również potrzebowały odpowiednich informacji na temat dostępnego wsparcia specjalistycznego.

Kształcenie, szkolenie zawodowe, praktyki zawodowe, praca

“W szkole ośrodka recepcyjnego byłem jedyną osobą pochodzącą z Nigerii, ale w klasie czułem się dobrze. Moi koledzy z klasy byli dla mnie mili. W klasie był chłopiec, który również mówił po angielsku. Odkąd tu przyjechałem jest moim najlepszym przyjacielem

Dla mnie szkoła ośrodka recepcyjnego jest bardzo dobrym doświadczeniem. Będąc tutaj, będąc częścią tego ośrodka Jestem bardzo szczęśliwy i cieszę się, że mam częste kontakty z ludźmi ... gdzie organizacja zapewnia wszystko, czego potrzebujemy Jestem szczęśliwy. Cieszę się. Oni naprawdę wierzą w ludzi takich jak ja. Czuję się szczęśliwy, że spotkałem się i miałem kontakt z tą szkołą.”

Taylor, lat 15

Szkolnictwo i szkolenia zawodowe mogą stanowić dla dzieci-migrantów pilną kwestię i są potężnym środkiem wzmocnienia odporności dziecka. Szkoła jest czymś więcej niż tylko zwykłym prawem, może być doskonałym narzędziem integracji i interakcji międzykulturowych między dziećmi z różnych kultur.

Dziecko musi być informowane o przysługującym mu prawie do edukacji oraz o przepisach, zasadach i systemie obowiązujących w państwie przyjmującym.

Zwrócenie szczególnej uwagi może okazać się konieczne w przypadku dzieci, które chcą przede wszystkim pracować.

Rada praktyczna

Chroń dzieci przed wykorzystywaniem, informując je, że są chronione przed pracą dzieci oraz o zagrożeniach związanych z pracą bez zezwolenia. Brak informacji na temat jego praw zwiększa bezbronność dziecka, narażając je na niebezpieczeństwo i działania nielegalne oraz wykorzystywanie.

Zapewnij bezstronne informacje na temat szkoleń zawodowych, jak również możliwości dalszego kształcenia. Dopilnuj, aby dziecko rozumiało swoje prawo do edukacji szkolnej oraz do pomocy materialnej, z której mogłoby nadal korzystać w kraju przyjmującym, gdyby kontynuowało swoje nauczanie, takie jak np. program DAFI (Albert Einstein German Academic Refugee Initiative), oferujący stypendia dla uchodźców kontynuujących edukację.

Udziel również informacji na temat możliwości kształcenia niezinstytucjonalizowanego, takich jak kursy językowe, możliwości rozwoju umiejętności życiowych i innych działań prowadzonych przez organizacje młodzieżowe lub grupy społeczne. Mogą one przybrać formę akcji międzykulturowych lub po prostu pomocy w odrabianiu pracy domowej lub programów wsparcia koleżeńskiego.

Obiecujące praktyki

Jednostka ds. Małoletnich bez Opieki, Bergen, Norwegia

Jednostka ds. Małoletnich bez Opieki w Bergen prowadzi program dla dzieci-uchodźców bez opieki, aby połączyć je w pary z byłym dzieckiem bez opieki, które oprócz usług opiekunów prawnych może udzielić wsparcia kulturowego i towarzyskiego.

Migrant Youth Helsinki, Finlandia

System wsparcia koleżeńskiego został utworzony w celu promowania uczenia się poprzez wzajemne nauczanie i uczenie się od rówieśników.

Czasami dziecko nie będzie wiedziało, czego oczekuje się od ucznia w kraju goszczącym: jak zadać pytanie nauczycielowi, jak korzystać z podręcznika lub zeszytu ćwiczeń i tak dalej. Dostarczenie wstępnych informacji o zwyczajach szkolnych w danym kraju może złagodzić te różnice kulturowe i pomóc dziecku odpowiednio dostosować swoje zachowanie.

Obiecujące praktyki

Warsztaty konwersacji międzykulturowej Ośrodek recepcyjny "Le Charmeyran", Francja

Warsztaty organizowane są co tydzień z nastolatkami jako edukacja nieformalna, zanim dzieci będą mogły pójść do szkoły państwowej (często w trakcie procedury określenia wieku). Dostęp do takiej edukacji nieformalnej znacznie ograniczył zaburzenia depresyjne wśród dzieci, jak również służył wzmocnieniu podstawowych umiejętności kulturowych, które są im potrzebne do sprawnego włączenia się w społeczeństwo.

Metody nauczania są dostosowane do potrzeb uczniów o niejednorodnym profilu przy użyciu odpowiednich narzędzi, takich jak nagrania wideo, audio i zdjęcia. Celem jest poprawa umiejętności językowych dzieci i ich wiedzy społecznej, aby umożliwić im funkcjonowanie w społeczeństwie przyjmującym.

Warsztaty zawsze rozpoczynają się od rozważenia praw człowieka i dostępu do praw dziecka, przed przejściem do spraw bieżących i historii.

Warsztaty dają możliwość wymiany doświadczeń, pozwalając dzieciom na omówienie trudnych doświadczeń, w tym okaleczania żeńskich narządów płciowych i równości płci.

Rekreacja, kultura, sport, wolontariat

Dzieci-migranci są odporne i wnoszą bogactwo do społeczeństwa. Będąc więcej niż prawem każdego dziecka, wypoczynek, sport, aktywność kulturalna i wolontariat stanowią potężne wsparcie dla ich odporności i upodmiotowienia, ułatwiając im wyrażanie siebie i rozwój.

Dziecko musi być informowane o możliwościach uczestnictwa w działaniach organizowanych przez ośrodki recepcyjne i usługodawców zewnętrznych. Działania na rzecz włączenia w społeczeństwo mogą zapobiec "gettoizacji" lub wiktymizacji, stymulować istotną wymianę doświadczeń, zwiększać poczucie własnej wartości i poczucie przynależności dziecka. Może to być pierwszy fundamentalny krok w kierunku zbudowania trwałego rozwiązania.

Rada praktyczna

Centra informacji i doradztwa dla młodzieży będą bogatym źródłem informacji dla dzieci na temat działań i usług dostępnych na poziomie lokalnym.

Obiecujące praktyki

Wideo: Pierwsze kroki dla młodych uchodźców bez opieki w Niemczech

Niemiecka Fundacja Dzieci i Młodzieży

Wideo zrealizowane przez młodzież mieszkającą w Niemczech w celu opisanie procedury integracji i przyjazdu do Niemiec innym dzieciom.

www.youtube.com/watch?v=FKAlbMrrWZs

STEP-by-STEP Together

Rada Europy i Komisja Europejska

Podręcznik "STEP-by-STEP together" oferuje praktyczne informacje na temat pracy z młodymi uchodźcami, koncentrując się na następujących tematach: uczenie się międzykulturowe, dostęp do praw socjalnych, młode kobiety będące uchodźcami, oraz uczestnictwo młodzieży w życiu społecznym, zdrowie psychiczne i przeżycia traumatyczne.

<https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/young-refugees>

(Henriques and Lyamouri-Bajja 2018)

Poinformuj dziecko o możliwościach uczestnictwa i wniesienia wkładu ze swoich umiejętności w życie społeczne.

Obiecujące praktyki

Obiecujące praktyki

Tandem, Belgia

Inicjatywa mająca na celu umożliwienie uchodźcom i osobom ubiegającym się o azyl w Brukseli wniesienie wkładu ze swoich umiejętności i doświadczenia w działalność organizacji pozarządowych na poziomie europejskim poprzez krótkoterminowy wolontariat.

Foyer Oberholz, Francja

Ośrodek ten wspierał grupę młodych uchodźców w celu stworzenia organizacji pozarządowej wspierającej inne dzieci bez opieki. Organizacja pozarządowa "Le pensé critique" tworzy projekty kulturalne oferujące dzieciom przestrzeń do wyrażania siebie.

Dzieci z grup szczególnie wrażliwych

Dzieci będące ofiarami wykorzystania mogą wejść w program ochrony dziecka po spotkaniu z policją lub organami ścigania. W związku z tym mogą mieć trudności z rozróżnieniem między programem ochrony a systemem represji. Zawsze upewnij się, że dziecko rozumie, kim jesteś i jaka jest Twoja rola. Dzieci te mogą przebywać w ośrodkach recepcyjnych przez bardzo krótki czas przed ucieczką lub zaginięciem.

“Przeszedłem przez kilka ośrodków recepcyjnych we Włoszech. Jednak po raz pierwszy, tutaj w tym francuskim ośrodku recepcyjnym, usłyszałem informacje o handlu ludźmi, o prawach podstawowych i o dostępie do praw.”

Mamadou, lat 15

Słowa i postawy personelu w ośrodkach recepcyjnych mogą być czynnikiem "odpychającym" lub "przyciągającym" dziecko do pozostania lub opuszczenia ośrodka. Należy uwrażliwić dziecko na ryzyko związane z kontynuacją podróży lub z wejściem w kontakty z sieciami przestępczymi i pomóc mu rozpoznać potencjalnie krzywdzące je zachowania. Zamiast konfiskaty telefonu komórkowego w celu uniemożliwienia dziecku ucieczki, byłoby lepiej, gdyby dziecko zapisało w telefonie numer ośrodka recepcyjnego, aby w razie potrzeby móc wezwać pomoc. W ten sposób stworzysz relację zaufania i otwierasz kanały porozumienia.

Weź pod uwagę

Dzieci zagrożone radykalizacją potrzebują informacji, aby zapobiec ich izolacji i pomóc im rozpoznawać zachowania mogące im zrobić krzywdę.

Dzieci znajdujące się w trudnej sytuacji mogą być szczególnie zagrożone radykalizacją. Utrzymując stałe kanały kontaktu z tymi dziećmi, można być częścią parasola ochronnego, aby zapobiec ich radykalizacji. Jeśli uważasz, że dziecko jest zagrożone, skieruj je do wyspecjalizowanych służb, gdzie mogą otrzymać specjalistyczne porady i wskazówki.

Pamiętaj, aby dostosować informacje do dojrzałości i kultury dziecka, uważając, aby nie dziecka nie obrażać i nie napiętnować go.

Informuj na wstępie dzieci o handlu ludźmi i innych krzywdzących zachowaniach. Upewnij się, że rozumieją przynajmniej, że wykorzystywanie jest zakazane przez prawo i że mogą prosić o pomoc bez obawy o karę za swoje czyny. Dziecko koniecznie musi być poinformowane o tym, jak skontaktować się ze specjalistycznymi stowarzyszeniami lub organizacjami.

Obiecujące praktyki

Hors la Rue, Francja

Organizacja pozarządowa Hors la Rue zapewnia w Paryżu pomoc dzieciom bez opieki, które znajdują się w sytuacji izolacji lub zagrożenia. Stowarzyszenie posiada:

- mobilny zespół, który przemieszcza się w ciągu dnia i wieczorami do różnych rejonów Paryża (dzielnice mieszkalne i tereny rekreacyjne), na przykład na kempingi, stacje metra, dworce kolejowe i na ulice, aby dotrzeć do dzieci zagrożonych ryzykiem.
- ośrodek opieki dziennej, w którym dzieci mogą uczyć się języka francuskiego i uczestniczyć w zajęciach kulturalnych, sportowych lub artystycznych. Dzieci mogą spotykać się z różnymi specjalistami, aby omówić swoją sytuację, rozwiązywać sporadyczne problemy i nawiązać kontakt z rodziną. Zespół w przedszkolu pracuje z każdym dzieckiem i młodą osobą nad projektem "wyjścia z ulicy" poprzez edukację.

Dzieci, które padły ofiarą przemocy domowej lub były świadkami przemocy domowej i wykorzystywania, potrzebują informacji o pomocy oraz o tym, jak uzyskać do niej dostęp. Informacje te powinny być umieszczone w ośrodku recepcyjnym, tak aby dziecko mogło je uzyskać anonimowo, nie czując się napiętnowanym.

05

Dostęp do opieki prawnej i porad prawnych

Złote zasady

- zbuduj zaufanie;
- dostosuj informacje do potrzeb dziecka;
- bądź dostępny i wiarygodny;
- poinformuj dziecko o swojej roli i obowiązkach oraz o granicach swoich uprawnień;
- poinformuj dziecko o tym, co należy zrobić, jeśli napotka problemy z twoimi usługami i gdzie uzyskać niezależną poradę prawną.

Jak wspomniano w rozdziale wprowadzającym, budowanie relacji opartych na zaufaniu powinno zawsze być punktem wyjścia, gdy tylko przekazujemy informacje przyjazne dziecku. Pozytywna relacja jest niezbędna przy udzielaniu informacji, tak aby były one odebrane, zrozumiane i możliwe do wykorzystania.

W niniejszym rozdziale skoncentrowano się na roli opiekunów prawnych i prawników w informowaniu dzieci migrantów w sposób przyjazny dziecku o ich prawach i odpowiednich procedurach. Termin "opiekun prawny" jest szeroko stosowany w odniesieniu do opiekunów prawnych lub przedstawicieli prawnych wyznaczonych do wspierania i pomocy dziecku pod nieobecność rodzica lub innej osoby dorosłej, która zgodnie z prawem lub zwyczajem jest odpowiedzialna za opiekę nad tym dzieckiem. Termin "prawnik" jest również szeroko stosowany w odniesieniu do prawników i radców prawnych, którzy świadczą pomoc prawną lub doradztwo na rzecz dziecka, w tym w formie reprezentowania dziecka przed organami administracyjnymi lub sądowymi.

Kto powinien udzielać informacji?

Opiekunowie prawni i prawnicy są kluczowymi osobami udzielającymi informacji dla dzieci-migrantów. Ważne jest, aby upewnić się, że dziecko rozumie twoją rolę i obowiązki, jak również czas trwania i granice twoich uprawnień.

Inne podmioty biorące udział w procedurze oddzielania ochrony, takie jak organizacje azylowe i opiekuńcze i/lub władze i personel w ośrodkach recepcyjnych i ośrodkach detencyjnych, powinny również zapewnić, że dziecko jest informowane o tym, jak skontaktować się z opiekunem lub prawnikiem, stosownie do sytuacji.

Dobra komunikacja pomiędzy różnymi organami i podmiotami jest kluczem do zagwarantowania dostępu do dokładnych i przyjaznych dzieciom informacji. Opiekun, który utrzymuje kontakt ze wszystkimi właściwymi podmiotami, zapewnia, że pozostaje poinformowany o wszystkich decyzjach, które mają wpływ na dziecko i może działać jako pomost między tymi służbami a dzieckiem.

Jakich informacji potrzebują dzieci?

Pytania dzieci

- Kto się mną zaopiekuje, gdy nie ma moich rodziców?
- Dlaczego potrzebuję opiekuna prawnego lub prawnika?
- Gdzie znajdę opiekuna prawnego lub prawnika? Czy muszę ich znaleźć samemu?
- Czy muszę za to płacić?
- Co zrobić, jeśli nie podoba mi się wyznaczony opiekun prawny lub prawnik?
- Czy moje zdanie będzie uwzględnione przed wyznaczeniem opiekuna prawnego?
- Czy mogę poprosić o męskiego lub żeńskiego opiekuna prawnego lub prawnika?
- Jaka jest różnica między opiekunem prawnym, pracownikiem socjalnym i prawnikiem?

Dostęp do opiekuna prawnego lub prawnika

“Przez cały ten czas musiałem dbać o siebie. Nikt mi nie pomógł. Teraz mówią mi: “Zrób to! Zrób tamto! Nigdzie nie możesz jechać samemu”. Nie jestem głupi, ale oni myślą, że nie jestem w stanie nic zrobić.”

Khalid, lat 15

Poinformuj dziecko, jak i kiedy ma zostać wyznaczony opiekun prawny i dlaczego.

Poinformuj dziecko o przysługującym mu prawie do porady prawnej i pomóż mu w korzystaniu z tego prawa.

Rada praktyczna

Pamiętaj, że podejście do dzieciństwa różni się w zależności od danej kultury i osoby. Dziecko może nie zrozumieć, po co im opiekun prawny, skoro udało im się w pojedynkę przebyć całą drogę aż do państwa przyjmującego.

W przypadku opóźnienia w wyznaczeniu opiekuna prawnego lub prawnika, należy wyjaśnić, dlaczego tak się dzieje i gdzie dziecko może poprosić o informacje, jeśli chce być na bieżąco informowane o swojej sprawie.

Obiecujące praktyki

Dostęp do pomocy prawnej

Refugee Council Children's Panel, Wielka Brytania

Refugee Council Children's Panel zapewnia pomoc dzieciom bez opieki ubiegającym się o azyl, m.in. ułatwiając dostęp do porad prawnych.

www.refugeecouncil.org.uk/what_we_do/childrens_services

Po wyznaczeniu opiekuna prawnego lub prawnika, należy uzgodnić praktyczne metody kontaktów: w jaki sposób dziecko powinno się z nimi skontaktować i co zrobić, jeśli w weekend lub wieczorem wystąpi problem, gdy Ty, opiekun prawny lub prawnik normalnie nie będziecie dostępni.

Role i obowiązki opiekunów prawnych i prawników

Pamiętaj, aby poinformować dzieci z doświadczeniem w ośrodkach azylowych i recepcyjnych w innych państwach członkowskich o wszelkich różnicach w systemie opieki prawnej po przybyciu do państwa przyjmującego.

Rada praktyczna

Określ jasno swoją rolę. Pomoże to dziecku mieć realistyczne oczekiwania co do tego, co możesz, a czego nie możesz dla niego zrobić. Pomóż mu zrozumieć, że musisz działać w jego najlepszym interesie.

Wyjaśnij różnicę między opiekunem prawnym a prawnikiem i wyjaśnij, czy i w jaki sposób będziecie ze sobą współpracować lub porozumiewać się ze sobą.

Obiecujące praktyki

Brighter Futures

Londyn, Wielka Brytania

Dzieci i młodzież, które przeszły przez procedury azylowe i imigracyjne w Wielkiej Brytanii stworzyły film wyjaśniający rolę i obowiązki prawnika.

www.youtube.com/watch?v=UyTOMYjpuHs

Wyjaśnij i przedyskutuj swoje obowiązki. Jeśli istnieje broszura, która je wyjaśnia, przeczytaj ją z dzieckiem, dostosuj język do poziomu jego dojrzałości i zrozumienia i spróbuj rozwinąć pewne aspekty, podając konkretne przykłady tego, co to oznacza w praktyce dla dziecka.

Obiecujące praktyki

Przewodnik dla małoletnich bez opieki ubiegających się o azyl w Belgii

Niniejsza broszura zawiera fragment wyjaśniający kim jest opiekun prawny, kiedy ustanie jego opieka, objaśnia co robi opiekun prawny podkreślając, że opiekun prawny jest osobą udzielającą informacji.

www.cgrs.be/sites/default/files/brochures/brochure_unaccompanied-foreign-minor_2017_english_0.pdf

(CGRS 2017)

Istotne jest, aby opiekunowie prawni i prawnicy informowali dziecko o czasie trwania i granicach ich uprawnień. Przydatne dziecku informacje powinny m.in. obejmować:

- czy i w jakim stopniu państwa rola jest niezależna od władz państwowych;
- jak długo może trwać opieka prawna lub pomoc prawna. W przypadku zmiany opiekuna prawnego lub wyznaczonego prawnika, należy wyjaśnić dziecku, dlaczego tak się dzieje, aby zapobiec załamaniu się relacji opartych na zaufaniu;
- czy i w jakim stopniu mają państwo obowiązek zachowania tajemnicy wobec dziecka, wyjaśnione prostym językiem;
- wszelkie ograniczenia dotyczące obowiązku zachowania poufności, na przykład w przypadku konieczności ujawnienia informacji w celu zapewnienia bezpieczeństwa dziecka lub innego dziecka;
- okoliczności, w jakich rozpoczynają się i kończą się państwa uprawnienia, czy są to uprawnienia tymczasowe, związane z okresem trwania procedury azylowej lub procedury określenia wieku lub czy uprawnienia są związane z wiekiem dziecka;
- uświadomienie odnośnie praw, które dziecko nabeździe, kiedy osiągnie dorosłość;
- praktyczne ustalenia dotyczące państwa obecności lub nieobecności (w przypadku wakacji lub choroby).

Rady praktyczne

Wyjaśnij, że może zaistnieć potrzeba zmiany opiekuna, jeśli wystąpi konflikt interesów lub jeśli nastąpi zerwanie relacji.

Szczególnie w przypadku opiekunów prawnych: proszę wyjaśnić okoliczności, w jakich zakończą się państwa uprawnienia. Na przykład w przypadku, gdy dziecko osiągnie pełnoletniość, zostanie uznane za dorosłe, połączy się z członkami rodziny, którzy mogą przejąć nad nim opiekę, lub wniosek o innego opiekuna prawnego zostanie rozpatrzony pozytywnie.

Pytania dzieci

- Jak często będziesz mnie odwiedzał?
- Kto będzie przychodził na spotkania ze mną?
- Czy będziesz obecny podczas wywiadu azylowego?
- Czy przyjdiesz na wizytę u lekarza?
- Czy mogę do ciebie zadzwonić lub wysłać maila?
- Co mam zrobić w nagłej sytuacji, gdy będę potrzebować twojej porady?
- Czy pomożesz mi w odrabianiu zadań domowych?

Upewnij się, że dziecko rozumie, że musisz działać w jego najlepszym interesie. Pomóż dziecku zrozumieć, że jego zdanie jest ważne. Jako jego opiekun prawny lub prawnik, twoim zadaniem jest upewnienie się, że dziecko może uczestniczyć w procedurach, które go dotyczą. Poinformuj dziecko, że jego zdanie będzie miało znaczenie, ale niekoniecznie będzie to jedyny czynnik decydujący.

Obiecujące praktyki

Punkt informacyjny dla opiekunów prawnych

Nidos, Holandia

Ten punkt informacyjny dostarcza informacji na temat łączenia rodzin na mocy rozporządzenia dublińskiego: uszczegóławia najlepszy interes dziecka, pomaga w poznaniu istotnych czynników w procesie łączenia rodzin, dostarcza danych kontaktowych, informacji na temat procedur w każdym państwie UE oraz pozycji opiekuna prawnego w procedurze dublińskiej.

Aby pomóc dziecku w zrozumieniu oceny najlepszych interesów, możesz chcieć przedyskutować z nim następujące elementy:

- kiedy dorośli i władze podejmują decyzje, muszą wziąć pod uwagę, w jaki sposób ich decyzje wpłyną na dziecko;
- ocena najlepszych interesów dziecka musi uwzględniać poglądy, opinie i szersze potrzeby dziecka;
- jego najlepsze interesy będą uwzględniane w decyzjach codziennych oraz w trakcie procedur formalnych;
- działanie w najlepszym interesie dziecka jest nie tylko działaniem w charakterze opiekuna prawnego lub prawnika, ale może wymagać informacji zwrotnych od różnych podmiotów (lekarzy, pracowników socjalnych, nauczycieli). Wyjaśnij dziecku, kto jest zaangażowany i w jaki sposób.

Dzieci powinny być również informowane o istniejących mechanizmach składania skarg oraz mechanizmach monitorowania lub oceny, w tym o tym, jak złożyć skargę na swojego opiekuna prawnego lub prawnika. Pomóż im zrozumieć, jak działają te mechanizmy i jak do nich dotrzeć.

Rada praktyczna

Dzieci mogą bać się wyrazić swoje niezadowolenie wobec ciebie osobiście. Zapewnij je, że jakakolwiek formalna skarga nie będzie miała wpływu na ich procedurę azylową.

Poinformuj dziecko o istnieniu rzecznika praw dziecka i w jaki sposób skontaktować się z nim, w tym o odpowiednich numerach infolinii i procedurze składania skarg.

Obiecujące praktyki

Projekt Informacja Zwrotna

Federalna Służba Opieki Prawnej, Belgia

Służba Opieki Prawnej przeprowadziła badania na temat doświadczeń dzieci bez opieki z systemem opieki prawnej w Belgii. Dzieci poproszono o przekazanie informacji zwrotnych na temat tego, w jaki sposób system opieki i opiekunowie prawni zaspokoili ich podstawowe potrzeby.

Udział w procesie decyzyjnym

Poinformowane dziecko dostaje wsparcie do uczestniczenia w procesie decyzyjnym związanych z jego sytuacją i jest w stanie sprostać oczekiwaniom.

Weź pod uwagę

- Dziecko ma prawo do wyrażania swojego zdania. Nie jest to obowiązek; dziecko ma możliwość uczestniczenia lub podzielenia się swoimi poglądami.
- Jeśli dziecko nie chce dzielić się swoimi poglądami, należy zbadać, dlaczego tak się dzieje i pomóc mu zrozumieć, dlaczego ważne jest wyrażanie swojego zdania.
- Ważne jest, aby dziecko zrozumiało, że może powiedzieć wszystko, co dotyczy jego bezpieczeństwa lub jakiegokolwiek niebezpieczeństwa, które odczuwa.

Obiecujące praktyki

“Witamy wśród przyjaciół”.

Warsztaty konsultacyjne dotyczące wzmocnienia podmiotowości uchodźców i młodzieży

Niemiecka Fundacja Dzieci i Młodzieży oraz Federalne Ministerstwo do Spraw Rodziny, Osób Starszych, Kobiet i Młodzieży, Niemcy

Warsztaty zazwyczaj dotyczą trudności, z jakimi dzieci i młodzież boryka się w codziennym życiu w Niemczech, o czym marzą i czego by chcieli oraz jakie według nich należy podjąć kolejne kroki. Tematy dotyczą dostępu do edukacji, pracy i spędzania wolnego czasu, sytuacji mieszkaniowej, zdrowia, stosunków społecznych, praw i procedur w Niemczech oraz innych możliwości dla uczestników i wzmocnienia ich podmiotowości. Uczestnicy warsztatów są od początku informowani o tym, co stanie się z wynikami warsztatów. Po zakończeniu warsztatów wyniki są przedstawiane administracji publicznej, czasami przez samych uczestników.

Planowanie na przyszłość

Zarówno opiekun prawny, jak i prawnik odgrywają ważną rolę w informowaniu dziecka o tym, jak jego prawa i uprawnienia będą się zmieniać, także po ukończeniu 18 roku życia. Może to polegać np. na informowaniu dziecka o procedurach azylowych lub imigracyjnych oraz dostępnych trwałych rozwiązaniach (zostały one omówione w Rozdziale 5). Jako opiekun prawny lub prawnik reprezentujący dziecko w okresie przejściowym do dorosłości, pamiętajcie państwo, aby informować dziecko o wyzwaniach, przed którymi może stanąć po ukończeniu 18 roku życia, w tym o wszelkich uprawnieniach, które wygasną i o tym, jak złagodzić tę sytuację.

W przypadku, gdy dziecko nie kontaktuje się z członkami rodziny, opiekunowie i prawnicy powinni poinformować dziecko o możliwościach odnalezienia rodziny i o tym, jak do nich dotrzeć. Informacje te powinny obejmować:

- metody ustalania pochodzenia i jakie informacje mogą być pomocne podczas ustalania pochodzenia;
- trudności z odnalezieniem rodziny;
- co może się wydarzyć po pozytywnym lub negatywnym wyniku;
- zaangażowanie dziecka w proces poszukiwania;
- jakiego rodzaju systemy ochrony są wprowadzane w celu zagwarantowania poufności w trakcie tego procesu

Rady praktyczne

Gromadzenie lub dostarczanie informacji na temat poszukiwania członków rodziny jest sprawą delikatną i należy się nią zajmować ostrożnie, zapewniając odpowiednie wsparcie emocjonalne w trakcie całego procesu.

W przypadku nawiązania kontaktu z członkami rodziny, opiekun powinien omówić z dzieckiem sposób utrzymywania tego kontaktu (zgodnie z najlepszym interesem dziecka), w tym, czy dziecko ma prawo do finansowego lub praktycznego wsparcia (np. dostęp do kart telefonicznych).

Obiecujące praktyki

AccoglieRete

Włochy

AccoglieRete dopasowuje opiekunów do dzieci zgodnie z umiejętnościami i potrzebami dziecka. Promowanie roli dobrowolnego opiekuna prawnego jako "kotwicy" dziecka ma na celu zmniejszenie poczucia dezorientacji. W ramach tej organizacji opiekunowie dzielą się doświadczeniami.

<http://www.accoglierete.org/index.php/it/>

Grupy szczególnie wrażliwe

Praca opiekuna prawnego z dziećmi bez opieki, które znajdują się w okresie przejściowym do dorosłości, jak na przykład w ramach planowania wyjścia spod systemu opieki prawej, powinna być wsparta gwarancjami obejmującymi informacje na temat usług socjalnych dla dorosłych.

Jeśli jesteś opiekunem prawnym lub prawnikiem ofiary handlu ludźmi lub osoby, która przeżyła wykorzystywanie i molestowanie seksualne, oprócz pomocy w pełnym uczestniczeniu w odpowiednich procedurach, poinformuj dziecko o możliwościach jego przyszłej integracji.

Więcej informacji na ten temat można znaleźć w podręczniku Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej "Guardianship for children deprived of parental care", FRA (2014)

<https://fra.europa.eu/en/publication/2014/guardianship-children-deprived-parental-care>

Dzieci w procedurach powrotowych powinny otrzymywać informacje na temat ryzyka związanego z możliwością po raz kolejny stania się ofiarą handlu ludźmi i pomocy, która jest dostępna, jeśli są w niebezpieczeństwie w swoim kraju rodzinnym. Zarówno opiekun prawny, jak i prawnik muszą udzielić informacji na temat prawa dziecka do non-refoulement oraz prawa do nie bycia narażonym na nieludzkie lub poniżające traktowanie, aby sprawić, żeby dziecko miało dostęp do odpowiednich procedur imigracyjnych lub azylowych.

Rada praktyczna

Poinformuj dziecko z kim powinno się skontaktować, jeśli coś się stanie, gdy będzie w niebezpieczeństwie. Dziecko powinno skontaktować się ze służbami ratunkowymi, a także z tobą.

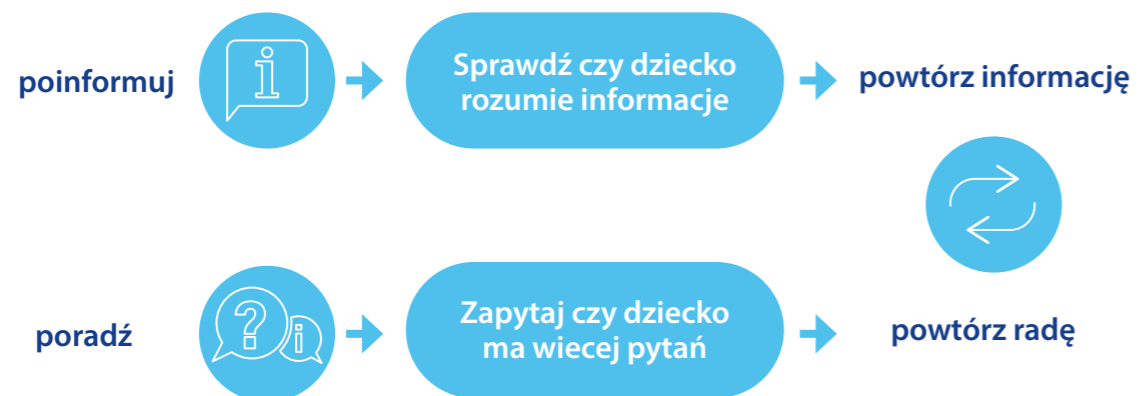
W przypadku, gdy dziecko jest również rodzicem lub jest w ciąży, należy podać dodatkowe informacje na temat wsparcia i opieki nad jego własnym dzieckiem lub niemowlęciem.

Rada praktyczna

Zamiast przekazywać dziecku wszystkie informacje ustnie, można również zapytać dziecko, co chce wiedzieć i wspólnie sprawdzić na komputerze lub w encyklopedii. W ten sposób dziecko nie tylko posiada informacje, ale również wie jak i gdzie szukać dokładnych informacji.

Dostarcz informacje, sprawdź, czy dziecko rozumie,
a jeśli nie, to powtórz.

Streszczenie – kto powinien podać jakie informacje

Wszyscy	Opiekun prawny	Prawnik
Dostęp do opiekunów prawnych lub osób udzielających pomocy prawnej. Mechanizmy wnoszenia skarg	Funkcja, rola i zakres odpowiedzialności opiekuna prawnego Prawa dziecka Najlepszy interes dziecka Skuteczne uczestnictwo Codzienne sprawy praktyczne	Funkcja, rola i zakres odpowiedzialności prawnika Prawa dziecka Najlepszy interes dziecka Skuteczne uczestnictwo w procedurach prawnych

06

Procedury imigracyjne i azyłowe oraz trwałe rozwiązania

Procedury azylowe i imigracyjne

Łączenie rodzin

Zezwolenie na pobyt

Zezwolenie na pobyt ze względu na studia

Zezwolenie na pracę

Złote zasady

- objaśnij dostępne procedury oraz która najlepiej służyłaby interesom dziecka;
- posługuj się scenariuszami i odgrywaną rolą, aby pomóc dziecku zrozumieć procedury;
- informacje powinny być dostosowane i powtarzane w celu uwzględnienia aktualnej sytuacji dziecka, w tym etapu obowiązującej procedury, do której dziecko dotarło;
- wspieraj dziecko w uczestnictwie w procedurach imigracyjnych oraz określaniu najlepszych interesów i trwałych rozwiązań.

Istnieją poważne wyzwania związane z udzielaniem informacji przyjaznych dziecku na temat imigracji i procedur azylowych. Związane jest to z trudnością w udzielaniu prostych wyjaśnień dotyczących skomplikowanych procedur odbiorcom, którzy nie są jednorodni pod względem zdolności przekazu, rozwoju czy doświadczenia. Aby jednak procedury były sprawiedliwe i skuteczne, osoby, których one dotyczą, muszą być w stanie je zrozumieć i zaangażować się.

Kto powinien udzielać informacji na temat procedur imigracyjnych i azylowych oraz trwałych rozwiązań dla dzieci-migrantów?

Niniejszy rozdział jest skierowany przede wszystkim do podmiotów rządowych i pracowników (w tym opiekunów prawnych i prawników), którzy będą pracować z dziećmi-migrantami w kraju "goszczącym" w celu zarejestrowania i rozpatrzenia ich wniosku o azyl lub wniosku o zezwolenie na pobyt z należytym uwzględnieniem ich najlepszych interesów.

“Mój prawnik nawet nie spojrzał mi w oczy. Rozmawiał z moim pracownikiem socjalnym i patrzył na nią. Nie chciał wiedzieć, co mam do powiedzenia. Czułem się jakbym był dla niego nikim, jakbym nie był ważny.”

Artan, lat 16

Jak widzieliśmy w Rozdziale 4, również na opiekunach prawnych i prawnikach spoczywa podstawowy obowiązek zapewnienia, aby informacje udzielane dzieciom, które są ich klientami były zrozumiałe. Niedopełnienie tego obowiązku może sprawić, że takie informacje staną się bez znaczenia dla dziecka, pozostawiając je zdezorientowanym, sfrustrowanym, z poczuciem izolacji. Dzieci muszą mieć możliwość skutecznego wyrażania swojego zdania, a to zdanie powinna być uchwycone i przekazane odpowiednim władzom, tak aby władze mogły informować o decyzjach dotyczących najlepszego zabezpieczenia interesów i odpowiednich ustaleniach dotyczących długotrwałej opieki nad dzieckiem,

a zdanie to powinno także być brane pod uwagę w związku z wnioskiem o pozostanie w państwie przyjmującym. Prawnikom przypomina się, że to dziecko jest ich klientem, a nie dorośli opiekujący się dzieckiem lub działający na jego rzecz, i to przed dzieckiem odpowiadają w związku z pełnieniem swoich obowiązków zawodowych i w związku z obowiązkiem zachowania poufności. Pozostaje to bez wpływu na to, czy doradztwo i reprezentacja są zapewniane bezpośrednio przez prawników, czy też organizacje pozarządowe odpowiedzialne za udzielanie porad w konkretnej sytuacji.

Obiecujące praktyki

Brighter Futures and Kids in Need of Defence (Jaśniejsza przyszłość i dzieci potrzebujące obrony)

Wideo nakręcone dla prawników przez dzieci, które doświadczyły migracji, na temat tego, jak prawnicy powinni z nimi rozmawiać na temat procedur.

www.kidsinneedofdefense.org.uk/news/brighter-futures-working-with-children-and-young-people

Pytania dzieci

- Kto to jest prawnik?
- Co to jest prawo?
- Kto będzie decydował o tym, co się ze mną stanie?
- Skąd rząd o mnie wie?
- Jakiej odpowiedzi powinienem udzielić?
- Co to jest wywiad? Czy będę mógł mówić we własnym języku?
- Dlaczego zapisujesz wszystko, co mówię? Czy to, co mówię, jest prywatne?
- Czy mi wierzysz?
- Jaka jest różnica między prawnikiem a:
 - osobą podejmującą decyzję?
 - opiekunem prawnym?
 - pracownikiem socjalnym?
- Czy pozwolą mi tu zostać?
- Dokąd mam pójść, jeśli nie pozwolą mi zostać?
- Jak długo to potrwa?
- Czy muszę ci płacić?

Jakich informacji należy udzielać?

“Mój klient nigdy nie widział komputera przed przyjazdem do tego kraju. Jeden z pozostałych chłopców powiedział mi, że komputer będzie wiedział, czy mówię prawdę, czy nie i podkreśli na czerwono każde kłamstwo. Nie mógł czytać słów na stronie, gdy wspólnie redagowaliśmy jego oświadczenie, ale widział podkreślenia na czerwono [spowodowane tym, że komputer nie rozpoznawał słów z jego języka] i był przerażony.”

Susan, prawnik, Wielka Brytania

Informacje powinny uwzględniać fakt, że dzieci z różnych krajów lub różnych środowisk mogą mieć różne poziomy rozumienia pojęć takich jak prawo i porządek, państwo prawa, zaangażowanie państwa w życie obywateli, a nawet pojęcie “dzieciństwa”. Dopasuj na ile to możliwe informacje do doświadczeń danego dziecka.

Rada praktyczna

Poniższe informacje skierowane są do praktyków, a ich treść może być inna dla każdego państwa. Jeśli nie jesteś specjalistą, skieruj dziecko do służb udzielających porad specjalistycznych, gdzie może ono uzyskać informacje, których potrzebuje.

Należy przynajmniej udzielić informacji przyjaznych dziecku, które wystarczą do skutecznego przekazania następujących podstawowych pojęć.

Informacje na temat azylu i imigracji

Daj dziecku przegląd dostępnych procedur - zaprezentuj i przekaz te informacje w prosty i zrozumiały sposób. Należy pamiętać, jak określono we wstępie do niniejszego podręcznika, że dzieci potrzebują szczegółowych informacji na temat tego, czy i w jaki sposób mogą uczestniczyć w stosowanych wobec nich procedurach. Dzieci mają również prawo do informacji o rejestracji i przechowywaniu ich danych osobowych.

Obiecujące praktyki

Punkt informacyjny

Plan Międzynarodowy, Niemcy

Punkt informacyjny, w którym działają młodzi uchodźcy udziela informacji na temat procedur azylowych, transportu publicznego i dostępu do praw socjalnych poprzez połączenie informacji ustnych i ulotek.

Wyjaśnij, że istnieje system pozwalający określić, czy dziecko będzie mogło pozostać w państwie, w którym zamieszkuje lub o azyl lub zezwolenie na pobyt. Należy wziąć pod uwagę sytuację dziecka i to, czy będzie ono rozumiało pojęcia takie jak "państwo" czy "procedura". Użyj analogii z sytuacją lub z kulturą dziecka, które mogą pomóc Ci w wyjaśnieniach - większość dzieci do pewnego stopnia rozumie różnicę pomiędzy obywatelem i cudzoziemcem, co może stanowić punkt wyjścia do przedstawienia w bardziej szczegółowy sposób procedur w państwie przyjmującym.

Rada praktyczna

Sprawdź czy dziecko wie, że złożyło (lub będzie musiało złożyć) konkretny wniosek o pozostanie w kraju przyjmującym (np. formalny wniosek o azyl, albo wniosek o przyznanie innego statusu imigracyjnego).

Poinformuj dziecko o tym, czy ma prawo dostępu do danych go dotyczących, a jeśli tak, to w jaki sposób. Być może będziesz musiał wyjaśnić dziecku pojęcie "danych go dotyczących", żeby ta rada miała sens. Być może trzeba będzie również wyjaśnić, dlaczego informacje te mogą pomóc dziecku teraz lub w przyszłości, ale nie należy zakładać, że dziecko zrozumie, jakie informacje są konieczne lub dlaczego.

Rada praktyczna

Rozważ, czy dziecko wymaga zgody osoby dorosłej w celu skorzystania z konkretnej procedury i czy istnieje możliwość wystąpienia konfliktu interesów między dzieckiem a daną osobą dorosłą.

Szczegółowe informacje na temat procedur stosowanych w państwie przyjmującym

Dziecko musi być świadome procedur, które będą stosowane wobec niego w czasie pobytu w państwie przyjmującym, aby mogło w nich uczestniczyć.

Poinformuj dziecko o ogólnej procedurze obowiązującej w kraju, w którym ubiega się ono o status imigracyjny lub azyl.

Spraw, aby informacje miały dla dziecka sens, wyjaśniając na jakim etapie procedury ono się znajduje w momencie, w którym udzielacie tych informacji i określcie co dziecko ma nadzieję osiągnąć po jej zakończeniu.

Upewnij się, że dziecko rozumie różne procedury, które mogą być dla niego dostępne, w tym:

- procedury azylowe;
- łączenie rodzin;
- procedura związana ze statusem imigracyjnym: pozwolenie na pozostanie na terytorium kraju, zezwolenia na pobyt i możliwości, jakie mają dzieci posiadające opiekunów;
- umowy i ustalenia dotyczące relokacji, w tym Rozporządzenie Dublin;
- przesiedlenie (przez i po decyzji o przyznaniu statusu uchodźcy oraz w Europie);
- mechanizmy odwoławcze/możliwości zaskarżenia decyzji.

Rada praktyczna

Udzielanie informacji na temat łączenia rodzin na początkowym etapie może pomóc w określeniu możliwości połączenia dziecka z członkami rodziny w innym państwie bez konieczności składania wniosku o azyl w kraju przybycia.

Obiecujące praktyki

Przyjazny dzieciom materiał wideo na temat procedur azylowych

UNHCR we Włoszech we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości, opracowało film wideo wyjaśniający procedurę azylową w sposób przyjazny dzieciom.

Upewnij się, że dziecko rozumie korzyści i następstwa każdej procedury, w tym:

- konsekwencje podążania każdą z możliwych dróg do uzyskania zezwolenia na pobyt;
- konsekwencje wszelkich kontaktów z ambasadą lub konsulatem państwa pochodzenia/obywatelstwa;
- następstwa danej formy zezwolenia na pobyt, o który złożono wniosek lub który uzyskano, oraz perspektywy powrotu do kraju pochodzenia lub kraju obywatelstwa;
- konsekwencje odrzucenia ich wniosku o zezwolenie na pobyt;
- możliwość odwołania się od decyzji odmownej w sprawie ich wniosku i dalszych zażaleń.

Należy poinformować dziecko o prawdopodobnym czasie trwania każdej procedury. Pomóż dziecku zrozumieć, co ma się wydarzyć w teorii i co się wydarzy w rzeczywistości, dlaczego tak się dzieje i że to nie dziecko będzie temu winne. Pomóż dziecku zrozumieć, czy jest jakiś sposób na przyspieszenie biegu spraw i możliwe tego konsekwencje dla wyniku postępowania.

Rada praktyczna

Jeśli dziecko zadaje ci pytanie, na które nie znasz odpowiedzi, nie bój się powiedzieć mu, że nie wiesz.

Na przykład, jeśli zapyta Cię, jaki będzie wynik procedury, bądź prawdopodobny.

Poinformuj dziecko o konsekwencjach odmowy udzielenia azylu lub udzielenia zezwolenia na pobyt:

- upewnij się, że dziecko rozumie, które części wniosku zostały zaakceptowane, a które zostały odrzucone;
- wyjaśnij krótko- i długoterminowe konsekwencje odmowy, w tym dla ich projektów życiowych i trwałych rozwiązań;
- wyjaśnij, w jaki sposób odwoływać się od decyzji odmownej oraz konsekwencje decyzji o odwoływaniu się lub nie podjęcia kroków odwoławczych;
- wyjaśnij dostępność wsparcia finansowego na pomoc prawną i reprezentację w związku z wszelkimi odwołaniami oraz wszelkie warunki związane z takim finansowaniem;
- w stosownych przypadkach poinformuj dziecko o możliwości długo- i krótkoterminowego umieszczenia w ośrodku zamkniętym.

Obiecujące praktyki

Wideo i książeczka: Ubieganie się o azyl w Irlandii

Irish Refugee Council (Irlandzka Rada ds. Uchodźców)

Organizacja ta opracowała nagranie filmu video i broszurę wyjaśniającą procedurę azylową, a także gdzie można uzyskać dalszą pomoc w przypadku innych procedur, takich jak dane kontaktowe organizacji zajmujących się ochroną praw dzieci.

Video: <https://vimeo.com/85515034>

Książeczka: www.irishrefugeecouncil.ie/wp-content/uploads/2013/05/IRC-Video-Guide-for-Young-People-1.pdf

Weź pod uwagę

Bardzo ważne jest, aby w tej sytuacji dzieciom mówiono prawdę, ale aby odbywało się to w sposób delikatny i delikatny.

Tam, gdzie istnieją potencjalne odwoławcze środki prawne, należy je szybko objaśnić.

Należy również objaśnić inne możliwe alternatywy i możliwości, tak aby dziecko było w stanie nakreślić sobie realistyczny obraz swoich perspektyw na przyszłość.

Kwestie prawne

Kwestie prawne związane z określeniem statusu mogą być niezwykle złożone. Jednakże przepisy mające zastosowanie do ich sytuacji mają podstawowe znaczenie dla ochrony praw dziecka i ważne jest, aby dzieci otrzymywały wystarczające informacje. Konieczne jest rozważenie, w jakim stopniu kontekst kulturowy dziecka wpłynie na jego zdolność do zaangażowania się w koncepcję porady prawnej i koncepcji bezpłatnej porady w miejscu jej udzielenia (w tym w jakim stopniu dziecko może uważać, że bezpłatna porada może być złej jakości).

Dzieci będą potrzebowały co najmniej informacji odnośnie poniższych spraw, które mogą mieć zastosowanie do ich sytuacji, w tym:

- powody ubiegania się o azyl podane w „Konwencji dotyczącej statusu uchodźców”;
- ochrona uzupełniająca;
- pojęcie bezpiecznych krajów trzecich;
- uzasadniona obawa przed prześladowaniem w kraju pochodzenia;
- handel ludźmi;
- ofiary wykorzystania;
- ofiary i świadkowie przemocy domowej;
- życie prywatne i rodzinne;
- prawo pobytu związane ze statusem dziecka.

Rady praktyczne

Ważne jest, aby dzieci zrozumiały, że sprawa azylowa lub wnioski o zezwolenie na pobyt może być rozpatrzone odmownie w stosunku do osoby dorosłej, może jednak być rozpatrzony pozytywnie w stosunku do dziecka ze względu na inny wymiar krzywdy.

Może to mieć miejsce szczególnie w przypadku dziewczynek, gdzie prześladowania ze względu na płeć oraz na fakt bycia dzieckiem łączą się tworząc grupę podwyższonego ryzyka.

Należy o tym informować, aby dać przeciwwagę „poradom”, które dziecko może otrzymać od osoby dorosłej z własnego kraju, która się opiera na swoich doświadczeniach i ocenie własnego przypadku (sprawa osoby dorosłej).

Obiecujące praktyki

ECPAT ReACT

Informacje na temat praw i procedur dotyczących ofiar i dzieci zagrożonych handlem ludźmi oraz wykorzystywaniem są dostępne w przyjaznym dzieciom filmie i ulotce. Informacje te są dostępne w kilku językach.

Video: www.youtube.com/watch?v=dkFGdFW_RDg

Broszura: www.ecpat.org.uk/Handlers/Download.ashx?IDMF=6d17d2e3-62bb-42da-83a6d24efd82c497

Poinformuj dziecko i jego rodzinę, że nawet jeśli dziecko jest pod opieką, to może złożyć wniosek o azyl niezależnie od wniosków złożonych przez jego rodziców lub członków rodziny. Dotyczy to również dzieci pozostających w związku małżeńskim, które mogą złożyć wniosek o udzielenie azylu niezależnie od wniosku ich małżonka.

Zastanów się, w jaki sposób można udzielić informacji dzieciom, z którymi masz niewielki lub ograniczony kontakt i z którymi większość kontaktów jest za pośrednictwem rodziców lub opiekuna, lub małżonka w przypadku dziecka pozostającego w związku małżeńskim.

Kwestie praktyczne

Oprócz skomplikowanych pojęć prawnych i definicji, pojawiają się względy praktyczne związane z udzielaniem dzieciom informacji na temat procedur pobytowych i azylowych. Informowanie o tych kwestiach ma zasadnicze znaczenie dla umożliwienia dziecku pełnego uczestnictwa i wyrażenia świadomej zgody w kontekście kwestii praktycznych.

• Dostarczanie dokumentów

Umożliw dziecku zrozumienie znaczenia dostarczania dokumentów dotyczących procedur imigracyjnych i wniosku o nadanie statusu uchodźcy.

Pomóż dziecku zrozumieć, dlaczego dokumentacja jest wymagana i które aspekty jego wniosku (wniosków) mogą być potwierdzone przez dokumenty. Wszelkie informacje dotyczące uzyskania dokumentów muszą również informować dziecko o ryzyku i konsekwencjach dostarczenia fałszywych lub sfałszowanych dokumentów w trakcie składania wniosku. Zapewnij dziecku, że jeśli nie jest w stanie uzyskać dokumentów, ponieważ pochodzi ono z państwa znajdującego się w konflikcie zbrojnym lub w którym nie ma funkcjonującego rządu, można to wyjaśnić odpowiednim władzom. Poinformuj dziecko o przepisach dotyczących uzyskiwania dokumentów. Być może dziecko nie może uzyskać dokumentów bez zgody rodziców.

• Relacje z władzami

Dzieci potrzebują informacji na temat relacji z organami zajmującymi się wydawaniem decyzji imigracyjnych. Rozważ sposoby upewniania się, że dziecko rozumie cel i konsekwencje wszelkich kontaktów, niezależnie od tego, czy są to kontakty osobiste, pisemne, czy za pośrednictwem osoby trzeciej (w tym za pośrednictwem prawnika). W odniesieniu do kontaktów międzyludzkich należy rozważyć, jakie przygotowanie będzie dobre dla dziecka, w tym:

- odgrywanie roli;
- filmy wideo z podobnymi sytuacjami;
- zeznania innych dzieci, które już przeszły procedurę;
- zdjęcia miejsca (w tym pomieszczenia, w którym prawdopodobnie będzie miała miejsce spotkanie);
- przykłady decyzji (zarówno w pierwszej instancji, jak i w drugiej instancji), które są napisane prostym, przyjaznym dzieciom językiem;
- porady i informacje w prostym, przyjaznym dla dziecka języku.

Obiecujące praktyki

Informowanie dzieci o procedurze azylowej

Duńska Rada ds. Uchodźców

Opracowano aplikację na smartfony, aby informować dzieci o procedurze azylowej w Danii.

<https://drc.ngo/asylumdk>

• Integracja

Jeśli chodzi o informacje na temat integracji i włączenia w społeczeństwo, należy pamiętać, czy informacje są przekazywane przed czy po podjęciu decyzji.

Weź pod uwagę

- Jakie świadczenia lub możliwości wsparcia integracyjnego są dostępne dla dziecka, aby pomóc mu w dostosowaniu się do państwa przyjmującego i nawiązaniu kontaktu z lokalnymi dziećmi i młodzieżą?
- Jakie są konsekwencje dla dziecka, jeśli nie ma ono prawa do pozostania w kraju goszczącym na stałe?
- Czy są jakieś umiejętności, które zostały lub mogą zostać nabyte, które sprawią, że powrót do kraju pochodzenia przyniesie dziecku więcej pozytywnych rezultatów?
- Jakie są oczekiwania państwa przyjmującego?

Dzieci potrzebują również realistycznych porad na temat prawdopodobnej wagi, jaką państwo przyjmujące będzie przywiązywać do prób integracji - wymaga to delikatnego podejścia, ponieważ dzieci mogą się obwiniać, jeśli uważają, że nie pozwolono im pozostanie w państwie, ponieważ nie zintegrowały się "wystarczająco".

Rada praktyczna

Prawnik może nie posiadać specjalistycznej wiedzy na temat świadczeń wspierających dla młodzieży. Ważne jest jednak, abyście byli przynajmniej w stanie wskazać dziecku, które jest waszym klientem odpowiednie organizacje młodzieżowe, które mogą im w tym pomóc.

www.eryica.org/our-network

Punkty zwrotne

Dzieci będą szczególnie potrzebowały jasnych i zrozumiałych informacji na etapie zmiany statusu prawnego w kraju przyjmującym, w tym zmiany statusu pobytowego, statusu azylowego i wejścia w dorosłość.

Należy poinformować dziecko o konsekwencjach przyznania mu statusu uchodźcy lub statusu imigracyjnego.

W przypadku, gdy dziecku udzielono pozwolenia na pozostanie lub zezwolenia na pobyt, należy przekazać mu informacje, które określają:

- warunki azylu lub statusu imigracyjnego;
- podstawę udzielenia;
- wszelkie działania podejmowane przez dziecko lub inne osoby, które mogą spowodować utratę tego statusu;
- wszelkie działania, które dziecko będzie musiało podjąć w celu utrzymania tego statusu, w tym w celu przedłużenia lub odnowienia swojego statusu;
- czy możliwe jest uzyskanie innej lub korzystniejszej formy statusu imigracyjnego lub azylowego poprzez zakwestionowanie decyzji przyznającej obecny status, wraz z poradą na temat konsekwencji takiego zakwestionowania.

Obiecujące praktyki

Indywidualne rozmowy na temat praw i procedur

Thémis, Franța

Thémis przyjmuje dzieci bez opieki i w indywidualnych rozmowach informuje o przysługujących im prawach i procedurach, którym podlegają. Doradca prawny udziela porad i wsparcia dziecku odnośnie sposobu realizacji jego prawa do udziału w procedurach, dostępu do skutecznych środków prawnych oraz gdzie można uzyskać pomoc socjalną.

Poinformuj dziecko o prawach i uprawnieniach związanych z łączeniem rodzin. Dzieci potrzebują nie tylko porady na temat prawa do łączenia rodzin, ale również praktycznych informacji na ten temat:

- w jaki sposób można uzyskać dostęp do takich praw;
- wszelkich terminów, w których należy złożyć wniosek;
- ram czasowych na przygotowanie wniosku i jego rozpatrzenie, aż do momentu faktycznego połączenia z członkami rodziny;
- wpływu, jaki łączenie rodzin może mieć na ich własny status imigracyjny w kraju przyjmującym.

Chociaż dla większości dzieci przechodzących postępowanie imigracyjne w celu pozostania w państwie przyjmującym, prawa do łączenia rodzin nie mogą być zastosowane do czasu uzyskania zezwolenia na pobyt, ważne jest, aby dzieci zrozumiały, że informacje, których dostarczyły w ramach swoich wniosków imigracyjnych, mogą mieć znaczenie dla powodzenia połączenia z rodziną.

Poinformuj dziecko o zmianach w jego statusie i konsekwencjach zmian wiążących się z zakresem dostępu do praw. Jeżeli dziecko uzyska zezwolenie na pobyt, które jest uzależnione od jego statusu jako dziecko, ważne jest, aby zrozumiało ten fakt i mogło planować przyszłość. Aby zaplanować przyszłość, dziecko będzie musiało zrozumieć zakres opcji, które ma, prawdopodobieństwo powodzenia każdej z nich oraz krótko- i długoterminowe konsekwencje wyboru konkretnej opcji.

Dzieci powinny zrozumieć obowiązki spoczywające na dorosłych i odpowiedzialnych za nich władzach oraz zakres, w jakim są one uzależnione od:

- wieku dziecka;
- formy statusu, jaki mają w kraju przyjmującym;
- wszelkich innych istotnych czynników.

Dzieci potrzebują informacji rozróżniających ich prawa podstawowe i prawa, które są uzależnione od ich statusu imigracyjnego lub ich statusu dziecka.

Należy pamiętać, że głównym celem informacji przyjaznych dziecku jest umożliwienie dzieciom uczestnictwa w procedurach i zapewnienie im dostępu do praw. Należy również zauważyć, że warunki, w których przekazywane są informacje, mogą mieć znaczący wpływ na to, czy informacje te można uznać za przyjazne dziecku, czy też nie.

Dzieci zatrzymane w związku z ich statusem imigracyjnym

Pomóż dziecku zrozumieć jego prawo do wolności:

Konwencja ONZ o Prawach Dziecka z 1984 r., art. 37 lit. b)

“Państwa-Strony zapewnią żeby:

(b) żadne dziecko nie zostało bezprawnie lub arbitralnie pozbawione wolności. Aresztowanie, zatrzymanie lub uwięzienie dziecka odbywa się zgodnie z prawem i jest stosowane wyłącznie jako środek ostateczny i przez możliwie najkrótszy okres czasu.”

Uwagi Ogólne nr 6 (2005): Traktowanie Dzieci Bez Opieki I Dzieci Rozdzielonych Od Rodziny Poza Krajem Pochodzenia, 1 września 2005 r. (CRC/GC/2005/6) - paragraf 61: “Zatrzymanie nie może być uzasadnione wyłącznie faktem, że dziecko jest pozbawione opieki lub oddzielone od rodziny, lub jego statusem migracyjnym lub pobytowym, lub jego brakiem”.

Wspólny Komentarz Ogólny UNCMW3/UNCRC23 (2017) w sprawie zobowiązań państw w zakresie praw człowieka dzieci w kontekście międzynarodowej migracji w krajach pochodzenia, tranzycie, kraju przeznaczenia i powrotu, paragraf 5: “Wszelkie zatrzymanie dziecka ze względów imigracyjnych powinno być prawnie zabronione, a taki zakaz powinien być w pełni wdrożony w praktyce.”

Europejska Konwencja Praw Człowieka, art. 5:

“Každy człowiek ma prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego”.

Europejski Trybunał Praw Człowieka wielokrotnie podkreślał, że zatrzymywanie dzieci z powodu ich statusu imigracyjnego może być równoznaczne z poniżającym traktowaniem, co jest sprzeczne z art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

Niezależnie od legalności zatrzymania zawsze w najlepszym interesie dziecka będzie jak informacje otrzyma w sposób przyjazny, w tym w trakcie pobytu w ośrodku zamkniętym. Dlatego szczególnie ważne jest, aby osoby dorosłe, które mają styczność z dziećmi umieszczonymi w ośrodku zamkniętym w związku z ich statusem imigracyjnym lub azylowym, wdrożyły wszystkie wytyczne przedstawione w tym podręczniku.

Dzieci zatrzymane ze względu na swój status imigracyjny są wyjątkowo bezradne, a zatem konieczne jest, aby personel i prawnicy informowali je w sposób przyjazny o procedurach imigracyjnych i azylowych oraz skutecznych środkach prawnych dostępnych szybko i w trakcie całego okresu umieszczenia w ośrodku detencyjnym.

Weź pod uwagę

Informacje, które powinny być przekazane dziecku umieszczonemu w ośrodku zamkniętym, muszą zawierać:

- przyczyny umieszczenia dziecka;
- prawa dziecka w trakcie pobytu w ośrodku zamkniętym;
- w jaki sposób dziecko może zakwestionować przyczyny umieszczenia w ośrodku zamkniętym (w tym skuteczne informacje o tym, jak uzyskać dostęp do porad prawnych w tym zakresie);
- prawdopodobny czas trwania pobytu w ośrodku zamkniętym;
- wyjaśnienie wszelkich różnic w traktowaniu dzieci bez opieki i dzieci pozostających pod opieką rodziny.
- o explicație privind tratamentul diferit acordat copiilor neînsoțiti și copiilor însoțiti de familii.

Informacje takie powinny umożliwiać dziecku dostęp do procedur niezbędnych do zakończenia umieszczenia w ośrodku zamkniętym i przynajmniej umożliwić mu zrozumienie jego sytuacji, możliwych wyników i prawdopodobnego czasu trwania.

Pytania dzieci

- Dlaczego tu jestem?
- Czy zrobiłem coś złego?
- Kto mnie tu umieścił?
- Jak długo tu zostanę?
- Czy nadal mogę chodzić do szkoły?
- Czy mogę skontaktować się z rodziną?

Rozwiązania trwałe

Informacja przyjazna dziecku w odniesieniu do trwałych rozwiązań będzie przyjazna dziecku tylko wtedy, gdy proces sam w sobie jest dostosowany do tego, aby zagwarantować, że zdanie dziecka jest słyszane i traktowane z należytą wagą. Decyzje dotyczące trwałych rozwiązań muszą być podejmowane raczej z dzieckiem niż o nim.

Dziecko nie może uczestniczyć w podejmowaniu decyzji, jeśli nie wie:

- że jest ono uprawnione do uczestnictwa w procesie decyzyjnym;
- jakie opcje są dla niego dostępne w związku z:
 - integracją w państwie przyjmującym;
 - relokacją w obrębie Europy;
 - przesiedleniem do państwa trzeciego;
 - przesiedleniem lub reintegracją w kraju pochodzenia;
- jak przedstawić swoje zdanie;
- kto podejmuje decyzję;
- jakie znaczenie będzie przypisywane jego zdaniu;
- jakie inne czynniki będą brane pod uwagę;
- jaka znaczenie zostanie przypisane tym innym czynnikom;
- jakie kroki może podjąć dziecko, jeśli jego zdanie nie jest brane pod uwagę;
- jakie kroki może podjąć dziecko w przypadku nadania niewłaściwej wagi innym istotnym (lub nieistotnym) czynnikom;
- czy dziecko jest uprawnione do reprezentacji lub pomocy prawnej w trakcie procedury;
- czy istnieje finansowanie reprezentacji lub pomocy prawnej w trakcie procedury;
- gdzie dziecko może skorzystać z bezpłatnej porady prawnej w tym zakresie.

Podczas omawiania trwałych rozwiązań najodpowiedniejszych dla dziecka, należy się upewnić, że omówi się z dzieckiem to, co jest dla niego najlepsze. Wskazówki na temat tego, jak najlepiej omówić najlepszy interes dziecka w przyjazny sposób, można znaleźć we wstępie.

Obiecujące praktyki

Obiecujące praktyki

Broszura na temat relokacji, Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu (EASO)

EASO opracował broszurę w języku przyjaznym dziecku na temat procedur relokacji. Broszura jest rozprowadzana przez personel EASO pracujący w terenie, w związku z czym towarzyszy jej ustne wyjaśnienie procedur w niej opisanych.

Powroty

Pominięcie informacji o możliwości wydalenia oznacza dostarczenie dzieciom niepełnych informacji na temat potencjalnych skutków ich podróży migracyjnej. Chociaż dziecko może nie chcieć wracać do kraju pochodzenia, w przypadku gdy taka sytuacja ma miejsce, dziecko potrzebuje informacji dotyczących powrotu. Dostarczenie tych informacji nie uniemożliwi powrotu, ale może spowodować, że proces powrotu będzie znacznie bardziej stresujący dla dziecka.

Należy poinformować dziecko o wygaśnięciu prawa do pozostania lub zezwolenia na pobyt w państwie przyjmującym oraz o ustaleniach dotyczących powrotu do państwa pochodzenia dziecka. Zarówno prawnicy, jak i opiekunowie będą odgrywać rolę w informowaniu dziecka w trakcie całej procedury. Gdy decyzja jest ostateczna i nie podlega dalszemu zawieszającemu postępowaniu odwoławczemu lub przeglądowi, należy pomóc dziecku przewidzieć, co się stanie, aby zmniejszyć uczucie stresu i niepokoju.

Pytania dzieci

- Do jakiego kraju i do jakiego miasta zostaną wysłani?
- Kiedy będę musiał wyjechać?
- Jak będę podróżował? Czy muszę lecieć samolotem? Czy podczas podróży będę eskortowany lub zakuty w kajdanki?
- Czy po przylocie będzie ktoś, z kim będę mógł się spotkać?
- Skąd moja rodzina będzie wiedziała, że przylecę?
- Czy zostanę zatrzymany przed wydaleniem?
- Czy pewnego dnia będę mógł tu wrócić?

Poinformuj dziecko, czy może uzyskać dostęp do wszelkiej praktycznej pomocy, takiej jak dofinansowanie lub szkolenie przygotowujące do powrotu (w tym wsparcie dziecka w nawiązaniu lub kontynuowaniu kontaktu z rodziną w kraju, do którego będzie wracać). Poinformuj dziecko, czy otrzyma ono pomoc w pozostaniu w kontakcie z pracownikami, jego opiekunem prawnym, przyjaciółmi lub rodziną w państwie przyjmującym po powrocie do kraju. Upewnij się, że dziecko rozumie konsekwencje, jeśli będzie się sprzeciwiało lub nie zastosuje się do procedur powrotowych.

Weź pod uwagę

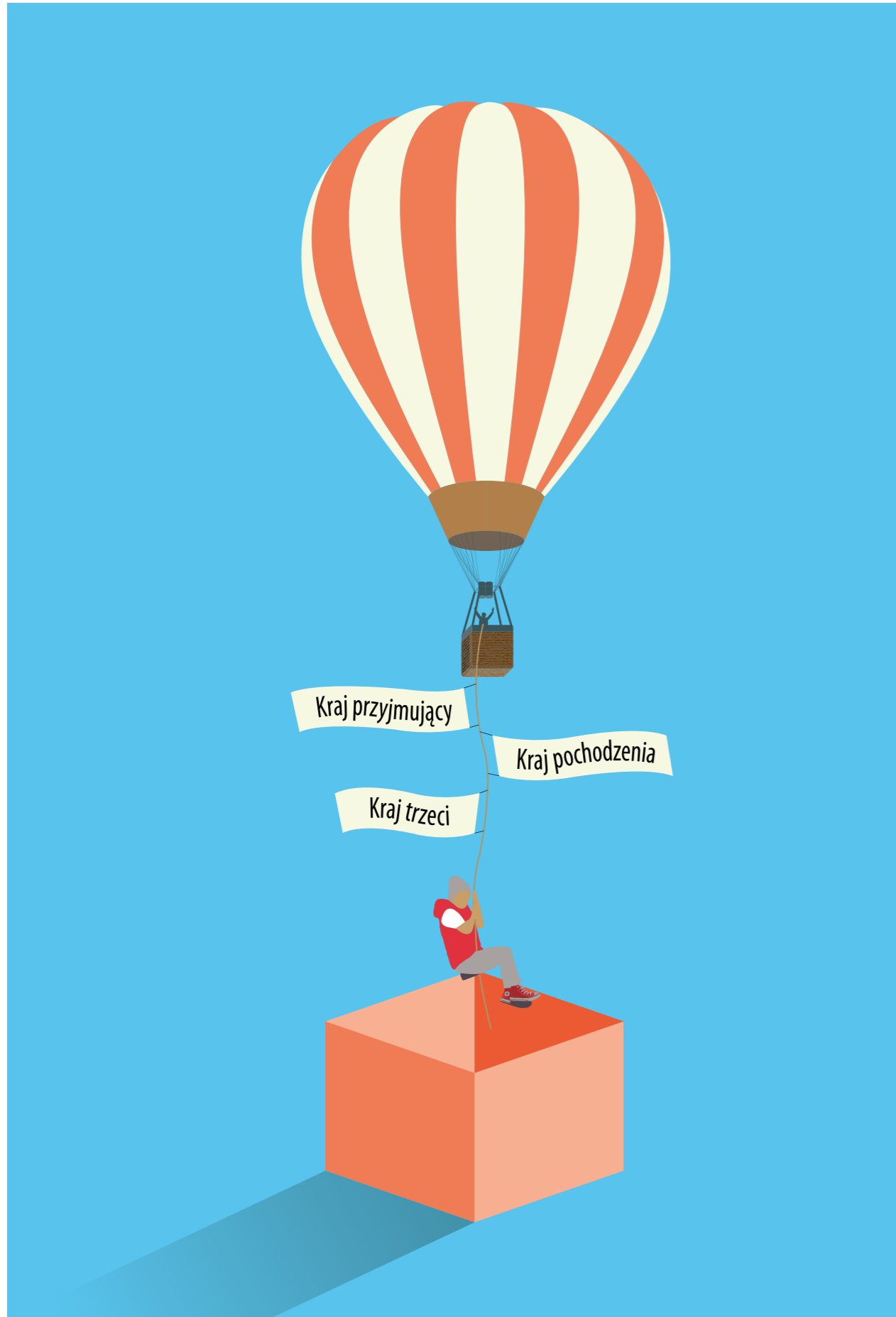
Istotne jest, aby informacje o powrotach były dostarczane w sposób delikatny i ze zrozumieniem, że dziecko może uznać, że w pewien sposób „poniosło porażkę”, bo nie wolno im pozostać w kraju, do którego zdecydowało się wyemigrować.

Ważne jest, aby wziąć pod uwagę różny wpływ powrotu zorganizowanego na wniosek dziecka (powrót dobrowolny) i takiego, który jest zorganizowany przez państwo przyjmujące (powrót przymusowy) na zdolność dziecka do zaangażowania się w proces. Podczas gdy istota sprawy może być podobna, prawdopodobnie potrzebne będą różne narzędzia i inne podejście, aby udzielić dziecku informacji na temat powrotu dobrowolnego, a nie przymusowego. Podczas gdy dziecko powracające dobrowolnie może poszukiwać informacji, dziecko, któremu grozi przymusowy powrót, może aktywnie unikać takich informacji lub je odrzucić.

Przed dziećmi posiadającymi opiekunów prawda o ich sytuacji mogła zostać ukryta i mogą być głęboko zszokowane, gdy zostaną poinformowane o zbliżającym się wydaleniu. Z drugiej strony dziecko, które wraca samo do swojego kraju, może nie mieć nikogo, z kim byłoby w stanie omówić swoje obawy i będzie rozważało powrót do sytuacji, w której jego potrzeby w zakresie natychmiastowej opieki i ochrony mogą nie zostać zaspokojone. Dotyczy to w szczególności dzieci, których wiek został zakwestionowany.

Bardzo ważne jest, aby dzieci otrzymywały informacje, które pozwolą im zrozumieć, czy wydalenie z państwa przyjmującego ma miejsce jako:

- wynik procedury imigracyjnej/azylowej, która zakończyła się decyzją ostateczną, z której wynika, że dziecko nie ma podstaw prawnych do pozostania w państwie przyjmującym;
- jako środek karny związany z przestępczym lub innym podlegającym sankcjom karnym zachowaniem dziecka, dorosłego członka rodziny lub opiekuna, od którego są zależne;
- jako trwałe rozwiązanie po przeprowadzeniu szczegółowej oceny najlepszego zabezpieczenia interesów dziecka, w wyniku której podjęta zostaje decyzja, że powrót do kraju pochodzenia leży w jego najlepszym interesie.

Wnioski

Sposób, w jaki komunikujesz się z dzieckiem, w dużym stopniu determinuje stopień w jakim dziecko jest w stanie zaangażować się w przyswojenie informacji i działanie w oparciu o nie. Budowanie relacji opartej na zaufaniu jest niezbędne, aby dziecko było w stanie nadać odpowiednią wagę informacjom, które od ciebie otrzymuje. Przyjazne dziecku informacje niekoniecznie zajmują więcej czasu lub kosztują więcej pieniędzy, ale wymagają świadomego wysiłku ze strony dorosłych, aby dostosować ich przekaz do potrzeb dzieci.

Każdy z was może odegrać ważną rolę w pomocy dziecku w dostępie do jego praw poprzez zapewnienie mu dostępu do odpowiednich informacji, a jeśli nie jesteście w stanie ich udzielić, poprzez skierowanie go do odpowiedniej osoby udzielającej takich informacji. Należy pamiętać, że dzieci są szczególnie narażone na zagrożenia, a dzieci w trakcie procesów migracyjnych kumulują cechy, które czynią je podatnymi na zagrożenia, dlatego należy podwoić swoje wysiłki, aby zapewnić, że każde dziecko jest informowane o jego prawach i o tym, gdzie można w przyszłości uzyskać dalszą pomoc.

Każda forma informacji może być przyjazna dziecku poprzez dostosowanie treści i sposobu przekazu do wieku, poziomu dojrzałości, płci i kultury dziecka, a także udzielania informacji w języku zrozumiałym dla dziecka. Dzieci szczególnie podatne na zagrożenia mogą potrzebować konkretnych informacji na temat dostępnych procedur i konkretnych praw mających zastosowanie do ich sytuacji.

Dzieciom mającym opiekunów należy również udzielić informacji o przysługujących im prawach.

Załącznik 1

Arkusze informacyjne

Pamiętaj, że twoje priorytety nie są takie same jak dziecka

Informacje, które dziecko będzie chciało poznać.

Natychmiast po przybyciu

Gdzie mogę znaleźć: lekarzy, jedzenie, ubrania?

Jak mogę zadzwonić do rodziny, żeby im powiedzieć, że jestem bezpieczny?

Gdzie mogę pójść spać?

Gdzie jestem? (daj dziecku mapkę)

Jak mogę się połączyć z Internetem?

Na kolejnym etapie

Kogo spotkam? (opiekun prawny, pracownik socjalny, straż graniczna, policjanci aby mnie zarejestrowali i wzięli ode mnie odciski palców)

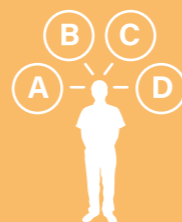
Numery telefonów alarmowych?

Gdzie mogę uzyskać więcej informacji?

Co się dalej stanie i jakie mam opcje?

Jakie aktywności społeczne są dostępne?

Informacje, których będziesz potrzebował od dziecka

Spróbuj odróżnić informacje, których będziesz potrzebował natychmiast po przybyciu dziecka, od informacji, o które możesz zapytać dziecko, gdy będzie miało trochę czasu na odpoczynek i odzyskanie sił.

Czy dziecko podróżuje samo?

Czy dziecko jest w niebezpieczeństwie albo boi się kogoś, z kim podróżuje?

Dane potrzebne do rejestracji (imię i nazwisko, wiek, obywatelstwo)

Czy dziecko potrzebuje pilnej pomocy lekarskiej?

Dlaczego dziecko wyjechało ze swojego kraju? (czy powinno ubiegać się o azyl, czy może jakaś inna procedura jest bardziej odpowiednia?)

Czy dziecko ma jakieś dokumenty?

Gdzie są członkowie rodziny dziecka?

Zwróć uwagę na przynależność dziecka do grup szczególnie wrażliwych i cechy charakterystyczne dziecka i udziel mu informacji o specjalistycznych organizacjach: organizacjach młodzieżowych dla dziewcząt, grupach wsparcia dla dzieci LGBTI, grupach wsparcia mniejszości religijnych itp.

Zakwaterowanie

- Poinformuj dziecko o miejscu zakwaterowania i dlaczego zostało tam umieszczone.
- Wyjaśnij gdzie dziecko może przechowywać swoje rzeczy w bezpiecznym miejscu.
- Wyjaśnij dziecku codzienne zasady obowiązujące w ośrodku recepcyjnym.
- Wyjaśnij różne zadania pracowników, z którymi będzie się spotykać.
- Wyjaśnij, co personel zrobi z dokumentami tożsamości, jeśli będzie ich potrzebował.
- Poinformuj o innych dzieciach, z którymi się spotkają i o konkretnych problemach (mechanizmy składania skarg, jeśli są one w konflikcie z innymi).
- Poinformuj czy jest to zakwaterowanie tymczasowe czy stałe.
- Poinformuj dziecko czy ma możliwość zmiany miejsca zakwaterowania.
- Wyjaśnij czy jego sytuacja będzie wymagała przeniesienia, w tym powód i warunki oraz termin przeniesienia.
- Porozmawiaj o szczególnych zagrożeniach i ryzyku handlu ludźmi.

Kontakty osobiste, wypoczynek i zainteresowania, miejsca kultu religijnego

- Poinformuj dziecko, że ma prawo do rozwoju osobistego /zabawy/rekreacji, w tym również:
- do uprawiania sportu (dostępne kluby otwarte dla dzieci w ośrodku

recepcyjnym i lokalne kluby sportowe);

- do dostępu do instytucji religijnych (informuj dziecko o zasadach dotyczących praktyk religijnych w państwie i w ośrodku recepcyjnym. Gdzie dziecko może się modlić? Gdzie dziecko może wyrażać swoją tożsamość religijną poprzez ubranie? Gdzie dziecko może wyrażać swoje przekonania religijne?);
- o grupach wsparcia dla dzieci LGBTI;
- o organizacjach pracy z młodzieżą / ośrodki informacji dla młodzieży i punkty informacyjne;
- jak utrzymać więzi z członkami rodziny i przyjaciółmi w kraju goszczącym i za granicą (prawo do odwiedzin);
- o dostępie do kultury (muzyka, taniec, kluby teatralne);
- o utrzymywaniu więzi kulturowych z krajem pochodzenia;
- o działaniach zachęcających dziecko do wyrażania siebie.

Zdrowie

- Rozdziel badania lekarskie i badania w celu określenia wieku (pomóż dziecku w zrozumieniu, że lekarz będzie pełnił różne role)
- Pomóż dziecku zrozumieć system opieki zdrowotnej.
- Powiedz dziecku, że dobrze jest zobaczyć się z lekarzem płci przeciwnej lub poprosić o wizytę u lekarza tej samej płci.

– Słuchaj obaw i lęków dziecka i udziel informacji, które są z nimi związane (np. badania krwi są przeznaczone do badań przesiewowych lub do celów medycznych).

- Udziel informacji na temat prewencji chorób przenoszonych drogą płciową, edukacji seksualnej itp.
- Wyjaśnij specyfikę tajemnicy lekarskiej i świadomej zgody.

Edukacja

- Opowiedz dziecku o systemie edukacji w państwie przyjmującym.
- Wsłuchaj się w cele dziecka i udziel mu informacji niezbędnych do realizacji jego aspiracji.
- Poinformuj dziecko o okresie obowiązywania prawa do nauki: jak długo dziecko będzie mogło uczęszczać do szkoły? Czy będzie w stanie ukończyć naukę, nawet jeśli ukończy 18 lat?
- Powiedz dziecku jeśli nauka odbywa się w jego języku ojczystym.

Przed	Podczas	Po
<p>Powiedz dziecku, dlaczego określenie wieku jest przeprowadzane: Wyjaśnij, co oznacza być „nieletnim” i uprawnienia związane ze statusem dziecka.</p> <p>Pytania, które mogą mieć dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jak długo to potrwa? • W jakim miejscu to będzie przeprowadzone? • Jacy pracownicy będą je przeprowadzać (bariera językowa i korzystanie z tłumacza)? • Czy jest możliwe, aby towarzyszyła mi osoba zaufana? 	<p>Porozumiewanie się : należy wziąć pod uwagę sposób, w jaki dziecko oblicza swój wiek (jeśli postuluje się innym kalendarzem lub jeśli oblicza swój wiek od początku roku). Porozmawiaj z dzieckiem o tym, jak mierzy czas.</p> <p>Poinformuj dziecko o jego statusie prawnym w trakcie procedury określenia wieku, w tym o uprawnieniach przysługujących mu w trakcie tej procedury (zakwaterowanie, edukacja i opieka zdrowotna).</p> <p>Poinformuj dziecko o przysługujących mu prawach i uprawnieniach związanych z odmową uczestnictwa oraz o konsekwencjach odmowy, w szczególności to co dotyczy badań lekarskich.</p> <p>Pomóż dziecku zrozumieć, czy skorzystanie z prawa do odmowy będzie oznaczać, że zostanie ono automatycznie zakwalifikowane jako osoba dorosła i zablokuje rozpatrzenie jego wniosku o udzielenie azylu lub będzie to miało inne konsekwencje administracyjne i prawne.</p>	
<p>Świadoma zgoda :</p> <ul style="list-style-type: none"> • udziel dziecku rady: czy może ono powiedzieć "nie pamiętam"? Czy jest to lepsze niż wymyślenie • daty? Przypomnij dziecku, że trzeba być precyzyjnym; - pomóż dziecku zrozumieć, że ważne jest bycie spójnym. 		
<p>Przygotuj dziecko do określenia wieku różnymi metodami :</p> <ul style="list-style-type: none"> • jeśli jest to wywiad: poinformuj je o pytaniach, które mogą być mu zadawane w trakcie; • jeśli jest to badanie lekarskie: poinformuj dziecko o metodzie, celach i świadomej zgodzie (w związku z badaniem dojrzałości płciowej wyjaśnij mu prawo do odmowy i przypomnij o prawie do godności); • jeżeli jest to dowód z dokumentów: należy poinformować o ryzyku związanym z fałszywymi dokumentami oraz o sposobach uzyskania dokumentów urzędowych; • jeżeli metoda obejmuje <p>Przygotuj dziecko, żeby je uspokoić, aby wiedziało, czego się spodziewać, jak wszystko będzie się odbywać, czego pracownikom robić nie wolno i czego dziecko może odmówić.</p>		
<p>Dziecko nie jest bezsilne: ma prawo złożyć skargę, jeśli ktoś się zachowa nieprofesjonalnie - jeśli dziecko uzna, że zostało niewłaściwie potraktowane w trakcie określenia wieku. Doradź dziecku, aby porozmawiało ze swoim opiekunem prawnym, rzecznikiem praw dziecka, prawnikiem i/lub organizacją pozarządową. Nie obwiniaj! Zapewnij dziecku, że nie jest to jego wina. Bądź wrażliwy kulturowo: dzieci mogą obawiać się powiedzieć coś negatywnego o zachowaniu osoby dorosłej.</p>		<p>Poinformuj dziecko o dostępnych skutecznych środkach odwoławczych, jeśli nie zgadza się z wynikiem określenia wieku. Wyjaśnij konsekwencje tych działań (słabe punkty: bezpieczeństwo).</p>

Zwróć szczególną uwagę na grypy szczególnie wrażliwe, np. ofiary przemocy seksualnej (ponowne przywoływanie doświadczeń związanych z pogwałcenie możliwości wyrażenia zgody), ciężarne dziewczynki, dzieci cierpiące na Zespół Stresu Pourazowego.

Co dziecko powinno wiedzieć o tobie

- Kim jesteś?
- Kim nie jesteś?
- Powiedz dziecku wszystko czym musisz si kierować co jest dla niego najlepsze.
- Jakie są twoje kompetencje, jakie są granice twoich kompetencji?
- Jak długo będziesz ich opiekunem?
- Co może zrobić dziecko, jeśli uważa, że zachowałeś się niesprawiedliwie? Czy dziecko może zmienić opiekuna?
- Że tożsamość i historia dziecka jest u ciebie bezpieczna, jego dane będą chronione, że zachowasz je w tajemnicy, a także granice twoich obowiązków w zakresie tajemnicy zawodowej.
- Jak dziecko może się z tobą skontaktować?

Porozumiewaj się z dzieckiem biorąc pod uwagę jego:

- Tożsamość (wiek i język)
- Sytuację rodzinną (bez opieki, rozdzielone z rodziną, osierocone, z osobą towarzyszącą)
- Słabe punkty (podatność na sugestie, przeżycia traumatyczne, sposób postrzegania)
- Potrzeby (zdrowie, edukacja, prawa, wypoczynek)

Co dziecko powinno wiedzieć

- Co oznacza dzieciństwo w kraju goszczącym?
- Że ma prawo do bezpieczeństwa, specjalnej ochrony i pomocy.
- Że ma prawo do bycia wysłuchanym: że może mieć wpływ na decyzje, które go dotyczą.
- Że ma prawo rozwoju osobistego: dostępu do opieki zdrowotnej, edukacji i wypoczynku.
- Że ma prawo do utrzymywania kontaktu z rodziną (może zająć potrzeba skierowania go do prawnika w celu omówienia łączenia rodzin lub poszukiwania rodziny).
- Pomóż dziecku zrozumieć procedury, w których obecnie się znajduje, dlaczego tak się dzieje, jak długo to potrwa, jakie będą konsekwencje.
- Upewnij się, że dziecko rozumie wszelkie uwarunkowania związane z tymi prawami. Czy opieka prawna skończy się, gdy dziecko osiągnie 18 lat?
- Jeśli dziecko zbliża się do 18 roku życia, pomóż mu zaplanować, co się stanie, gdy będzie dorosłe.

Jak się porozumiewać?

- Słuchaj dziecka.
- Słuchaj jego sygnałów niewerbalnych: czy wykazuje oznaki przemocy, stresu, przeżyć traumatycznych, czy jest w ciąży, czy boi się konkretnej osoby?
- Buduj relacje oparte na zaufaniu poprzez wspólne uczestnictwo w zajęciach lub towarzyszenie dziecku w ważnych spotkaniach (ustalenie małych celów i ich osiągnięcie).
- Zwróć uwagę na język ciała.
- Używaj prostego języka.
- Upewnij się, że dziecko rozumie rolę tłumacza.

W jakim momencie ?

- Kiedy poznasz dziecko.
- Kiedy jego sytuacja się zmienia pomóż mu zrozumieć zmiany, nowe prawa lub prawa, które przestają mieć zastosowanie do jego sprawy.
- Kiedy może uczestniczyć w podejmowaniu decyzji, pomóż mu zrozumieć, o co chodzi i jak w sensowny sposób wyrazić swoją świadomą opinię.

Ochrona

- Upewnij się, że dziecko wie, że ma prawo do ochrony przed zaniedbaniem, przemocą lub jakimkolwiek naruszeniem jego praw.
- Podaj dziecku numer telefonu do swojego biura i na policję lub numer infolinii dla służb ochrony praw dziecka.
- Wyjaśnij poza formalne sposoby, w jakie opiekun oże wesprzeć dziecko w innych sprawach.
- Wyjaśnij dostępne mechanizmy składania skarg, jeśli dziecko ma problem z opiekunem i w jaki sposób ma do nich dostęp.
- Opowiedz dziecku o rzeczniku praw dziecka. Wyjaśnij jak może się z nim skontaktować.

Możliwości i szanse włączenia się w życie społeczne: pierwsze kroki do integracji.

Poinformuj dziecko o scenariuszach i perspektywach na przyszłość:

- różne miejsca przeznaczenia;
- różne możliwości (integracja w państwie przyjmującym, przesiedlenie do państwa trzeciego, łączenie rodzin, przesiedlenie do państwa pochodzenia);
- warunki dostępu do "trwałego rozwiązania" oraz to, co sprawia, że rozwiązanie jest trwałe.

Dokonajcie przeglądu możliwości: należy poinformować dziecko o tym, jak trwałe jest dane rozwiązanie, czy "trwałe rozwiązanie" będzie ewoluować i w jakich warunkach (np. kiedy dziecko skończy 18 lat, zawrze związek małżeński, potrzebuje ochrony).

Poinformować dziecko o pracownikach zaangażowanych w ten proces precyzując ich role i zakres uprawnień każdego z nich.

Zwróć uwagę na plany, pragnienia i słabe punkty dziecka i udziel mu związanych z nimi odpowiednich informacji.

Poinformuj dziecko o tym, w jaki sposób będzie ono zaangażowane w ten proces, jaka będzie jego rola i czego się będzie od niego oczekiwało. Wyjaśnij również, w jaki sposób dziecko będzie wysłuchane i jaka waga zostanie przypisana jego zdaniu.

Poinformuj dziecko, że rozwiązanie będzie oparte na ocenie umiejętności i potrzeb oraz na tym, co to oznacza.

Pomóż dziecku zrozumieć, co może zrobić, jeśli nie zgadza się z "trwałym rozwiązaniem" lub procedurą.

Ramy czasowe: poinformuj dziecko o czasie trwania procedur.

Jeśli dziecko chce wrócić do kraju pochodzenia, należy poinformować je o możliwej pomocy w tym względzie.

Kiedy dziecko zbliża się do osiągnięcia 18 lat

Przygotuj dziecko na dorosłość: jak uzyskać dostęp do trwałego rozwiązania po ukończeniu 18 roku życia, jaka pomoc jest dostępna, jak uzyskać dostęp do tej pomocy (skierowanie dziecka do służb informacyjnych dla młodzieży, służb doradztwa dla młodzieży, służb doradztwa dla dorosłych itp.)

Pomóż dziecku przygotować się na rzeczywistości, z którą będzie musiało się zmierzyć w wieku 18 lat, jak dostępność usług wsparcia dla osób dorosłych, na przykład: czy dziecko zostanie wykluczone z możliwości korzystania z usług, ponieważ nie jest obywatelem państwa członkowskiego?

Dodatkowe informacje dotyczące umieszczenia w ośrodku zamkniętym

Pytania, które mogą mieć dzieci:

- Dlaczego tu jestem?
- Co zrobiłem źle?
- Nie jestem przestępcą, co ja tu robię?
- Czy to więzienie?
- Czy jestem karany?
- Kto mnie tu umieścił?
- Jak długo tu będę?
- Z kim mogę się skontaktować?
- Jak mogę się skontaktować z osobą, która może mi pomóc?
- Co się ze mną stanie gdy się stąd wyjdę?

Jak dziecko będzie się czuło:

- przerażone i smutne;
- dezorientowane
- samotne
- bezradne
- Zestresowane

Rzeczy, które państwo (personel w ośrodku zamkniętym) musicie absolutnie pomóc dziecku zrozumieć:

- Prawa dziecka;
- Mechanizmy składania skarg;
- Z kim rozmawiać aby uzyskać więcej informacji lub pomoc;
- Prawo do złożenia skargi;
- Czy dziecko ma prawo do opiekuna prawnego lub doradcy prawnego? Jak może się z nimi skontaktować lub wyznaczyć jednego z nich?
- Jak uzyskać dostęp do procedur prawa azylowego, procedur umieszczenia w ośrodku zamkniętym.

Prawa dziecka:

- prawo do ochrony (życie wolne od przemocy lub nieludzkiego i poniżającego traktowania)
- prawo do niedyskryminacji;
- prawo, aby przede wszystkim jego najlepszy interes był brany pod uwagę;
- prawo do bycia wysłuchanym i nadania odpowiedniej wagi jego zdaniu;
- prawo do porady prawnej;
- prawo do opieki zdrowotnej;
- prawo do edukacji, wypoczynku i rozwoju;
- prawo do prywatności (życie prywatne i rodzinne);
- prawo do składania skarg (skuteczny środek odwoławczy).

Obawy związane ze zdrowiem psychicznym

Dziecko, które doświadczyło tortur lub nieludzkiego traktowania w ośrodku zamkniętym lub winnej sytuacji (np. w kraju pochodzenia lub podczas podróży), może obawiać się, że stanie się to ponownie w tym ośrodku zamkniętym. Dzieci przebywające w ośrodku zamkniętym są bardziej narażone na samookaleczenia, myśli samobójcze, wahania nastroju i agresywne zachowania. Zapewnij dzieciom informacje i doradztwo cel ochrony ich zdrowia psychicznego.

Załącznik 2

Tabela najważniejszych norm prawnych

przepis	prawa	znaczenie
Konwencja ONZ o Prawach Dziecka, 1989		
Artykuł 12	Prawo do bycia wysłuchanym i uczestniczenia w procedurach dotyczących dziecka.	<ul style="list-style-type: none"> Zgodnie z najlepszym interesem dziecka, ma ono prawo być w pełni informowane w trakcie całej procedury wraz ze swoim opiekunem lub przedstawicielem prawnym. Aby umożliwić skuteczne uczestnictwo i wyrażenie swojego zdania w oparciu o rzetelne informacje, dziecko powinno otrzymać wszelkie istotne informacje. Dzieciom należy przekazywać informacje w sposób odpowiadający ich dojrzałości i możliwości zrozumienia. Wszelkie istotne informacje w kontekście migracji obejmują informacje na temat praw dziecka, dostępnych świadczeń, środków porozumiewania się, mechanizmów składania skarg, procedur imigracyjnych i azylowych oraz ich wyników.
Artykuł 42	Obowiązek państwa polegający na informowaniu dziecka o prawach przysługujących mu na mocy Konwencji o prawach dziecka ONZ.	<ul style="list-style-type: none"> Państwo musi poinformować dziecko o przysługujących mu jako dziecku prawach przyznanych przez Konwencję o prawach dziecka ONZ.
Europejska Konwencja Praw Człowieka 1950, ETS Nr 5		
Artykuł 3	Zakaz tortur, niehumanitarnego i poniżającego traktowania	<ul style="list-style-type: none"> Dziecko ma prawo być poinformowane o prawie do życia wolnego od przemocy oraz o skutecznych środkach prawnych dostępnych w przypadku naruszenia.
Artykuł 5 Paragraf 2	Prawo do bycia informowanym o przyczynach zatrzymania	<ul style="list-style-type: none"> Dzieci umieszczone w ośrodku zamkniętym mają prawo do otrzymania przyjaznych dziecku informacji o przyczynach zatrzymania.
Artykuł 5 Paragraf 4	Prawo do skutecznego środka odwoławczego w celu zakwestionowania legalności zatrzymania	<ul style="list-style-type: none"> Dziecko ma prawo do informacji przyjaznych dziecku na temat dostępnych skutecznych środków odwoławczych i sposobu dostępu do nich.
Artykuł 13	Prawo do skutecznego środka odwoławczego	<ul style="list-style-type: none"> Dziecko ma prawo do informacji na temat dostępnych środków odwoławczych i sposobu dostępu do nich.
Artykuł 3 i 4, Protokół 4	Ochrona przed zbiorowym wydaleniem	<ul style="list-style-type: none"> Dziecko ma prawo do informacji o przysługującym mu prawie do ochrony przed zbiorowym wydaleniem oraz o tym, jak uzyskać dostęp do skutecznych środków odwoławczych.

Konwencja Rady Europy o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych, (CETS Nr. 108)		
Artykuł 8	Dodatkowe gwarancje dla osób w celu ustalenia, czy istnieje zbiór danych osobowych, zawierający dane ich dotyczące, uzyskania dostępu do danych osobowych, uzyskania sprostowania lub usunięcia danych przetwarzanych niezgodnie z przepisami prawa krajowego i art. 5 i 6 Konwencji oraz uzyskania dostępu do skutecznych środków prawnych.	<ul style="list-style-type: none"> Dziecko ma prawo być informowane o tym, w jaki sposób jego dane osobowe będą wykorzystywane i przechowywane, a także jak uzyskać dostęp do danych przetwarzanych z naruszeniem jego praw, sprostowania i ich usunięcia.
Konwencja o ochronie praw człowieka i godności istoty ludzkiej w dziedzinie zastosowania biologii i medycyny (CETS Nr. 164)		
Artykuł 5	Ogólna zasada, że interwencje w dziedzinie zdrowia mogą być przeprowadzane wyłącznie za świadomą zgodą zainteresowanej osoby.	<ul style="list-style-type: none"> Wymagana jest świadoma zgoda przed przystąpieniem do badań lekarskich.
Artykuł 6	Osoby, które nie mogą wyrazić zgody, w tym osoby małoletnie. Interwencja medyczna może mieć miejsce za zgodą przedstawiciela dziecka lub organu lub osoby przewidzianej przez prawo. Opinia dziecka jest brana pod uwagę proporcjonalnie do jego wieku i stopnia dojrzałości.	<ul style="list-style-type: none"> Jeżeli, zgodnie z prawem, dziecko nie może wyrazić zgody na badanie lekarskie, jego opiekun prawny lub przedstawiciel ustawowy może to zrobić w jego imieniu. Dziecko ma prawo do bycia wysłuchanym i do tego, aby jego opinia została należycie uwzględniona w ramach badań lekarskich.
Konwencja Rady Europy w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi, 2005 (CETS Nr. 197)		
Artykuł 12	Ofary handlu ludźmi mają prawo do pomocy, w tym porad i informacji o prawach i dostępnych świadczeniach, w języku, który rozumieją.	<ul style="list-style-type: none"> Dziecko będące ofiarą handlu ludźmi ma prawo do otrzymania informacji i porad w języku, który rozumie na temat swoich praw i dostępnych dla niego świadczeń.
Konwencja Rady Europy o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych, 2007 (CETS Nr. 201)		
Artykuł 31	Dzieci będące ofiarami wykorzystywania i molestowania seksualnego mają prawo do ochrony, w tym do otrzymywania informacji o przysługujących im prawach i otrzymywania informacji w przypadku wystąpienia zagrożenia dla nich lub ich rodziny, prawo do bycia wysłuchanym i dostarczenia dowodów, prawo do prywatności i ochrony przed rozpowszechnianiem jakichkolwiek informacji.	<ul style="list-style-type: none"> Dziecko będące ofiarą wykorzystywania i molestowania seksualnego ma prawo do informacji o przysługujących mu prawach i dostępnych usługach wsparcia. Dziecko ma również prawo do informacji o odpowiednich postępowaniach sądowych i administracyjnych.

Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, 2011 (CETS Nr. 210)		
Artykuł 19	Ofiary mają prawo do otrzymywania odpowiednich i aktualnych informacji na temat dostępnych usług wsparcia i środków prawnych w zrozumiałym dla nich języku.	<ul style="list-style-type: none"> Dzieci będące ofiarami przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej mają prawo do otrzymania informacji o dostępnych usługach wsparcia. Informacje te muszą być adekwatne, aktualne i dostarczone w zrozumiałym dla nich języku.
Artykuł 59	Prawo do ubiegania się o niezależne zezwolenie na pobyt	<ul style="list-style-type: none"> Dzieci będące ofiarami przemocy domowej mają prawo do ubiegania się o niezależne zezwolenie na pobyt w przypadkach określonych w tym artykule.
Artykuł 60	Prawo do ubiegania się o azyl z przyczyn związanych z płcią	<ul style="list-style-type: none"> Państwa powinny uznać przemoc uwarunkowaną płcią wobec kobiet i dziewcząt za szczególną formę prześladowania. Dziewczynki powinny być informowane o przysługującym im prawie do ubiegania się o azyl ze względu na płeć oraz o prawie dostępu do procedur uwzględniających problematykę płci.
Artykuł 61	<i>Non-refoulement</i>	<ul style="list-style-type: none"> Dziewczynki są szczególnie chronione przed powrotem do kraju, w którym ich życie byłoby zagrożone lub w którym mogą być poddawane torturom lub nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu lub karaniu z uwagi na przemoc uwarunkowaną płcią.
Wytyczne Komitetu Ministrów Rady Europy w sprawie wymiaru sprawiedliwości przyjaznego dzieciom, nr CM/Rec(2007)9		
Wytyczne IV.A.1	Prawo do informacji i porad przyjaznych dziecku	<ul style="list-style-type: none"> Dziecko ma prawo do otrzymywania informacji dostosowanych do jego wieku i dojrzałości, w języku, który jest dla niego zrozumiały i który uwzględnia różnice kulturowe i płeć dziecka.
Zalecenie Komitetu Ministrów Rady Europy w sprawie praw dziecka i usług socjalnych przyjazny dzieciom i rodzinom nr CM/Rec(2011)12		
Wytyczne V.A.1	Prawo do informacji i porad na temat dostępnych świadczeń socjalnych.	<ul style="list-style-type: none"> Dziecko ma prawo do otrzymywania informacji i porad w języku przyjaznym dziecku na temat dostępnych świadczeń socjalnych. Dziecko ma prawo do informacji o przysługujących mu prawach w ramach systemu świadczeń socjalnych, w tym o dostępnych procedurach i skutecznych środkach prawnych.

Rezolucja Zgromadzenia Parlamentarnego nr 1810 (2011): Dzieci bez opieki w Europie: kwestie przyjazdu, pobytu i powrotu		
Paragraf 5.6	Zasada, zgodnie z którą dzieci powinny być informowane niezwłocznie po przybyciu lub przejściu, indywidualnie oraz w języku i formie, które mogą zrozumieć o prawie do ochrony i pomocy, w tym o prawie do ubiegania się o azyl lub inne formy ochrony międzynarodowej.	<ul style="list-style-type: none"> Informacje przyjazne dziecku na temat jego prawa do ubiegania się o azyl lub inne formy ochrony międzynarodowej, niezbędnych procedur i ich skutków powinny być udzielone niezwłocznie.
Rezolucja Zgromadzenia Parlamentarnego nr 2136 (2016): w sprawie ujednolicenia ochrony małoletnich bez opieki w Europie		
Paragraf 8.2.4	Zgromadzenie Parlamentarne wzywa państwa do udzielania po przyjeździe informacji przyjaznych dzieciom oraz zapewnienia przeszkolonych tłumaczy i doradców dla dzieci.	<ul style="list-style-type: none"> Dzieci powinny po przyjeździe mieć dostęp do informacji i przeszkolonych tłumaczy i doradców.

Załącznik 3

Bibliografia

- Accorinti M. (2016), *"Unaccompanied foreign minors in Italy: a political and social analysis"*, Institute for Research on Population and Social Policies (Minori străini neînsoțiți în Italia: o analiză politică și socială ", Institutul de cercetare a populației și politicilor sociale)(IRPPS-CNR), Roma.
- Alikhan S. and Floor M. (2007), *"Guardianship provision systems for unaccompanied and separated children seeking asylum in Europe"*, Initial mapping, Geneva. (Sisteme de asigurare a tutelei pentru copiii neînsoțiți și separați care doresc azil în Europa ", cartografiere inițială)
- Bailleul C. and Senovilla Hernandez D. (2016), *"Dans l'intérêt supérieur de qui ? Enquête sur l'interprétation et l'application de l'article 3 de la Convention Internationale des Droits de l'Enfant dans les mesures prises à l'égard des mineurs isolés étrangers en France"*, MIGRINTER, Poitiers.
- Bailleul C. and Senovilla Hernandez D. (2015), *"In whose best interests? Exploring unaccompanied minors' rights through the lens of migration and asylum processes: France national report"*, Proiect MINAS. („În interesul cui? Explorarea drepturilor minorilor neînsoțiți prin obiectivul proceselor de migrație și azil: raportul național al Franței ")
- CGRS (2017), *"Guide for unaccompanied minors who apply for asylum in Belgium"*, Commissioner General for Refugees and Stateless Persons, disponibil la www.cgrs.be/sites/default/files/brochures/brochure_unaccompanied-foreign-minor_2017_english_0.pdf, accesat la 30 octombrie 2018. („Ghid pentru minorii neînsoțiți care solicită azil în Belgia", Comisarul general pentru refugiați și apatrizi)
- Consiliul Europei (2010), *"Life Projects for unaccompanied migrant minors - A handbook for front-line professionals"*, realizat de Drammeh L., Publicație a Consiliului Europei, Strasbourg. („Proiecte de viață pentru minorii migranți neînsoțiți - un manual pentru profesioniști de primă linie")
- Consiliul Europei (2017a), *"Thematic report on refugee and migrant children"*, SG/Inf(2017)13, Reprezentantul special al Consiliului Europei al secretarului general pentru migrație și refugiați, 10 martie 2017. („Raport tematic privind copiii refugiați și migranți")
- Consiliul Europei (2017b), *Internet literacy handbook. Supporting users in the online world*, Publicația a Consiliului Europei, Strasbourg. (Manual de alfabetizare pentru utilizarea internetului. Sprijinirea utilizatorilor din lumea online)
- Consiliul Europei (2017c), *"Age assessment: Consiliul Europei member states' policies, procedures and practices respectful of children's rights in the context of migration"*, realizat de Wenke D., Publicația a Consiliului Europei, Strasbourg. („Evaluarea vârstei: politicile, procedurile și practicile statelor membre ale Consiliului Europei care respectă drepturile copiilor în contextul migrației)
- Consiliul Europei (2018a), *"Child-friendly information for children in migration"*, raport conferință masă rotundă, Strasbourg, 29 și 30 noiembrie 2017, Publicația a Consiliului Europei, Strasbourg. („Informații pe înțelesul copiilor pentru copiii în situație de migrație")
- Consiliul Europei (2018b), *"Child-friendly information for children in migration, 'What do children think?'"*, realizat de Marku K., Publicația a Consiliului Europei, Strasbourg. („Informații pe înțelesul copiilor pentru copiii în situație de migrație. Ce cred copiii")
- Defence for Children-ECPAT, Olanda (2011), *"Core standards for guardians of separated children in Europe: goals for guardians and authorities"*. („Standarde de bază pentru tutorii copiilor separați din Europa: obiective pentru tutorii și autorități")
- Faizi A., Meichker F. and Bearboz (2014), *Je peux écrire mon histoire*, Mediapop Editions, Mulhouse. (Eu pot să-mi scriu istoria)
- FRA (2014), *Guardianship for children deprived of parental care*, European Union Agency for Fundamental Rights, disponibil la https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/e-library/docs/guardianship_for_children/guardianship_for_children_deprived_of_parental_care_en.pdf, accesat la 30 octombrie 2018. (Tutela pentru copiii privați de îngrijirea părinților, Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene)
- FRA (2018), *"Age assessment and fingerprinting of children in asylum procedures. Minimum age requirements concerning children's rights in the EU"*, European Union Agency for Fundamental Rights, disponibil la <http://fra.europa.eu/en/publication/2018/minimum-age-asylum>, accesat la 30 octombrie 2018. („Evaluarea vârstei și amprentarea copiilor în procedurile de azil. Cerințe de vârstă minimă privind drepturile copiilor în UE ", Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene)

- FRONTEX (2015), *VEGA manual: children at airports*, European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union, Warsaw. (Copiii la aeroporturi, Agenția Europeană pentru Gestionarea Cooperării Operaționale la Frontierele Externe ale statelor membre ale Uniunii Europene, Varșovia)
- Gaultier S., Demazure G. și Pinsault N. (2017), *"Dealing with difference: a scoping review of psychotherapeutic interventions with unaccompanied refugee minors"*, European Child & Adolescent Psychiatry Vol. 12. („Abordarea diferenței: o revizuire de abordare a intervențiilor psihoterapeutice în cazul minorilor refugiați neînsoțiți", Psihiatrie europeană pentru copii și adolescenți)
- Gernet S. (2015), *"Passions ordinaires' des jeunes mineurs isolés étrangers: l'exemple de la pratique sportive comme processus de transformation identitaire"*, Jeunes et Mineurs en Mobilité/Young People and Children on the Move Vol. 1.
- Guerra V. și Brindle D. (2017), *"Promoting the social inclusion of migrant children and young people: the duty of social services"*, European Social Network, Social Service in Europe. („Promovarea incluziunii sociale a copiilor și tinerilor migranți: datoria serviciilor sociale", Rețeaua socială europeană, Serviciul social în Europa)
- Henriques A. și Lyamouri-Bajja N. (2018), *"STEP-by-STEP together. Support, Tips, Examples and Possibilities for youth work with young refugees"*, Publicația a Consiliului Europei, Strasbourg. („PAS CU PAS împreună. Suport, sfaturi, exemple și posibilități pentru munca tinerilor cu refugiații tineri ")
- Hjern A. (2016), *"Implementing a holistic paediatric age assessment in a hostile political environment - The Swedish story"*, conference report "Best practice for refugees", Berlin, 6 și 7 iunie 2015, Deutsche Sektion der Internationalen Ärzte für die Verhütung des Atomkrieges (IPPNW), pp. 38-43. („Implementarea unei evaluări holistice a vârstei copiilor într-un mediu politic ostil - povestea suedeză", raport de conferință, „Cele mai bune practici pentru refugiați")
- Observatorul internațional al justiției juvenile (2016), *"Can you hear me? Participation of children in juvenile justice: a manual on how to make European juvenile justice systems child-friendly"*. („Mă auziți? Participarea copiilor la justiția juvenilă: un manual privind modul în care sistemele europene de justiție pentru copii pot fi pe înțelesul copiilor")
- Consiliul pentru refugiați din Irlanda (2013), *"Seeking asylum in Ireland: a guide for children and young people"*, Dublin, disponibil la www.irishrefugeecouncil.ie/wp-content/uploads/2013/05/IRC-Video-Guide-for-Young-People-1.pdf, accesat la 29 octombrie 2018. („Cereri de azil în Irlanda: un ghid pentru copii și tineri")
- Kohli R. (2014), *"Protecting asylum seeking children on the move"*, Revue Européenne des Migrations Internationales Vol. 30. („Protecția copiilor în situație de migrație care solicită azil")
- Lloyd McGarry S. (2017), *Emergency within an emergency: the growing epidemic of sexual exploitation and abuse of migrant children in Greece*, the Harvard FXB Center for Health and Human Rights, Cambridge. (Urgența în caz de urgență: epidemia în creștere a exploatareii sexuale și a abuzurilor sexuale asupra copiilor migranți în Grecia, Centrul pentru Sănătate și Drepturile Omului Harvard FXB)
- Pastoor de Wal L. (2015), *"Unaccompanied young refugees from uprooting to resettlement in Norway: the crucial role of schools in enhancing well-being, adaptation and integration"*, Jeunes Mineurs en Mobilité/Young People and Children on the Move Vol. 1. („Tineri refugiați neînsoțiți de la dezrădăcinare la reintegrare în Norvegia: rolul crucial al școlilor în îmbunătățirea stării de bine, adaptare și integrare", Tinerii și copiii în mișcare)
- Piano Accoglienza (2016), *"Tavolo di coordinamento nazionale sui flussi migratori non programmatici"*, Ministero dell'Interno.
- Rozzi E. (2008), *"The situation of EU and non-EU separated children in Italy"*, E-migrinter Vol. 2. („Situația copiilor separați din UE și din afara UE în Italia")
- Save the Children (2017a), *"Children come first: intervenito in frontiera"* disponibil la <https://www.savethechildren.it/cosa-facciamo/progetti/children-come-first-intervento-frontiera>. (Copiii în primul rând-intervențiile la frontieră)
- Save the Children (2017b), *"Atlante dei minori stranieri non accompagnati"*, disponibil la www.savethechildren.it/sites/default/files/AtlanteMinoriMigranti2017.pdf, accesat la 29 octombrie 2018.
- Programul Copiii separați în Europa (2012), *"Position paper on age assessment in the context of separated children in Europe"*, Mai 2012. („Document de poziție privind evaluarea vârstei referitor la copiii separați din Europa")

-
- Terres des Hommes (2017), *“Guida al Modello FARO Salute mentale e supporto psicosociale a minori migranti non accompagnati e a famiglie con bambini in prima accoglienza.”*
- Touzenis K. (2006), *Unaccompanied minors. Rights and protections*, XL Edizioni, Roma. (Minorii neînsoții. Drepturi și protecții)
- UNHCR/UNICEF/ Comitetul internațional de salvare (2017), *“The way forward to strengthened policies and practices for unaccompanied and separated children in Europe.”* („Calea de urmat către politicile și practicile consolidate pentru copiii neînsoții și separați din Europa”)
- UNHCR (2008), *“Guidelines on determining the best interests of the child”*, disponibil la www.unhcr.org/4566b16b2.pdf, accesat la 29 octombrie 2018 („Orientări privind stabilirea interesului suprem al copilului”)
- UNHCR (2016), *“Your asylum procedure in Austria”*, UNHCR Austria and Federal Office for immigration and Asylum, disponibil la www.unhcr.org/dach/wp-content/uploads/sites/27/2017/02/AUT_UNHCR-UMF_D_E_2016.pdf, accesat la 29 octombrie 2018. („Procedura dvs. de azil în Austria”, UNHCR Austria și Oficiul Federal pentru Imigrație și Azil)
- UNHCR (2018), *“Desperate journeys - January 2017 to March 2018”*, Martie 2018, disponibil la <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/63039> accesat la 29 octombrie 2018 (Călătorii disperate - ianuarie 2017 - martie 2018)
- UNICEF (2017a), *“Sperduti. Storie di minorenni arrivati soli in Italia”*, Mai 2017, CNR-IRPPS, Roma.
- Vetolina G. G. (2015), *I minori stranieri non accompagnati in Italia. Sfi de e prospettive*, McGraw-Hill Education, Milano.
- World Health Organisation (1998), *“Health promotion glossary”*, Geneva. (Glosar pentru promovarea sănătății)
-

Niniejszy podręcznik zawiera liczne rady praktyczne, przykłady obierających praktyk i pytań, jakie dzieci mogą mieć na temat swoich praw oraz również sprawy, które należy rozważyć oraz wskazówki dla pracowników i wolontariuszy, jak rozmawiać z dziećmi bez opieki, w separacji i z dziećmi znajdującymi się pod opieką w trakcie procesów migracyjnych na temat ich praw i procedur, które ich dotyczą. Niniejszy podręcznik wskazuje sposoby i metody rozmawiania o aktualnych standardach i prawach dziecka oraz o tym, jak poprawić praktykę poprzez zapewnienie dzieciom dostępu do zrozumiałych informacji, które pomogą im w podróży.

Niniejsza publikacja opracowana przez komórkę ds. praw dziecka w celu wzmocnienia dostępu do praw i procedur przyjaznych dzieciom, była współtworzona przez praktyków, którzy pracują z dziećmi w sytuacjach migracyjnych w państwach członkowskich Rady Europy i uwzględnia zalecenia sformułowane przez dzieci podczas konsultacji, które odbyły się w pięciu państwach członkowskich.

POL

www.coe.int

Rada Europy jest wiodącą na kontynencie organizacją broniącą praw człowieka. Ma 46 państw członkowskich w tym wszystkie kraje Unii Europejskiej. Wszystkie państwa członkowskie Rady Europy przystąpiły do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, traktatu stworzonego po to, by chronić prawa człowieka, demokrację i rząd prawa. Europejski Trybunał Praw Człowieka nadzoruje implementację Konwencji w państwach członkowskich.